

نماز واجبی است که خشوع و خضوع در آن، به‌عنوان یک اصل معرفی می‌شود و عامل حقیقی ارتباط با خدای متعال است که امروز تزویج این واجب الهی در جامعه اسلامی باید با شدت بیشتر ادامه پیدا کند.

مشروح پیام حضرت آیت‌الله نوری همدانی به اجلاسیه نماز سپاه ثارالله کرمان بدین شرح است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا
أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ
سَيِّمًا بَقِيَّةَ اللَّهِ فِي الْأَرْضِينَ.

با سلام و تحیت به آن مجمع محترم یکی از موضوعات مهم که در قرآن کریم و بیان پیامبر اکرم و اهل بیت (علیهم‌السلام) مورد تأکید قرار گرفته موضوع نماز است. این فریضه مهم الهی که موجب صیقل دادن روح و عامل رشد و ترقی انسان می‌گردد، به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین واجبات الهی محسوب می‌شود.

نماز موجب تقویت ایمان و اصلاح امور دینی و اخروی می‌باشد که قرآن کریم از آن به‌عنوان: ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾ یاد کرده است و شاید بتوان گفت که کلیدی‌ترین عامل استقرار و نشان ایجاد عدالت در زمین، نماز باشد. ﴿إِنَّ مَكْتَبًا هُمْ فِي الْأَرْضِ وَقَامُوا الصَّلَاةَ﴾.

نماز، واجبی است که خشوع و خضوع در آن به‌عنوان یک اصل معرفی می‌شود و عامل حقیقی ارتباط با خدای متعال است که امروز تزویج این واجب الهی در جامعه اسلامی که بحمدالله موجود است، باید با شدت بیشتر ادامه پیدا کند و یکی از عبادت‌های بزرگ و مهم در اسلام نماز است. ابتدا باید اصل عبادت مورد توجه و دقت قرار گیرد و خداوند متعال نیز در قرآن کریم فرموده: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾؛ چند مطلب در این آیه وجود دارد: اول اینکه چرا جن مقدم بر انسان ذکر شده؟ آیت‌الله طباطبائی اعلی‌الله مقامه در تفسیر المیزان فرموده: چون‌که خداوند جن را قبل از انسان آفریده در این آیه نیز قبل از انسان ذکر کرده است.

دوم اینکه حرف لام در «العبودون» برای غرض است؛ یعنی غرض خداوند متعال این بوده که جن و انس او را عبادت کنند؛ درحالی‌که بسیاری از جن و انس، خداوند را عبادت نمی‌کنند و این تخلف از غرض خداست. صاحب تفسیر البرهان که یک تفسیر روایی و بسیار عالی است، در جلد هفتم در جواب اشکال مذکور، چند روایت ذکر کرده که بنده خلاصه آنها را عرض می‌کنم: ابویصیر همین سؤال را از امام صادق (علیه‌السلام) پرسیده و حضرت در جواب فرمودند: «خلقهم لیأمرهم بالعبادة كما أمرهم بالصدق والعدالة»؛ یعنی خداوند متعال جن و انس را خلق کرده تا امر به عبادت کند. آیت‌الله طباطبائی اعلی‌الله مقامه، در جلد ۱۷ از تفسیر المیزان جواب دیگری داده و فرموده: لام در ﴿الْجِنَّ وَالْإِنْسَ﴾ برای استعراق نیست تا اینکه کل فرد را شامل شود؛ بلکه برای جنس است و شامل طبیعت می‌شود؛ یعنی جنس و طبیعت جن و انس چنین تکلیفی دارند و حالا اگر بعضی از آنها خدا را عبادت نکنند، منافاتی با آیه شریفه و غرض خداوند متعال ندارد. ایشان ظاهر آیه را اخذ کرده‌اند؛ ولی خوب ما روایاتی داریم که این آیه شریفه را این‌طور تفسیر کرده‌اند که «خلقهم لیأمرهم بالعبادة كما أمرهم بالصدق والعدالة»؛ بالاترین نوع عبادت در قرآن تقریباً ۶۷ مورد ذکر شده نماز است.

اهمیت این موضوع آن‌چنان وسیع است که به‌عنوان ستون دین معرفی شده است: ﴿الصَّلَاةُ عَمُودٌ الْدِّينِ﴾ و همچنین وجود مبارک حضرت امام علی (علیه‌السلام) فرمود: «أوصيكم بالصَّلَاةِ وحفظها، فإنها خيرُ العملِ وهي عمودُ دينكم» و باید دقت کرد، این فریضه مهم در وقت معینی که گذریده، اقامه گردد و در واقع ملاک و معیار تقرب است: ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَمَلِي الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا﴾.

بر این اساس باید توجه کرد، این عبادت دارای ثمرات و برکات فراوانی است و هرچه با دقت و عظمت بیشتر اقامه گردد، به سعادت و رستگاری نزدیک می‌شود. در پایان لازم می‌دانم از مردم متدین و انقلابی کرمان که زادگاه بزرگان فراوانی از جمله شهید بزرگوار و مخلص حاج قاسم سلیمانی است، تکریم نمایم و یاد و خاطره همه کسانی را که برای فرهنگ اهل‌بیت (علیهم‌السلام) در آن منطقه تلاش کرده‌اند، گرمی بدارم و از دست‌اندرکاران این همایش، خصوصاً سپاه عزیز تشکر کنم.

تأکید مراجع عظام تقلید و علما به وزیر امور خارجه کشور

تقویت محور مقاومت

توجه به بدعهدی آمریکا

وداشتن فکر و عمل جهانی

دکتر سیدعباس عراقچی وزیر امور خارجه کشورمان جمعه نهم آذر ۱۴۰۳ برای دیدار با مراجع عظام تقلید و علما به قم سفر کرد. وزیر امور خارجه پس از زیارت حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه (علیها‌السلام)، با آیات عظام؛ نوری همدانی، مکارم شیرازی، سبحانی، جوادی آملی، آیات؛ حسینی بوشهری رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و اعضای این نهاد، اعزافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور و حجت‌الاسلام والمسلمین شهرستانی نماینده آیت‌الله‌العظمی سیستانی در ایران دیدار و گفت‌وگو کرد.

• همه دنیا می‌دانند آمریکا به هیچ عهدی پایبند نیست

به گزارش خبرگزاری حوزه، حضرت آیت‌الله نوری همدانی در دیدار با وزیر امور خارجه کشورمان ضمن تأکید بر تقویت محور مقاومت تصریح کردند: امروز تقویت محور مقاومت لازم و ضروری است و با توجه به وحشیگری اسرائیل نباید به آتش بس اسرائیل دلخوش باشیم. اسرائیل یک رژیم نامشروع است و از هیچ جنابیتی دریغ نمی‌کند، امروز تقویت سوریه در مقابل تکفیری‌ها بسیار مورد توجه باشد.

معظم‌له ارتباط سازنده با کشورهای همسایه و منطقه بر اساس حفظ منافع ملی و عزت ایران اسلامی را یکی از اولویت‌های مهم برشمرد و افزودند: شما باید برای ارتباط و هماهنگی با کشورهای منطقه و همسایه تلاش بیشتری داشته باشید تا این ارتباط موجود گسترده‌تر شود و با دنیا نیز با در نظر گرفتن منافع ملی و عزت کشور و در نظر داشتن مصلحت، ارتباط داشته باشید، اما به این نکته توجه کنیم که آمریکا و چند کشور اروپایی همیشه به‌دعای کرده‌اند، خصوصاً آمریکا در طی این چند سال همیشه به ما ضربه زده و همیشه هم به فکر نقشه جدید علیه ایران است و همه دنیا هم می‌دانند آمریکا به هیچ قرارداد و عهدی پایبند نیست، لذا این را بدانید که نباید یکبار دیگر فریب آمریکا را بخوریم، بلکه باید وحدت با کشورهای دوست و کشورهای اسلامی خود را بیشتر تقویت کنیم. این مرجع تقلید با تقدیر از تلاش‌ها و فعالیت‌های صورت گرفته در خصوص جبهه مقاومت گفتند: باید از تلاش‌های جنابعالی در این چند ماه اخیر تشکر کنم، خصوصاً از سفر به موقع جنابعالی به لبنان در آن شرایط سخت و خطرناک، که موجب تقویت حزب‌الله بود.

• در مذاکرات با غربی‌ها خوش‌بینی و حسن ظن نداشته باشید

حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی نیز در دیدار دکتر عراقچی، مقاومت حزب‌الله لبنان را سرچشمه پیروزی بر اسرائیل دانستند و اظهار کردند: آنچه سبب آتش بس میان اسرائیل و لبنان گردید، مقاومت حزب‌الله بود و این‌شاء‌الله با مقاومت گروه‌های مبارز فلسطینی، شاهد شکست اسرائیل و آتش بس در غزه باشیم. ایشان افزودند: البته نمی‌توان به اسرائیل اطمینان کرد و ما ضمن اظهار خوشنویستی نسبت به برقراری آتش بس، باید احتیاط‌های لازم در مورد اسرائیل را هم داشته باشیم.

معظم‌له بر جریان تلفات و خرابی‌های گسترده حملات اسرائیل به غزه و لبنان تأکید کردند و خاطرنشان ساختند: با برقراری آتش بس باید نسبت به تسکین قلوب خانواده‌های داغدار و همچنین بازسازی و جبران ضایعات اقدام مناسب انجام شود.

این مرجع تقلید، به خسارت‌ها و تلفات ارتش رژیم صهیونیستی هم اشاره کرده و افزودند: این درسی محسوب می‌شود که بدانند حملات آنها بدون پاسخ نمی‌ماند.

معظم‌له بر حمایت قاطع از مقاومت مردم سوریه در مقابل حملات اخیر به شهر حلب تأکید کردند و افزودند: اسرائیل ممکن است با ایجاد آتش بس در لبنان، در پی کشتاندن جبهه جنگ به سوریه باشد؛ بنابراین باید تدبیر اساسی درباره سوریه اندیشید و از مقاومت و نیروهای سوری قاطعانه حمایت کرد. ایشان با اشاره به حکم دیوان کیفری بین‌المللی مبنی بر دستگیری نتانیاهو، اظهار کردند: بیش از صد کشور اظهار داشتند که در صورت ورود نتانیاهو به کشورشان، او را دستگیر کرده و تحویل دادگاه بین‌المللی خواهند داد، ولی آمریکا تصریح می‌کند که به این حکم عمل نمی‌کند و باز دست از حمایت از سران اسرائیل بر نمی‌دارد و این نشان می‌دهد که اسرائیل همان آمریکاست و آمریکا همان اسرائیل است.

حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی در ادامه به آغاز مذاکرات با کشورهای اروپایی اشاره کردند و یادآور شدند: در مذاکرات بخصوص مذاکرات بین‌المللی، طرفی پیروز است که محکم و قوی ظاهر شود و هر چه استحکام بیشتر باشد، امید به پیروزی نیز بیشتر است.

ایشان با اشاره به عهدشکنی غربی‌ها، تأکید کردند: باید توجه داشت که این‌ها افرادی مرموز هستند که گاهی با کم و زیاد کردن یک واو هم، ماهیت قرارداد را

دگرگون می‌کنند؛ لذا نباید خوش‌بینی و حسن ظن به آنها داشته باشیم، بلکه باید با سوء ظن و عدم اعتماد با آنها برخورد کرد.

حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی در ادامه، انتخاب سفیران را مهم دانستند و تصریح کردند: باید سفیرانی آگاه، قوی و کارآمد انتخاب شود و انتخاب آنها بر اساس مصالح کشور باشد نه فعالیت‌های انتخاباتی.

معظم‌له در پایان این دیدار، ضمن دعا برای موفقیت دکتر عراقچی و مجموعه تحت مدیریتشان گفتند: این‌شاء‌الله با درایت و کیاست و روحیه بسیار خوبی که دارید، بتوانید در این مسئولیت مهم، وظایف خود را به‌خوبی انجام دهید و مشمول الطاف الهی باشید.

• جهانی فکر کنید و جهانی عمل کنید

حضرت آیت‌الله جوادی آملی نیز در دیدار رئیس دستگاه دیپلماسی دولت چهاردهم، با بیان اینکه هیچ هدفی وسیله را توجیه نمی‌کند، اظهار کردند: یک بیان نورانی حضرت سیدالشهداء (علیه‌السلام) دارد که فرمود هیچ کسی ممکن نیست با گناه به مقصد برسد «مَنْ حَازَ أَمْرًا بِمَعْصِيَةِ اللَّهِ كَانَتْ أَفْوَتْ لِمَا يَرْجُو وَ أَسْرَعَ لِمَاجِيءِ مَا يَخْذَرُ»؛ این منطقی، منطق باطلی است که هدف، وسیله را توجیه می‌کند؛ اگر کسی خواست به مقصد برسد، از راه باطل نمی‌شود به مقصد رسید.

این کلام یک کلام جهانی است.

معظم‌له با بیان اینکه، این کشور بالاتر از نفت و گاز و منابع عظیم خدادادی خود، مردمی بزرگ دارد که باید قدر آنها را بدانیم، خاطرنشان کردند: ما مردم ایران مردمی بزرگ و بزرگ‌زاده‌ایم، ما نه یعنی حوزویان، ما نه یعنی دانشگاهیان، ما یعنی مردم ایران؛ شما اگر سرتاسر آمریکا را بگردید یک اثر باستانی در آن نمی‌بینید، اما هر کجای ایران قدم بگذارید اثری از آثار هنری و باستانی در آن می‌بینید، ما مردم ایران نباید کوچک‌کی کرد، نباید بی‌اخلاقی و بدرفتاری کرد.

این مرجع تقلید افزودند: کشور با این عظمت را باید با بزرگواری اداره کنیم؛ مکتب زنده است و باید به دیگران منتقل شود؛ مردم نیز می‌دانند که باید به قانون کشور احترام گذاشت و لذا اگر ببینند که در کشور نجومی و اختلاسی نیست، آنها نیز به قانون احترام می‌گذارند.

ایشان در توصیه‌ای به وزارت خارجه بیان داشتند: شما باید این قدرت را داشته باشید که جهانی فکر کنید و جهانی هم عمل کنید.

معظم‌له ادامه دادند: در تاریخ بدتر از اعراب جاهلیت نداشتیم، اما پیامبر

گرامی اسلام (علیه‌السلام) وقتی با این بت‌پرست‌ها و مشرکین بی‌مانی را بستند، نقض عهد نکردند؛ «فَمَا اسْتَقَامُوا لَكُمْ فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ»، تا وقتی بر پیمان و عهد خود مانده‌اند، شما نیز بر پیمان و عهد خود بمانید. تا تیری به سمت شما نزنند، دست به اسلحه نبرید، اگر با کفار هم عهد بستید پای امضای خود بایستید. این حرف‌ها، حرف‌های جهانی است.

ایشان بیان داشتند: وقتی به مولا امیرالمومنین گفتند که شما فرمانده لشکر هستید و باید اسب تندرو داشته باشید، فرمود، من نیازی به اسب تندرو ندارم چون من نه از صحنه جنگ فرار می‌کنم که نیاز به آن داشته باشم و نه اگر کسی از دست من فرار کرد، او را تعقیب می‌کنم؛ ما با داشتن چنین مکتبی نباید بیراهه برویم و یا راه کسی را ببندیم.

• انتقال دغدغه‌های رئیس و اعضای شورای عالی جامعه مدرسین

وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران به منظور ارائه گزارشی از تحولات منطقه و اقدامات این وزارتخانه و اطلاع‌یابی از مواضع و نقطه‌نظرات اعضای جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، در جلسه این نهاد عالی حوزوی حضور یافت. به گزارش روابط عمومی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دکتر عراقچی، در جریان سفر یک روزه خود به شهر مقدس قم، در جلسه شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم حضور یافت و ضمن ارائه گزارشی از تحولات منطقه و اقدامات وزارتخانه متبوع خود، از نزدیک در جریان مواضع و نقطه‌نظرات اعضای جامعه مدرسین قرار گرفت.

در ابتدای این دیدار؛ آیت‌الله سیدهاشم حسینی بوشهری رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ضمن تسلیت ایام شهادت حضرت زهرا (علیها‌السلام)، از حضور وزیر امور خارجه در جلسه شورای عالی جامعه مدرسین قدرانی کرد. رئیس جامعه مدرسین با اشاره به حضور چندین پیش جناب آقای عرابچی در لبنان، ابراز داشت: به سهم خودم از حضور شما در لبنان با توجه به شرایط منطقه و لبنان، تشکر می‌کنم.

اعضای جامعه مدرسین حوزه علمیه قم نیز در ادامه این جلسه ضمن تقدیر از عملکرد مثبت دکتر عراقچی، به بیان دیدگاه‌ها و دغدغه‌های خود در محورهای مختلف از جمله لزوم تداوم حمایت از محور مقاومت، ائتلاف‌سازی و مقابله با تهدیدات رژیم صهیونیستی و روابط ایران با دیگر کشورهای منطقه و جهان پرداختند.

• ارائه گزارشی از وضعیت و تحولات منطقه و جهان

دکتر عراقچی نیز در این دیدارها، با اشاره به وضعیت موجود، به ارائه گزارشی از فعالیت‌ها و عملکرد وزارت امور خارجه پرداخت و خاطرنشان کرد: پذیرش آتش بس از سوی اسرائیل به دلیل شکست و تلفات سنگینی بوده که حزب‌الله لبنان وارد آورد و به هیچ‌وجه نمی‌توان به رژیم غاصب اسرائیل اعتماد کرد. وی با بیان اینکه ما به مردم و استعداد‌های عظیم علمی آنها متکی هستیم، اظهار داشت: هر چند در دنیا قدرت نظامی و اقتصادی جای خود را دارد، اما دنیا، دنیای ایده‌ها و ابتکارات است و ما سعی می‌کنیم از استعداد‌ها و امکانات خوبی که در ایران داریم به نحو احسن استفاده کنیم.

وزیر امور خارجه همچنین با اشاره به شرایط بسیار منتهب و پرتنش منطقه در ماه‌های اخیر، گزارشی از وضعیت و تحولات منطقه و جهان به‌ویژه کشورهای لبنان، فلسطین و سوریه ارائه کرد و اظهار داشت: ما در ایام اخیر یک دوره فشرده از جهت تحرکات دیپلماتیک را پشت‌سر گذاشتیم.

معاون تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه کشور در ادامه، به برخی خدمات مرکز خدمات حوزه به مبلغان اشاره و اظهار کرد: مشکل امروز ما شناسایی افراد دریافت‌کننده این خدمات است. چراکه بخش زیادی از مبلغان آزاد هستند و از آنها هیچ نامی ثبت نشده است و خدمات مرکز خدمات را دریافت نمی‌کنند؛ اما با اجرای این طرح، از امتیازات مرکز خدمات نیز بهره‌مند خواهند شد.

وی با اشاره به اینکه با اجرای این طرح، سوابق تبلیغی مبلغان ثبت و براساس سوابقی تبلیغی خود، امتیازاتی برایشان در نظر گرفته می‌شود، یادآور شد: در حال حاضر مبلغانی تا ۲۰ سال سابقه تبلیغ به‌دلیل اینکه در هیچ تشکیلاتی حضور نداشته‌اند، هیچ نامی از آنها ثبت نشده است و این تشکیلات فراگیر عمومی، می‌تواند همه را در بر بگیرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین ملانوری در مورد سرباز مبلغ نیز، گفت: با اینکه سربازی روحانیون، کار فرهنگی است، مبلغان سرباز مانند بقیه مبلغان هستند و مهم شناخته‌شدن آنهاست و اگر استعداد برتر و نخبه باشند، در سامانه از همان امتیازات استفاده می‌کنند و اگر در عرصه‌ای فعالند، شناخته می‌شوند و در مراکز از آن‌ها به‌عنوان سرباز مبلغ استفاده می‌شود.

معاون تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه

همه مبلغان ملزم به حضور در طرح هماهنگی و تعامل شبکه‌ای مبلغان هستند

کشور در این طرح شرکت کنند، اظهار کرد: الان در بسیاری از عرصه‌های تبلیغ، مبلغان با استفاده از استعداد خود و آموزش‌هایی که دیده‌اند، در کار تبلیغ فعال هستند؛ اما سازمان یافته نیستند و دیده نمی‌شوند.

به‌گفته وی با اجرای طرح هماهنگی و تعامل شبکه‌ای مبلغان و کارگروه‌های ذیل آن، همه مبلغان نخبه و با استعدادهای مختلف دیده می‌شوند و اگر نیاز به آموزش داشته باشند، درخواست می‌دهند و در آموزش‌هایی که کانون‌ها دارند، شرکت می‌کنند و اگر آسیب‌هایی در این عرصه دارند، کمک می‌کنیم تا برطرف شود.

معاون تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه کشور، یکی از مزایای طرح هماهنگی و تعامل شبکه‌ای مبلغان را ارتباط با یکدیگر به‌صورت شبکه‌ای دانست و با تأکید بر اینکه شبکه مبلغان می‌تواند به ارتقای مبلغان کمک کند، گفت: شهرستانی که تعدادی را در عرصه نویسندگی تبلیغی دارد؛ اما دیده نمی‌شوند، وقتی با هم و در کنار یکدیگر به‌صورت شبکه‌ای سازماندهی شدند، با انتقال

معاون تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه

معاون تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه

معاون تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه

معاون تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه

آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی تأکید کردند

توجه قضات به مسائل روز؛ از مطالعه و تنظیم لوایح قضایی تا ارتقای دانش فقهی

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدکاظم موسوی رئیس‌کل جدید دادگستری استان قم، با حضور در بیت آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی، با ایشان دیدار و گفت‌وگو کرد.

به گزارش جایگاه اطلاع‌رسانی اسراء، حضرت آیت‌الله جوادی آملی در این دیدار، بر لزوم احتیاط قضات تأکید و بیان کردند: بسیار از موارد که از قلم قضات می‌گذرد، حکم است؛ لذا خیلی باید احتیاط کنند.

مغظم‌له با اشاره به تاریخ تدریس فقه قبل از انقلاب اسلامی، بیان کردند: در حوزه‌های علمیه قبل از انقلاب، مباحث فقهی معمولاً محدود به ابواب طهارت، صلات، صوم، اعتکاف، خمس و حج بود و کمتر به مسائل ایتلابی مانند قضا و حدود پرداخته می‌شد؛ برای همین بسیاری از طلاب از مباحثی که به‌طور مستقیم با نیازهای قضایی و حقوقی مرتبط بود، فاصله گرفته بودند؛ اما در عصر حاضر، با توجه به نیازهای روزافزون جامعه، توجه به این موضوعات ضروری است و قضات به طلاب باید آگاهی کاملی از این ابواب داشته باشند تا بتوانند، به‌درستی به وظایف خود عمل و از چالش‌های احتمالی پیشگیری کنند.

ایشان اظهار کردند: آگاهی از شرایط روز و تقویت دانش قضایی، از طریق مطالعه لوایح قضایی و منابع فقهی مانند «تحریر امام»، می‌تواند مسیر ارتقای قضات و دستگاه قضا را هموار کند. آیت‌الله بهشتی اصرار داشت که ما باید تحریر امام رو بگیریم؛ چون هم کتاب فقهی است و هم کاربردی!

این مرجع تقلید به اهمیت جایگاه قاضی و حساسیت وظیفه او اشاره و بیان کردند: قضات به‌دلیل جایگاه‌شان به‌تعبیر روایات «لب جهنم» قرار دارند و مسئولیت بسیار سنگینی بر عهده دارند. این به‌دلیل تأثیر مستقیم تصمیمات قضات بر زندگی، حقوق و حیثیت مردم است و لذا خیلی باید در انجام وظیفه خود دقت و توجه کنند.

ایشان بر اهمیت آموزش، تدریس و مباحثه در حوزه قضایی تأکید و بیان کردند: طلاب و قضات باید با استفاده از منابع معتبر فقهی و مطالعه لوایح قضایی، ضمن آگاهی از مسائل روز، برای اجرای عدالت آمادگی کامل داشته باشند.

مغظم‌له بر اهمیت مراقبت از دین و نظام تأکید کردند و با اشاره به تجربیات تاریخی، هشدار دادند: بی‌توجهی به اصول و ارزش‌های دینی، ممکن است کشور را به سرنوشتی مشابه اندلس دچار کند؛ جایی که بساط دین از آن برچیده شد.

ایشان در پایان بیان کردند: امیدواریم که خون‌های پاک شهدا و تلاش‌های موجود، باعث شود تا این نظام به دست صاحب اصلی‌اش برسد و آینده‌ای روشن برای کشور رقم بخورد.

پذیرش دانش‌پژوه معارف قرآن در مدرسه مجازی امام حسین علیه‌السلام

مدرسه مجازی امام حسین علیه‌السلام از بین داوطلبین و علاقه‌مندان به دوره تخصصی معارف قرآن کریم تا ۲۰ آذر ۱۴۰۳ اقدام به ثبت‌نام و پذیرش می‌کند.

مزایای دوره

۱. کلاس‌های آنلاین جهت شکل‌گیری محیط تعاملی با استاد؛
۲. استفاده از اسناد فرهیخته حوزه علمیه قم؛
۳. امکان استفاده از دوره پیشرفته معارف قرآنی؛
۴. کم بودن تعداد کلاس‌ها در هفته؛
۵. استفاده از پشتیبان جهت پیگیری و کمک به دانش‌پژوهان در برخی از دروس؛
۶. توجه به رویکرد کاربردی بودن دروس؛
۷. امکان بهره‌مندی از مشاوره تحصیلی اساتید محترم حوزه جهت ادامه مسیر و انتخاب دوره‌های تخصصی؛
۸. امکان بهره‌مندی از برنامه اردوی زیارتی و تفریحی
علاقه‌مندان برای کسب اطلاعات بیشتر به کانال ایتای مدرسه @majazi_mfih مراجعه کنند.

آیت‌الله‌العظمی سبحانی در پیامی به

بانوان برجسته تاریخ اسلام به‌عنوان الگوهای موفق برای بانوان امروز معرفی شوند

آیین اختتامیه چهارمین همایش ملی کتاب سال بانوان با پیام حضرت آیت‌الله سبحانی و سخنرانی آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور، ۶ آذر در تالار بیداری اسلامی جامعه‌الزهرا علیه‌السلام برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، متن پیام معظم‌له به این همایش، به شرح زیر است:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿وَالَّذِیْنَ اَوْثَرُوْا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللّٰهُ یَمَّا تَعْمَلُوْنَ خَبِیْرٌ﴾ (مجادله ۱۷)

حضور شما محققان و پژوهشگران حوزوی و دانشگاهی به‌ویژه بانوان فرهیخته را گرامی می‌دارم و از تمامی مشارکت‌کنندگان در برگزاری چهارمین همایش کتاب سال بانوان، به‌ویژه جامعه‌الزهرا علیه‌السلام این شجره طیبه سپاسگزار می‌کنم.

قلم و نوشتن مبدأ تاریخ بشر است و ماندگار خواهد بود. امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید: روزگار پرفتنه‌ای بر مردم خواهد شد که جزء به کتاب‌های‌شان انس و آرامش نخواهند داشت.

آموزش و پژوهش در اسلام از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و آیاتی از قرآن کریم و احادیثی از پیامبر اکرم صلی و آله و معصومین علیهم‌السلام به اهمیت علم و دانش تأکید دارند.

بانوان برجسته‌ای مانند حضرت خدیجه و حضرت فاطمه علیهما‌السلام در تاریخ اسلام نقش‌های مهمی ایفا کردند و می‌توانند، به‌عنوان الگوهای موفق برای بانوان امروز معرفی شوند.

آنچه انتظار می‌رود، این است که آثار روز به روز فاختر شود و بتواند، مشکلات اساسی بشر امروزی را که عمدتاً در اندیشه و شناخت است، برطرف کند.

برگزاری چنین همایش‌هایی، نقش بسزایی در شناخت استعدادها و توانمندسازی بانوان در عرصه علم و دانش دارد و مؤثر است. امیدوارم با شناساندن بانوان دانشمند و فاضله، چالش الگوهای نامانسی که از جانب غرب و امثال آن به بانوان ما معرفی شده است، اصلاح گردد.

از خداوند متعال توفیقات روزافزون شما را خواهانم.

• رسالت‌های عام و خاص حوزه‌های علمیه خواهران
به گزارش خبرگزاری رسا، آیت‌الله علیرضا اعرافی، مدیر حوزه‌های علمیه نیز در این مراسم، با اشاره به الگو بودن حضرت زهرا علیها‌السلام در عرصه‌های مختلف برای بانوان جهان اسلام، اظهار کرد: حضرت فاطمه زهرا علیها‌السلام، پیشگام تغییر معادلاتی بود که حاکم بر مدینه شد و آن معادلات، نتیجه غفلت و وحشت حاکم بر اهالی بود که بر فضای مدینه‌النبی مستولی شد و حضرت زهرا علیها‌السلام توانست، با راهبری و مدیریت خود، این جو را شکسته و ادراکات بشری را سامان، اصلاح و تعدیل کند.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور بیان کرد: نقش آفرینی علمی و تبیینی حضرت فاطمه زهرا علیها‌السلام امروز نیز می‌تواند، برای ما و زنان ما الهام‌بخش باشد و در زمانی که نوک پرخورد تمدن اسلامی به سمت و سوی تمدن غربی است، زنان فاطمی می‌توانند، با نقش آفرینی در این عرصه‌ها، معادلات را تغییر داده و در گسترش و توسعه تمدن اسلامی نقش آفرین و مؤثر باشند.

امام جمعه قم با اشاره به رسالت حوزه‌های علمیه خواهران تأکید کرد: حوزه‌های علمیه خواهران و جامعه‌الزهرا علیهما‌السلام دو رسالت دارند که یکی از این رسالت‌ها، رسالت عام می‌باشد که همان ترویج معارف اسلامی است و علمی که جهت‌دار بوده و ترویج‌دهنده معارف الهی باشد در روایت‌های ما، بهتر از عبادت هزاران هزار عابد، ثمر اخروی دارد.

آیت‌الله اعرافی در ادامه، رسالت خاص حوزه‌های علمیه خواهران و جامعه‌الزهرا علیهما‌السلام را تمرکز بر تقویت و تحکیم خانواده دانست و ابراز کرد: سبک زندگی امروز، سبب ایجاد اختلاف روابط و تغییر دیدگاه‌ها و مشکلات بسیاری است که برگرفته از دیدگاه‌ها و سبک زندگی تمدن غربی و منظومه رفتاری غرب است که باید حوزه‌های علمیه به‌صورت عام و حوزه‌های علمیه خواهران به‌صورت خاص در میدان مقابله با سبک زندگی و تمدن غربی ضروری ویژه و بزرگ و مؤثر داشته باشند.

مدیر حوزه‌های علمیه تأکید کرد: باید در این عرصه، تئوری‌های خاص و صورت‌پردازی‌های جدید داشته باشیم تا ادراکات و افکار عمومی را به سمت و سوی تمدن و سبک زندگی اسلامی بکشاند که البته برای پیومدن این

نماینده ولی فقیه در وزارت جهاد کشاورزی بیان کرد:

بانوان برجسته تاریخ اسلام به‌عنوان الگوهای موفق برای بانوان امروز معرفی شوند

مسیر، نیازمند تربیت متخصصان، مجتهدان، فیلسوفان و پژوهشگران این عرصه هستیم که الحمدلله حوزه‌های علمیه در این مسیر گام‌های مؤثری برداشته‌اند.

وی افزود: باید برنامه‌های بنیادی و طراحی‌های لازم در این راستا انجام گیرد تا برای سال‌های آینده، حداقل تعداد ۱۰۰ نفر متفکر، فیلسوف، متکلم، فقیه و مفسر در تراز بالا از میان بانوان داشته باشیم تا نظریه‌های واسط و خاص معطوف به قلمروهای فعالیتی خود را تولید کنند.

آیت‌الله اعرافی ابراز کرد: باید برای رسیدن به این اهداف پژوهش‌های علمیه خواران، برنامه‌ریزی، درس و بحث و برنامه داشت و تمهیدات لازم تربیتی و آموزشی را در این راستا فراهم کرد و به‌کار گرفت.

• نقش کتاب، تحقیق و پژوهش در تحقق تمدن نوین اسلامی

سیده‌زهره برقعی مدیر جامعه‌الزهرا علیها‌السلام نیز در همایش کتاب سال بانوان، بیان کرد: کتاب سال بانوان بر آن است که دروازه‌ای برای گسترش دانش و معرفت در عرصه زنان و خانواده را رویکرد اسلامی و حرکت به سوی کمال فراهم کرده و رشد بانوان اهل قلم در عرصه‌های مختلف علمی را فراهم کند.

وی افزود: این همایش قصد دارد، مامن علمی و مطابق با معیارهای مطلوب ملی و بین‌المللی باشد تا زمینه‌ای برای تقویت پژوهش و نشر یافته‌های علمی بانوان در رشته‌های مختلف و پژوهش‌گران زن و خانواده ایجاد کند.

برقعی با اشاره به تأثیر انقلاب اسلامی برای حضور زنان در عرصه‌های علمی و آموزشی و اجتماعی، اظهار کرد: هرچند انقلاب اسلامی در عرصه‌های علمی، آموزشی و اجتماعی موفق بوده است؛ اما در عرصه علمی-پژوهشی برای تبلیغ، نگرش اسلام به خانواده، سبک زندگی ایرانی-اسلامی و تبیین آزادی توأم با آزادی هنوز جای کار بسیاری وجود دارد.

برقعی افزود: دغدغه پژوهشگاه جامعه‌الزهرا علیها‌السلام در ۳۱۵ اثر تأیید و ۳۱ اثر به‌دلیل ثبت‌نام خارج از مهلت مقرر مردود شدند. ۳۴۸ اثر از سوی اشخاص حقیقی و ۲۲ اثر از سوی اشخاص حقوقی (انتشارات) ارسال شده بود. در بخش ویژه نیز، ۲۰ اثر از آقایان و ۲۲۸ اثر از سوی بانوان دریافت شد.

وی با اعلام اینکه ۸۶۶ اثر دریافت شده است، تصریح کرد: ۳۲۵ اثر تأیید و ۳۱ اثر به‌دلیل ثبت‌نام خارج از مهلت مقرر مردود شدند. ۳۴۸ اثر از سوی اشخاص حقیقی و ۲۲ اثر از سوی اشخاص حقوقی (انتشارات) ارسال شده بود. در بخش ویژه نیز، ۲۰ اثر از آقایان و ۲۲۸ اثر از سوی بانوان دریافت شد.

وی بیان کرد: در بخش رساله ۵۸ اثر، در بخش مقاله ۲۸۸ اثر و در بخش کتاب ۲۸۱ کتاب به‌صورت فیزیکی و ۱۰ کتاب به‌صورت مجازی، به دبیرخانه همایش رسیده است.

شاکری با اشاره به رشد سه‌برابری آثار دریافتی، اظهار کرد:

در دوره اول ۳۶۴ اثر، در دوره دوم ۲۰۷ اثر، در دوره سوم ۲۸۰ اثر و در دوره چهارم ۸۶۶ اثر دریافت شده بود.

وی با بیان اینکه در دوره چهارم ۸۱۸ اثر تألیفی و ۱۷ اثر ترجمه‌ای دریافت شد، گفت:.. در بخش رساله هم، در دوره اول ۱۴، در دوره دوم ۲۲، دوره سوم ۲۵ و در دوره چهارم ۵۸ اثر دریافت شده بود. در بخش مقاله‌های علمی پژوهشی نیز، در دوره اول مقاله‌ای دریافت نشده بود، در دوره دوم ۴۹ اثر، در دوره سوم ۸۳ اثر و در دوره چهارم ۳۸۶ اثر دریافت شده بود.

معاون پژوهش جامعه‌الزهرا علیها‌السلام با بیان اینکه در دوره دوم ۱۷۱ زن و ۱۳ مرد، در دوره سوم ۲۱۸ زن و ۱۲ مرد و در دوره چهارم ۳۲۸ زن و ۲۰ مرد در همایش شرکت کردند، افزود: در دوره دوم ۵۶ حوزوی و ۱۲۸ دانشگاهی، در دوره سوم ۶۹ حوزوی و ۱۶۱ دانشگاهی و در دوره چهارم ۲۴۲ اثر حوزوی و ۲۶۷ دانشگاهی حضور پیدا کردند که ۱۶۱ نفر از دانشگاهیان دانشگاهی– حوزوی بودند.

امر نیز در راستای یکی از منویات رهبر معظم انقلاب در دیدار اخیر با مسئولان جامعه‌الزهرا علیهما‌السلام، یعنی «لزوم حضور زنان با سطح بالای معارف دینی در رسانه‌ها و اجتماعات بین‌المللی» است.

شاکری ادامه داد: همایش کتاب سال بانوان، با هدف زمینه‌سازی جهت تحقق گام‌های مؤثر علمی بانوان در راستای تشکیل تمدن نوین اسلامی، حمایت از آثار پژوهشی بانوان و آثار برتر پژوهشی در عرصه زن و خانواده به‌ویژه عفاف و حجاب، هدایت پژوهشی در مسیر نیازهای علمی جامعه و نظام اسلامی با محوریت زن و خانواده، افزایش نشاط علمی در بین بانوان دانش‌پژوه و مراکز علمی فعال در عرصه پژوهش‌های بانوان و تحقق منویات امامین انقلاب در ارتباط با علوم اسلامی به‌ویژه در حوزه زن و خانواده فعالیت می‌کند.

معاون پژوهش جامعه‌الزهرا علیها‌السلام با اشاره به نوآوری‌های این دوره از همایش، اظهار کرد: در این دوره از همایش، کارگاه «آموزش تبدیل پایان‌نامه به کتاب» و پیش‌نشست‌هایی نیز برگزار شد. بعد از اتمام همایش نیز، با توجه به موضوعات آثار برگزیده، نشست‌هایی برگزار خواهد شد.

وی با اعلام اینکه ۸۶۶ اثر دریافت شده است، تصریح کرد: ۳۲۵ اثر تأیید و ۳۱ اثر به‌دلیل ثبت‌نام خارج از مهلت مقرر مردود شدند. ۳۴۸ اثر از سوی اشخاص حقیقی و ۲۲ اثر از سوی اشخاص حقوقی (انتشارات) ارسال شده بود. در بخش ویژه نیز، ۲۰ اثر از آقایان و ۲۲۸ اثر از سوی بانوان دریافت شد.

وی بیان کرد: در بخش رساله ۵۸ اثر، در بخش مقاله ۲۸۸ اثر و در بخش کتاب ۲۸۱ کتاب به‌صورت فیزیکی و ۱۰ کتاب به‌صورت مجازی، به دبیرخانه همایش رسیده است. شاکری با اشاره به رشد سه‌برابری آثار دریافتی، اظهار کرد:

در دوره اول ۳۶۴ اثر، در دوره دوم ۲۰۷ اثر، در دوره سوم ۲۸۰ اثر و در دوره چهارم ۸۶۶ اثر دریافت شده بود.

وی با بیان اینکه در دوره چهارم ۸۱۸ اثر تألیفی و ۱۷ اثر ترجمه‌ای دریافت شد، گفت:.. در بخش رساله هم، در دوره اول ۱۴، در دوره دوم ۲۲، دوره سوم ۲۵ و در دوره چهارم ۵۸ اثر دریافت شده بود. در بخش مقاله‌های علمی پژوهشی نیز، در دوره اول مقاله‌ای دریافت نشده بود، در دوره دوم ۴۹ اثر، در دوره سوم ۸۳ اثر و در دوره چهارم ۳۸۶ اثر دریافت شده بود.

معاون پژوهش جامعه‌الزهرا علیها‌السلام با بیان اینکه در دوره دوم ۱۷۱ زن و ۱۳ مرد، در دوره سوم ۲۱۸ زن و ۱۲ مرد و در دوره چهارم ۳۲۸ زن و ۲۰ مرد در همایش شرکت کردند، افزود: در دوره دوم ۵۶ حوزوی و ۱۲۸ دانشگاهی، در دوره سوم ۶۹ حوزوی و ۱۶۱ دانشگاهی و در دوره چهارم ۲۴۲ اثر حوزوی و ۲۶۷ دانشگاهی حضور پیدا کردند که ۱۶۱ نفر از دانشگاهیان دانشگاهی– حوزوی بودند.

نماینده ولی فقیه در وزارت جهاد کشاورزی بیان کرد: وظیفه ما این است که در کنار مسائل عمران و آبادانی به مسئله فرهنگ سازی و تبیین فرهنگ زکات بپردازیم. امر زکات باید در جامعه فرهنگ سازی و برای مردم تبیین شود. حجت‌الاسلام والمسلمین ربانی ادامه داد: احیای فریضه زکات امری ضروری است، زکات برکات فراوانی دارد و این مهم وعده خداوند است.

وی خاطرنشان کرد: زکات به عنوان یک فریضه الهی جنبه آبادانی و عمران در جامعه دارد و باید این مهم توسعه یابد، در استان مرکزی باید فصلی یکبار شورای زکات تشکیل شود، انمه جمعه نقش هدایتگر و نظارت‌گر دارند و باید مسائل شورای زکات را در شهرستان‌ها پیگیری کنند، امیدواریم جزوا احیاکنندگان زکات فراگیریم.

• اخبارارکوتواه ایــــران

• قانون عفاف و حجاب در حالت تعلیق قرار گرفته است:

معاون حقوقی ریاست جمهوری گفت: قانون عفاف و حجاب با وجود اینکه نگاشته شده است؛ اما در حالت تعلیق قرار گرفته است. حجت‌الاسلام مجید انصاری در همایش بین‌المللی داوری دعاوی ایران و ایالات متحده که در دانشگاه قم برگزار شد، افزود: تصور من این است که اگر نگاه حقوقی به این پدیده داشتیم، با مشکل توقف و عوارض آن مواجه نبودیم.

• افزایش ۳۸ درصدی تعرفه برق خانگی از ابتدای پاییز: بررسی تعرفه‌های جدید و مقایسه آن با تعرفه‌های پیشین (قبل از مهر ۱۴۰۳) در ماه‌های غیرگرم، نشان می‌دهد که میزان رشد تعرفه‌ها به‌جز دو مورد، در محدوده ۳۸درصدی است.

• راهاندازی سانتریفیوژهای پیشرفته آغاز شد: قالیباف، رئیس مجلس؛ پاسخ متقابل جمهوری اسلامی ایران به این سوءاستفاده سیاسی از شورای حکام آژانس، بلافاصله در دستور کار قرار گرفت و راه‌اندازی مجموعه‌ای از سانتریفیوژهای جدید و پیشرفته آغاز شد. همچنین گفته می‌شود، تزریق گاز UF۶ در ۵ هزار دستگاه سانتریفیوژ پیشرفته بیشتر آغاز شده و ظرفیت غنی‌سازی ایران به ۴۰ هزار سو (SWU) افزایش پیدا کرده است.

• آمار افراد بی‌خانمان در تهران ۱۵۰۰ نفر است: شهرداری تهران: در شهر تهران یک هزار تا یک هزار و ۵۰۰ نفر به‌نام بی‌خانمان وجود دارد؛ البته پایش دقیقی درباره علت بی‌خانمانی این افراد و نوع آسیب آنها انجام نشده است.

• کاهش ۱۲ درصدی ورودی آب به سدها: در زمان حاضر با وجود ۲۲ میلیارد و ۴۸۰ میلیون مترمکعب آب ذخیره‌شده در سدهای کشور، ۴۴ درصد ظرفیت مخازن سدها پُر و ۵۶ درصد این ظرفیت خالی است. در ۶۳ روز ابتدایی سال آبی جاری در مجموع ۲.۷۱ میلیارد مترمکعب آب وارد سدهای ایران شده که نسبت به ورودی ۳.۰۹ میلیارد مترمکعبی آب به سدها در مدت مشابه سال آبی گذشته، کاهش ۱۲ درصدی داشته است.

• حداقل حقوق بازنشستگان ۱۷.۰۰۰.۰۰۰ تومان تعیین شد: سخنگوی کمیسیون تلفیق؛ در جلسه این کمیسیون حداقل دریافتی بازنشستگان ۱۱ میلیون ۷۰۰ هزار تومان تصویب شد و ۲۰ درصد افزایش پیدا می‌کند. به‌اضافه آن متناسب‌سازی که در قانون آمده است، ضریب افزایش پیشنهادی دولت برای کمیته امداد و بهزیستی ۲۰ درصد بوده که در کمیسیون برای افزایش ۴۰ درصد در حال بحث‌وبررسی هستیم.

• سن ابتلا به سکنه قلبی به ۳۵ سال رسید: دبیر اجرایی هشتمین کنفره بین‌المللی نارسایی قلب ایران: ۴۰درصد مرگ و میرها در ایران، ناشی از بیماری‌های قلبی – عروقی است. سن ابتلا به سکنه قلبی به ۳۵ سال کاهش یافته است. هرچند برخی فاکتورهای محیطی همچون آلودگی هوا، ژنتیک و استرس محیطی غیرقابل کنترل است؛ اما داشتن تحرک و فعالیت فیزیکی، تا حد زیادی می‌تواند از ابتلا به بیماری‌های قلبی و عروقی پیشگیری کند.

• به‌زودی مقررات مبادلات رمزیول‌ها در هیأت عالی تصویب می‌شود: رئیس‌کل بانک مرکزی در همایش سالانه بانکداری نوین: به‌زودی مقررات مبادلات رمزیول‌ها در هیأت عالی تصویب می‌شود. سامانه جای‌گزین سوئیفت تا مهر ۱۴۰۳ اجرایی شده است و این سامانه مبتنی بر استانداردهای سوئیفت طراحی شده و تحریم‌ناپذیر است.

• حقوق تا ۲۴ میلیون تومان از مالیات معاف شد: سخنگوی کمیسیون تلفیق لایحه بودجه سال ۱۴۰۴: کمیسیون مصوب کرد که درآمد ماهانه تا سقف ۲۴ میلیون تومان، معاف از مالیات باشد. همچنین کمیسیون مصوب کرد: نرخ مالیات بر مجموع درآمد ماهیانه بین ۲۴ تا ۳۰ ملیون تومان، ۱۰ درصد مالیات، بین ۳۰ تا ۳۸ میلیون تومان ۱۵ درصد مالیات، ۳۸ تا ۵۰ میلیون تومان، ۲۰ درصد مالیات، ۵۰ تا ۶۶ میلیون و ۶۰۰ تومان، ۲۵ درصد مالیات و بیش از ۶۶ میلیون و ۶۰۰ تومان، ۳۰ درصد مالیات اخذ شود.

• دانشجویان بورسیه مشاغل تا ۲۰ میلیون تومان کمک‌هزینه تحصیلی می‌گیرند: مسعودی مدیرکل بورس و اعرام دانشجویان سازمان امور دانشجویان: صاحبان صنایع و شرکت‌های اقتصادی، می‌توانند تا ۳۰ واحد درسی را بر اساس نیاز خود به دانشگاه پیشنهاد دهند.. وی همچنین گفت: دانشجویان بورس مشاغل تا ۲۰ میلیون تومان کمک‌هزینه تحصیلی می‌گیرند و پس از فارغ‌التحصیلی استخدام می‌شوند.

• بیش از ۲ میلیون تبعه غیرمجاز افغانستان به کشورشان بازگردانده‌می‌شوند: رئیس نمایندگی وزارت خارجه در شمال شرق کشور: بر اساس برآوردها، بین ۲ تا ۲/۵ میلیون تبعه افغانستانی غیرمجاز در کشور حضور دارند که مطابق دستورالعمل صادرشده از سوی وزارت کشور به استان‌ها، قرار است به کشورشان بازگردانده شوند. دولت افغانستان هم این موضوع را درک می‌کند، و طبیعی است، آن‌ها نیز از افرادی که به‌شکل غیرمجاز وارد ایران شده و مانده‌اند، دفاع نمی‌کنند.

• برخورد قاطع پلیس با متخلفان دستکاری پلاک خودروها: رئیس پلیس راهور فراجا: دستکاری پلاک خودروها، دیگر صرفاً یک تخلف رانندگی به‌حساب نمی‌آید؛ بلکه به‌عنوان جرم شناخته می‌شود و متخلفان به دادگاه معرفی می‌شوند.

• جزئیاتی از طرح پرداخت حق ثبت مهریه: معاون امور اسناد سازمان ثبت اسناد و املاک: طرح اصلاح قانون مهریه یا به‌عبارتی پرداخت حق ثبت مهریه، هنوز به قانون تبدیل نشده است و به‌محض تصویب و ابلاغ اجرایی خواهد شد. اگر قانون‌گذار تکلیف کند که حق ثبت برای مهریه سکه باشد، ما به تکلیف قانونی خود عمل خواهیم کرد و بر اساس تعداد سکه ثبت حق گرفته می‌شود؛ اما تا امروز قانونی در این خصوص نداریم. در حال حاضر زوجین ملزم هستند، واقعه ازدواج خود را در دفتر ازدواج رسمی ثبت کنند و مهریه‌ای که به توافق می‌رسند، در سند ازدواجشان‌شان ثبت می‌شود.

• آغاز واکسیناسیون «روتاویروس» در سراسر کشور: معاون بهداشت وزارت بهداشت، از آغاز واکسیناسیون سراسری روتاویروس برای کودکان از سه‌شنبه هفته جاری خبر داد. واکسن روتاویروس که از بروز اسهال‌های شایع در کودکان پیشگیری می‌کند، به‌صورت خوراکی ارائه می‌شود. این واکسن در سه نوبت، به‌ترتیب در ۴، ۲ و ۶ ماهگی، به نوزادان داده خواهد شد.

که تعدادی از روحانیون زمام کار را به دست گرفته، کارگردانی و رهبری امور انقلاب را عهده‌دار شده‌اند، به مذاق عده‌ای گوارا نیامد و ترتیبی دادند که هیأت اتحاد اسلام به «کمیته» تبدیل شود و درنتیجه این تغییر نام، افراد غیرروحانی نیز توانستند، به عضویت رسمی هیأت اتحاد اسلام درآیند و اکثریت اعضای کمیته را به دست آورند.»^{۱۳}

ابراهیم فخرایی در کتاب سردار جنگل تصریح کرده که تمام اعضای هیأت اتحاد اسلام به‌جز چندنفر، همه از علما و روحانیون بودند.^{۱۴} در کتاب سردار جنگل، نام ۲۷ نفر اعضای «کمیته» اتحاد اسلام و در توضیح آن نوشته است: «ترتیبی دادند که هیأت اتحاد اسلام به «کمیته» تبدیل شود و درنتیجه این تغییر نام، افراد غیر روحانی نیز توانستند، به عضویت رسمی هیأت اتحاد اسلام در آیند و اکثریت اعضاء کمیته را به عهده گیرند.»^{۱۵} به این ترتیب، نیروهای غیرروحانی نیز توانستند، به کمیته اتحاد اسلام اضافه شوند؛ پس اگر نام افراد غیرروحانی را از این لیست ۲۷ نفره جدا کنیم، طبیعتاً بقیه، اعضای «هیأت» اتحاد اسلام خواهند بود. فخرایی به‌ترتیب از این افراد روحانی، به‌عنوان اعضای کمیته نام برده است:

۱. آیت‌الله میرزا محمدرضا حکیمی؛ ۲. آیت‌الله سیدمحمود روحانی؛ ۳. آیت‌الله علی علم‌الهدی، ۴. آیت‌الله سید عبدالوهاب صالح ضیابری؛ ۵. میرزا محمدی انشایی؛ ۶. شیخ بهاء‌الدین املشی؛ ۷. میرمنصور هُدی؛ ۸. شیخ محمود کسمایی؛ ۹. شیخ عبدالسلام عرب؛ ۱۰. میرزاکوچک جنگلی.^{۱۶} حجت‌الاسلام شیخ بهاء‌الدین املشی (میزان)، عضو هیأت اتحاد اسلام که خاطراتی از او به‌جای مانده، در یادداشت‌هایش دربارهٔ چگونگی شکل‌گیری هیأت اتحاد اسلام سخن گفته و اعضای این هیأت را نام برده است. وی چنین می‌نویسد: «تشکیلات بدین نحو شروع شد: اول چندنفر به‌نام هیأت اتحاد اسلام، معین شدند که در رأس تشکیلات باشند: آقا سید عبدالوهاب [صالح ضیابری]، حاج شیخ علی حلقه‌سری علم‌الهدی، میرمنصور [هُدی]، حاج احمد [کسمایی] و میرزاکوچک‌خان عضو آن بودند… ریاست تشکیلات قضایی و حقوقی حوزه را به من بر[وا] گذار نمودند.»^{۱۷} در یادداشت املشی، حاج احمد کسمایی به‌عنوان تنها عضو غیرروحانی هیأت اتحاد اسلام نام برده شده است.

با این تفاسیل، هیأت اتحاد اسلام دارای ۱۱ عضو، به این شرح بود: ۱. آیت‌الله سیدمحمود روحانی؛ ۲. آیت‌الله میرزا محمدرضا حکیمی؛ ۳. آیت‌الله علی علم‌الهدی؛ ۴. آیت‌الله سید عبدالوهاب صالح ضیابری؛ ۵. حجت‌الاسلام میرزا محمدی انشایی؛ ۶. حجت‌الاسلام شیخ بهاء‌الدین املشی؛ ۷. حجت‌الاسلام میرمنصورهُدی؛ ۸. حجت‌الاسلام شیخ محمود کسمایی؛ ۹. حجت‌الاسلام شیخ عبدالسلام عرب؛ ۱۰. حجت‌الاسلام میرزاکوچک جنگلی؛ ۱۱. حاج احمد کسمایی.

هیأت اتحاد اسلام، کمیسیون‌های مختلفی را تشکیل داد تا در ذیل آنها، به مشکلات مردم و مسائل مختلف رسیدگی شود و برای هر کمیسیون یک رئیس و چند عضو معین گردید. املشی درباره کیفیت تشکیلات هیأت اتحاد اسلام چنین می‌گوید: «ریاست تشکیلات قضایی و حقوقی تمام حوزه را به من بر[وا]گذار نمودند و شعبه کشوری را به عهده وقارالسلطنه و شعبه مالی به عهده مشهدی اسماعیل عطار کسمایی بر[وا]گذار شد… کمیسیون دیگری به‌نام کمیسیون جنگ معین گردید که افراد آن میراحمد مدنی، مشهدی علی‌شاه [چمتقالی]، خالوقربان و در رأس آنها مشهدی ابراهیم [کسمایی معروف به کبریت‌خان] برادر حاج احمد بود.»^{۱۸}

.....

- پی‌نوشت‌ها**

- ↑ برای مطالعه درباره زندگی آیت‌الله سیدمحمود روحانی رک: فرهنگ‌نامه علمای مجاهد گیلان، ج۱، ۲۵،۲۳۳؛
- ↑ برای مطالعه درباره زندگی آیت‌الله میرزا محمدرضا حکیمی رک: فرهنگ‌نامه علمای مجاهد گیلان، ج۱، ۱۴۵، ۱۴۹؛
- ↑ قیام جنگل، ص۶۱-۶۰؛ تاریخ انقلاب جنگل، ص۱۶۱۸؛ سردار جنگل، ص۲۲،۲۸؛
- ↑ مطابق با ۱۲ آگوست ۱۹۱۵ میلادی گریگوری و ۳۰ جولای ۱۹۱۵ میلادی زولیان؛
- ↑ جنبش جنگل و میرزا کوچک‌خان، خاطرات میراحمد مدنی عضو شورای اتحاد اسلام و مدیر روزنامه پرورش احمد مدنی، ص۱۴۲ قیام جنگل، ص۶۱۶۲. گفتنی است که اسماعیل جنگلی، در نوشتن سال تأسیس دچار یک سهو شده و تاریخ «۱۳۹۳ش را نوشته است؛ درحالی‌که صحیشت سال ۱۲۹۴ شمسی است؛
- ↑ ۲۲ آگوست ۱۹۱۵ زولیان مطابق با ۴ سپتامبر ۱۹۱۵میلادی گریگوری؛
- ↑ نَهضت جنگل؛ اسناد محرمانه و گزارش‌ها، ص۱۰۲؛
- ↑ سردار جنگل، ص۹۶؛
- ↑ یادداشت‌های احمد کسمایی از نَهضت جنگل، ص۵۵؛
- ↑ سوره حجرات، آیه۱؛ به‌معنای: «در حقیقت مؤمنان با هم برادرند.»
- ↑ روزنامه جنگل، س۱، ش۲۸؛ پنجشنبه ۱۵ جمادی‌الثانی ۱۳۳۶ق، ص۲؛
- ↑ روزنامه جنگل، س۱، ش۳؛ پنجشنبه ۱۰ ربیع‌الثانی ۱۳۳۶ق، ص۴؛
- ↑ سردار جنگل، ص۹۶؛
- ↑ سردار جنگل، ص۹۶؛
- ↑ سردار جنگل، ص۹۶؛
- ↑ سردار جنگل، ص۹۷؛
- ↑ گوشه‌هایی از تاریخ گیلان، ص۲۳–۲۲؛
- ↑ گوشه‌هایی از تاریخ گیلان، ص۲۳–۲۲.

میرزاکوچک جنگلی در تهران تصمیم گرفت که برای اعاده نهضت مشروطه، تلاش کند و نهضتی را به راه بیندازد و مسلمانان را دعوت به اتحاد کند تا جلوی دشمنان مشترک‌شان بایستند. اندیشه اتحاد اسلام برای استقلال سرزمین‌های اسلامی و بیرون راندن استعمار انگلیس و روسیه از خاک کشورهای اسلامی، اجتناب‌ناپذیر بود. موج بیداری اسلامی و اتحاد اسلام از زمان سیدجمال‌الدین اسدآبادی در ایران و بسیاری از کشورهای اسلامی، ایجاد شده بود.

میرزاکوچک در سال ۱۳۳۳ق در تهران، همراه با چهار نفر دیگر، هم‌پیمان شدند که در شمال کشور، نهضتی بزرگ تأسیس کنند و برای استقلال ایران تلاش نمایند. او و دوستانش قرار گذاشتند، به سمت شمال حرکت کنند و در روز موعود که باید به‌صورت مخفیانه از تهران خارج می‌شدند، تنها میرزاعلی‌خان سالار فاتح کجوری با میرزاکوچک همراه شد. او در ابتدا تصمیم گرفت که در منطقه کجور و تنکابن. در غرب مازندران. دست به قیام بزند و برای همین به مازندران رفتند؛ ولی میرزاکوچک که متوجه نگاه متفاوت سالار فاتح به قیام شد، از او جدا شده و مخفیانه به گیلان رفت. او در لاهیجان با دکتر میرزا ابراهیم حشمت‌الاطبا دیدار و نظر او را برای همراهی با قیام جلب کرد.

در این هنگام، ایران تحت تأثیر شرایط جنگ اول جهانی، مورد اشغال انگلیس و روسیه قرار گرفت. تمام گیلان، در اشغال قوای نظامی روسیه تزاری بود که هم‌پیمان انگلیس در جنگ بود. میرزاکوچک که توسط روس‌ها از گیلان تبعید شده بود، هنوز دو سال از پایان مدت محکومیتش مانده بود و حق حضور در منطقه را نداشت؛ ناچاراً به‌صورت مخفیانه وارد رشت شده و در منزل یکی از دوستانش به‌نام میراحمد مدنی سکنی گزید. او برای اینکه فعالیت‌هایش را گسترش دهد، نیاز داشت که بتواند به‌صورت علنی در رشت حضور یابد و برنامه‌ها و جلسات خود را برای آغاز نهضت، داشته باشد. میرزاکوچک با دو نفر از مجتهدین برجسته گیلان یعنی آیت‌الله سیدمحمود روحانی و آیت‌الله میرزا محمدرضا حکیمی به‌طور جداگانه دیدار و گفت‌وگو کرد و آنها را از قصد خود آگاه نمود و برای کسب تأمین از افسینکوف. کنسول روسیه در رشت . با آنها مشورت کرد و آنها قبول کردند که با کنسول صحبت کنند. دو مجتهد، جداگانه نزد کنسول رفته و درباره جواز ورود میرزاکوچک به گیلان، صحبت کردند. کنسول پاسخ داد که میرزاکوچک در صورتی که دست از پا خطا نکند و هیچ خطری را برای دولت روسیه به وجود نیآورد، اجازه دارد که در خانه‌اش در رشت زندگی کند و الاً باید همان مدت ۵ سال تبعید به اتمام برسد. یک ماه بعد، تأمین‌نامه کنسول‌گری صادر شد و میرزاکوچک اجازه یافت که به‌طور علنی در رشت حضور داشته باشد. دوستانش خیر آماندش از تهران را شایعه کردند و چند روز بعد، به‌طور نمایشی او را با یک درشکه‌ا از ورودی رشت، وارد کرده و به منزلش در استادسرا بردند و دید و بازدیدهای عادی انجام شد تا روس‌ها شک نکنند.^۲

میرزاکوچک بعد از آخرین جلسات مخفی مشورت‌ها و بررسی اوضاع گیلان، جنگل‌های منطقه فومنات را برای آغاز این قیام مناسب دید و بنیان نهضت را در همان مناطق نهاد. نهضتی که برای بیرون کردن اجانب از کشور، اسلحه برداشته بود و قصد داشت که خائنین را هم از کار برکنار کند. او با ۱۴ قبضه اسلحه و مقداری فشنگ که با زحمت آنها را تهیه کرده بود، نهضت نرگستان را در روز عید فومنات فطر، ۱ شوال ۱۳۳۳ق (مطابق ۲۱ مرداد ۱۲۹۴ شمسی)^۳ در جنگل تولم تأسیس کرد. میرزاکوچک در این زمان ۳۵ ساله بود.^۵

اولین سندی که تاکنون درباره نهضت جنگل دیده شده، نامه شکایت افسینکوف، کنسول روسیه تزاری در رشت، به کارگزاری وزارت خارجه ایران در گیلان مبنی بر اعتراض روس‌ها به فعالیت‌های نهضت جنگل به رهبری میرزاکوچک در منطقه نرگستان از توابع فومنات است که منافع دولت روسیه را به خطر انداخته است. این سند به تاریخ ۲۴ شوال ۱۳۳۳ق (مطابق ۱۳ شهریور ۱۲۹۴)^۶ می‌باشد. این سند تنها ۲۴ روز بعد از آغاز فعالیت‌های نهضت جنگل نوشته شده و حاکی از آن است که فعالیت‌های نهضت درست و دقیق بوده و در همان روزهای آغازین قیام، به‌حدی بوده که خطری جدی برای منافع استعماری روسیه در گیلان به‌شمار می‌رفت. در بخشی از این سند که مرتبط با نهضت جنگل است، چنین آمده: «… خاطر عالی آگاه است که یک عده دیگر از اشرار به سرکردگی میرزاکوچک در نرگستان . که تقریباً از آنجا به شهر شش ساعت راه مسافت دارد. در کنار مرداب، مسلما ساکن و مشغول جمع‌آوری اسلحه و ازپاد نفوس خود هستند و بعضی اشرار را دعوت به حمل سلاح می‌نمایند. چون تاکنون از طرف مأمورین دولت علیّه [ایران] مقیمین گیلان بر ضد آنها اقدام نشده، مهربورز بر عده خود می‌افزایند. چند نفر آزان و قزاق هم … مأمور شده، به طرف فومنات رفته‌اند، به هیچ‌وجه برای جلوگیری از میرزاکوچک و همراهان او اقداماتی ننموده‌اند؛ لهذا خواهشمند است، [ایرفرمایید که برای سرکوبی اشرار طوالتش و متفرق نمودن همراهان میرزاکوچک، چه اقدامی اتخاذ خواهید فرمود و نیز خاطرنشان عالی می‌نماید که چون قبلاً از طرف قنسول‌گری اخطار و تقاضا شده بود که از سوء‌قصد و شرارت مرتکبین فوق تا سهل است، جلوگیری به‌عمل آورند، هرگاه خدای نخواستہ، خسارتی از جانب چپاول‌چیان و اشرار فوق‌الذکر متوجه اتباع و کمپانی‌های روس شود، مسئولیت آن البته به عهده اولیای دولت علیّه ایران خواهد بود.»^۷

- هیأت اتحاد اسلام**

نَهضت جنگل طولانی‌ترین نَهضت تاریخ معاصر ایران، قبل از نَهضت امام خمینی‏^{۱۰} است که هفت سال به‌طول انجامید و دارای سه مرحله بود:

- دوران مدیریت «هیأت اتحاد اسلام»** (از شوال ۱۳۳۳ تا رمضان ۱۳۳۶) که حدود سه سال کشید.
- دوران مدیریت «کمیته اتحاد اسلام»** (از رمضان ۱۳۳۶ تا شعبان ۱۳۳۸) که حدود دو سال طول کشید.
- دوران برقراری جمهوری ایران تا شهادت میرزاکوچک** (از شعبان ۱۳۳۸ تا ربیع‌الثانی ۱۳۴۰) که

یکی از نکات مهم در شناخت نَهضت جنگل، شناخت

هیأت اتحاد اسلام و اعضای آن است. نَهضت جنگل از ابتدا تا چندسال، از سوی رهبرانش با همین نام «هیأت اتحاد اسلام»، معرفی می‌شد. بعد از مدتی به‌خاطر درگیری‌های سیاسی داخل نَهضت، ساختار این هیأت به «کمیته اتحاد اسلام» تغییر کرد و ماهیت آن نیز دچار تغییراتی شد؛ ولی علمای سابق، همچنان در آن حضور داشتند و البته افرادی دیگر به آن جمع افزوده شدند. باید توجه داشت که درباره دوران یک و نیم ساله پایانی نَهضت جنگل و حضور بلشویک‌ها، نکات زیادی همراه با جزئیات آن، در منابع مربوط به تاریخ جنگل، نوشته است؛ به‌طوری‌که برخی، نَهضت را فقط همان یک و نیم سال پایانی دانسته‌اند؛ ولی در همین منابع، به دوران پنج‌ساله رهبری هیأت و کمیته اتحاد اسلام کمتر پرداخته شده است. نویسندگانی که دارای گرایشات چپ یا راست و یا لیبرال و وابستگی‌های فکری شرقی و غربی بودند، عمدتاً درصد برآمدند تا ریشه‌های اسلامی نَهضت جنگل را پنهان کنند؛ لذا در بیان مباحث تاریخی، با سرعت از دوران هیأت اتحاد اسلام و کمیته اتحاد اسلام عبور کرده و بر دوران حضور بلشویک‌ها در نَهضت با نگاهی آمیخته با تحریف متمرکز شده‌اند. متأسفانه حتی در کتب مربوط به‌خاطرات تاریخ جنگل نیز به‌طور پراکنده به ذکر نام هیأت بسنده شده و سؤالات فراوان درباره این هیأت را بی‌پاسخ رها کرده‌اند و بلافاصله سراغ کمیته اتحاد اسلام رفته‌اند؛ به‌گونه‌ای که فهرستی از نام اعضای هیأت اتحاد اسلام و تعداد دقیق آنها وجود ندارد؛ درحالی‌که چندین فهرست از اعضای کمیته اتحاد اسلام در منابع مختلف نگارش یافته است. عدم ذکر نام اعضای هیأت اتحاد اسلام، نقطه ضعف بسیار مهمی در منابع مرتبط خصوصاً کتاب سردار جنگل، نوشته ابراهیم فخرایی که کتاب ارزشمندی درباره نَهضت جنگل است، به‌شمار می‌رود. همین مسأله باعث شده تا درباره اعضای هیأت اتحاد اسلام، تشویب وجود داشته باشد؛ البته آسیب‌های دیگری نیز متوجه این منابع بوده که در جای خود، باید به آن پرداخته شود.

ابراهیم فخرایی، پیشینه تشکیلات اتحاد اسلام را به مرحوم سید جمال‌الدین اسدآبادی و تشکیلات او در اسلامبول، پایتخت امپراطوری عثمانی، رسانده و چنین گفته است: «اتحاد اسلام سازمانی بود که گفته می‌شد، مرکز فعالیتش اسلامبول است و به‌وسیله چندتن از پیشوایان دینی به وجود آمده است؛ مانند سید جمال‌الدین اسدآبادی معروف به «افغانی» و سید عبدالرحمن کواکبی، صاحب کتاب طبایع‌الاستبداد که از کتب مفید و بسیار آموزنده زمان خود بود. همچنین رشیدرضا، مؤسس مجله المنار و شیخ محمد عبده، رئیس دانشگاه الأزهر مصر و هدفش گردآوردن عموم مسلمانان زیر لوای واحد، مانند عصر خلفای راشدین و بنی‌عباس[بود] و به‌منظور مبارزه با استعمار و ایجاد وزنه سیاسی جهانی برای دنیای اسلام به‌وجود آمده بود. چندتن از رجال سیاست و روحانیون شهیر ایران همچون سید محمدرضا مساوات، سیدمحمد کمراهی، سلیمان محسن اسکندری، سیدیحیی نامدانی ناصرالاسلام، میرزا طاهر تنکابنی، سیدحسین مدرس و ادیب‌السلطنه سمیعی، عضویت این سازمان را قبول و در پیشرفت هدف سازمان، شرکت فعالانه داشته‌اند؛ اما نه به‌طور دسته‌جمعی بلکه تک‌تک و به‌شکل انفرادی؛ چراکه پیوند معنوی و ارتباط اجتماعی بین محافل دینی برقرار نبود و رجال سیاست به افکار و ایده‌های شخصی تکیه داشتند و به دنبال اصول مشخص و مشترک نمی‌رفتند.»^۸

حاج احمد کسمایی، از اعضای هیأت اتحاد اسلام که از مؤسسین نَهضت بود، در یادداشت‌هایش هرگونه وابستگی و ارتباط هیأت اتحاد اسلام . که نام اصلی جنبش جنگل نیز بود . با «اتحاد اسلام اسلامبول» یا هر حزب و دسته سیاسی دیگر را رد کرده است. وی درباره علت انتخاب عنوان «هیأت اتحاد اسلام» برای نَهضت مینویسد که چون در آغاز کار، جلسات کمیته در رشت، هفته‌ای یک بار به‌طور سری تشکیل میشد و مأموران روسیه تزاری از تشکیل این جلسات آگاه شدند و دنبال یافتن برجیدن آن بودند، کمیته پیشنهاد کرد که هر هفته در منزل یکی از اعضا، مجلس روضه‌خوانی تشکیل شود و در پوشش آن، اعضای کمیته نیز کار خود را انجام دهند؛ زیرا تشکیل مجالس روضه‌خوانی و عزاداری آزاد بود.

نَهضت جنگل چگونه با ریاست بزرگ‌ترین

فقها و مجتهدین رشت تأسیس شد؟

میثم عبداللهی

بر این اساس، تصمیم گرفته شد، برای آشکار کردن موجودیت کمیته سری و فعالیت‌های آن، نام «هیأت اتحاد اسلام» بر روی جمعیت گذاشته شود و سعی کردند، نامی باشد که حساسیت کمتری برای روس‌ها داشته باشد. تصمیمات مختلف نَهضت در آن هیأت گرفته می‌شد و میرزاکوچک بازوی اجرایی هیأت بود. هیأت اتحاد اسلامی که با شرکت میرزاکوچک جنگلی تشکیل شد، وابسته به هیچ سازمان یا جمعیت دیگری چه در تهران و چه در عثمانی نبود.^۹ ارتباطی با اتحاد اسلام عثمانی نداشت و از لحاظ هدف و اندیشه نیز، با آن متفاوت بود. شواهد دیگری هم وجود دارد که این نکته را تأیید می‌کنند که به آنها خواهیم پرداخت.

مؤسسین هیأت اتحاد اسلام، علمای برجسته و خوشنام گیلان در آغاز جنگ جهانی اول بودند که گرایشات مذهبی، ملی و ضداستعماری داشتند. آنها خواهان استقلال و پیشرفت ایران بودند و الی باید حمایت از نَهضت میرزاکوچک جنگلی کوشیدند، اهداف خود را در سایه اتحاد میان مسلمانان، به سرانجام برسانند. برداشت رهبران جنگل از عنوان «اتحاد اسلام»، اغلب کاربرد داخلی داشت و مهمترین وظیفه خودشان را استقلال ایران بیان می‌کردند. روزنامه جنگل در روز ۱۵ جمادی‌الثانی ۱۳۳۶ق، مقصود سران نَهضت جنگل از نام «اتحاد اسلام» و مهم‌ترین هدف این قیام را، کسب استقلال ایران بیان کرده است: «ما به نام اتحاد اسلام قیام کردیم و به این جمعیت مقدس منتسبیم؛ ولی باید دانست که طرفدار اتحاد اسلامی؛ به‌معنای ساده «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِوَّةٌ»؛ یعنی می‌گوییم در این موقع که تشتّت کلمه و اختلاف اسلامیان، مسلمانان را به دست دشمن عمومی ذلیل و زبون کرده، نباید مسلمانان برادرکشی کنند و به‌نام شیعه و سنی و سایر عناوین مذهبی، به جان هم افتاده و مجال استفاده به دشمن عمومی بدهند به‌حکم اینکه ما ایرانی هستیم و مسئول و وظیفه‌دار از آب و خاک، ایران و وطن مقدس ایرانیان، در نظر ما بر تمام بلاد و ممالک اسلامی، مقدم است و بعد از موفقیت به انجام وظایف ایرانیّت، البته برادران اسلامی ما مادامی که به وظایف اخوت خود عمل کنند، بر دیگران مقدم خواهند بود و [ما نیز] از استقلال ممالک اسلامی خرسند و از تزلزل استقلال خانه‌های مسلمین، متأثر می‌شویم. این است معنی اتحاد اسلامی که ما می‌گوییم.»^{۱۰}

دومین گرایش مهم سران نَهضت جنگل، اسلام خواهی آنهاست که در نوشته‌های آنها هم این نکته یافت می‌شود و از آن دفاع می‌کردند. در جای دیگری از روزنامه جنگل در روز «ربیع‌الثانی ۱۳۳۶ق، علت انتخاب عنوان «اسلام» در نام نَهضت، چنین بیان شده است: «اسم اتحاد اسلام که موجب واهمه بعضی خائنین شده است، مجبور هستم در مقابل عقاید آنها، چند کلمه در این موضوع بگویم، شاید رفع شبهه و توهم شده باشد. کسانی که احوال روحیه این مملکت را واقف هستند، می‌دانند که تشکیلات فی‌الجمله این مملکت و حرکات عمومیه این ملت، چه در خصوص عوالم مادی و چه معنوی، درصدی هشتاد، مربوط به دیانت است. این اسم چون به حالت روحیه مملکت تعلق دارد، به این جهت اختیار شده است.»^{۱۱}

میرزاکوچک نَهضت جنگل را در قالب هیچ‌کدام از احزاب سیاسی

مرسوم آن روز، از جمله حزب دموکرات تعریف نکرد؛ بلکه تشکیلات جدیدی با نام «هیأت اتحاد اسلام» تأسیس کرد و هسته رهبری آن را، علما به عهده داشتند.

میرزاکوچک برای اداره بهتر نَهضت، جمعی از مجتهدین و روحانیون گیلان را جمع کرد و «هیأت اتحاد اسلام» را بنا نهاد. این هیأت، جلسات منظمی را تشکیل می‌داد و دارای کمیسیون‌های مختلفی بود و اعضای آن درباره مسائل مختلف کشور و منطقه به شور می‌نشستند و به مشکلات مردم و نَهضت رسیدگی می‌کردند. هیأت اتحاد اسلام، شورای رهبری و مغز متفکر نَهضت جنگل بود که تمام افرادش به‌جز یک نفر، همه از مجتهدین بزرگ گیلان یا روحانیون فاضل بودند. فخرایی درباره تشکیلات هیأت اتحاد اسلام که شورای رهبری نَهضت بود، چنین نوشته است: «مرکز نقل و مغز متفکر جنگل را هیأت اتحاد اسلام تشکیل می‌داد که افرادش به‌استثنای چندنفر، همه از علما و روحانیون بوده‌اند. این وضع

فلسفه گفت‌وگوی فرهنگی با تأکید بر روش‌های کاربردی

دکتر محمدمهدی جهان‌پرور

در دنیای پرتنش امروز که تفاوت‌های فرهنگی گاه منشأ سوءتفاهم‌ها و درگیری‌ها می‌شود، گفت‌وگوی فرهنگی می‌تواند نقشی کلیدی در برقراری صلح و همبستگی ایفا کند. گفت‌وگوی فرهنگی نه‌تنها راهی برای درک و پذیرش تنوع است؛ بلکه بستری برای تقویت همدلی، نوآوری، هم‌افزایی و همکاری جهانی را فراهم می‌سازد.

دکتر محمدمهدی جهان‌پرور، پژوهشگر اندیشکده حکمرانی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، در نوشتاری در راستای همایش ملی فلسفه فرهنگ، به مسأله گفت‌وگوی فرهنگی پرداخت که به شرح ذیل می‌باشد:

در عصر کنونی، گفت‌وگوی فرهنگی به‌عنوان یکی از مؤثرترین ابزارهای تعامل بین‌المللی و میان‌فرهنگی مطرح شده است. جهانی‌سازی، گسترش ارتباطات دیجیتال و افزایش تعاملات میان‌ملت‌ها، نیاز به تبادل فرهنگی و ایجاد پل‌های ارتباطی میان جوامع را به ضرورتی اجتناب‌ناپذیر تبدیل کرده است. گفت‌وگوی فرهنگی نه‌تنها به درک بهتر تفاوت‌ها و شباهت‌های میان فرهنگ‌ها کمک می‌کند؛ بلکه بستری برای حل تعارضات، تقویت همکاری‌ها و ایجاد هویتی جهانی فراهم می‌آورد که در آن، تنوع به‌عنوان یک دارایی ارزشمند تلقی می‌شود. امروزه جوامع بشری با چالش‌هایی همچون سوءتفاهم‌های فرهنگی، تبعیض و افزایش ملی‌گرایی افراطی روبه‌رو هستند. در چنین شرایطی، گفت‌وگوی فرهنگی می‌تواند به‌عنوان ابزاری برای کاهش تنش‌ها، مفاهمه و ایجاد همبستگی جهانی عمل کند. این یادداشت با تأکید بر رویکردی عملی، به بررسی روش‌ها و ابزارهایی می‌پردازد که می‌توانند گفت‌وگوی فرهنگی را تسهیل، مؤثر و فراگیر سازند.

• شناخت و احترام متقابل، پایه‌های گفت‌وگوی فرهنگی
هر گفت‌وگوی فرهنگی بر پایه شناخت و احترام متقابل بنا می‌شود و هدف از آن، مطالعه پیشینه فرهنگی یعنی درک تاریخ، ارزش‌ها، سنت‌ها و باورهای فرهنگی طرف دیگر به‌شکل دقیق و بدون قضاوت با پذیرش این واقعیت که

معرفی کتاب

• جلد ششم کتاب

«اندیشه سیاسی- تربیتی علوی در خطبه‌های نهج‌البلاغه»

جلد ششم کتاب «اندیشه سیاسی- تربیتی علوی در خطبه‌های نهج‌البلاغه» نوشته آیت‌الله احمد بهشتی، به‌همت مؤسسه بوستان کتاب، چاپ و منتشر شد. مجموعه حاضر، بررسی اندیشه سیاسی- تربیتی علوی در خطبه‌های نهج‌البلاغه است که به تفصیل، تحلیل و نگارش شده است.

ساختار اثر

این جلد، مشتمل بر ۳۴ خطبه و شامل خطبه‌های ۱۵۶ تا ۱۹۰ است. عناوین برخی از خطبه‌هایی که در این جلد منتشر گردیده، عبارتند از: سخنی با مردم بصره، درس عبرت، یادی از پیامبر ﷺ و قرآن و گزارشی از پدیده شوم اموی، خدا و اسوه‌های بشریت، سفارش به تقوا در پرتو نور رسالت، توصیف آفریدگاری و هشدار به انسان، پاسخی به سؤال درباره غصب خلافت، سخنی با عثمان، آفرینش پرزندگان و شگفتی‌های طاووس، سفارشی درباره وحدت و الفت، نخستین خطبه علوی بعد از تصدی خلافت، درباره امور اجتماعی مسلمانان، لزوم پیروی حق، نیایش در آستانه جنگ صفین، گلایه و شکوه از قریش و جملیان، سزاوارترین مردم به خلافت، محاکمه غیابی طلحه، مقام قرابت و موعظه، موعظه و بیان فضیلت قرآن و نهی از بدعت، درباره حکمین: عمروعاص و ابوموسی اشعری، شهادتین و موعظه و هشدار، خدای دیدنی و آفریدنی، نکوهش صف‌شکنان، آخرین خطبه و گریه بر شهیدان، مقام و منزلت قرآن و اهمیت تقوا، شگفتی‌های آفرینش، خطبه توحیدی و بیانگر اصول علمی، ایمان و هجرت و تقوا و پامردی.

علاقه‌مندان جهت خرید اینترنتی این کتاب، می‌توانند به‌نشانی اینترنتی www.bustaneketab.ir مراجعه کنند.

• کتاب «آشنایی با المیزان»

کتاب «آشنایی با المیزان» اثر استاد محمدباقر تحریری و با تحقیق و تدوین حجج اسلام حسین علی‌پور و مجید گوهری، رفعت در ۲۷۶ صفحه در مؤسسه صراط مستقیم شهر کریمه تهیه و به‌همت این انتشارات به چاپ رسید.

تفسیر المیزان، با روش نو و متقن به تفسیر آیات قرآن کریم پرداخته و انوار همیشه تابان قرآن کریم را با این روش تفسیر منعکس کرده است؛ انعکاسی که تفسیر بعد از خود را تحت تأثیر عمیق قرار داده و کمتر تفسیری بعد از این کتاب شریف یافت می‌شود که متأثر از آن نباشد و دقیق‌تر اینکه المیزان، روند تفسیر را تغییر داد و با ارائه روش جدید باعث شد، هر مفسری که دست به قلم می‌برد، نتواند این تصویر را نادیده بگیرد.

کتاب پیش رو، پژوهشی در قلمروی مهم‌ترین اثر بزرگ‌مفسر قرآن کریم، علامه طباطبایی رحمته‌الله علیه است که استاد تحریری، طی سالیان متمدای کتاب شریف و گران‌سنگ المیزان را تدریس و شرح داده‌اند. کتاب حاضر برای آشنایی با کلیت کتاب شریف المیزان فی تفسیر القرآن و روش تفسیری علامه طباطبایی رحمته‌الله علیه مفید می‌باشد.

ساختار اثر

این اثر در ۹ گفتار تألیف شده است؛ پس از گفتار اول که به «معرفی اجمالی علامه طباطبایی رحمته‌الله علیه» اختصاص یافته، در گفتار دوم، تفسیر المیزان معرفی

شده و در این راستا، ضمن بیان جایگاه و اهمیت این تفسیر و زمینه‌های تدوین آن، به منابع المیزان اشاره شده است.

نویسنده در سویمین گفتار، به ترجمه و انواع آن و همچنین به بیان مباحثی در خصوص تفسیر پرداخته است. گفتار چهارم به «انواع تفسیر» اختصاص یافته و شیوه‌های نگارش تفسیر را مطرح کرده است.

«تفسیر قرآن به قرآن» عنوان پنجمین گفتار از این کتاب است که، چستی و شیوه‌های تفسیر قرآن به قرآن، مؤیدات این نوع تفسیر و همچنین نقد مخالفان آن تبیین شده است.

در گفتار ششم با عنوان «تأویل»، نظر علامه طباطبایی رحمته‌الله علیه در تأویل و موارد استعمال آن مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

گفتار بعدی که باعنوان «جری و تطبیق» به رشته تحریر درآمده، پس از بیان مبحثی با عنوان جری در روایات، به مبانی قاعده جری و تطبیق و عدم خلط جری با بطن در المیزان می‌پردازد.

در گفتار هشتم با عنوان «ظاهر و باطن»، ضمن بیان مراحل دستیابی به ظاهر، معنای بطن در المیزان و مراحل دستیابی به باطن تشریح شده است. نهمین و آخرین گفتار از کتاب آشنایی با المیزان هم، به «مبانی تفسیری آیات تبلیغ، اكمال دین و ولایت» اختصاص یافته که در این گفتار، مبانی تفسیری سه‌ایه مذکور تبیین شده است.

علاقه‌مندان برای تهیه این کتاب، می‌توانند به‌نشانی اینترنتی مؤسسه بوستان کتاب به‌آدرس shop.seratmostaghim.ir مراجعه کنند.

• کتاب «مرد اُمت»

کتاب «مرد اُمت (گفتارنامه نکوداشت آیت‌الله سیدهادی خسروشاهی)» به‌کوشش محمدباقر انصاری در ۳۶۰ صفحه به‌همت مؤسسه بوستان کتاب به چاپ رسید.

عناوین کتاب

«سیدصدر و دید باز و امکان فعالیت بین‌المللی»، «جمع لطیفانه تواضع و صراحت لهجه»، «دایرة‌المعارفی بود از اطلاعات و ارتباطات»، «تنوع و گستردگی آثار»، «استاد خسروشاهی در شمار طایله‌داران تقرب بین مذاهب اسلامی»، «مغفول واقع شدن اجتهاد سیدهادی خسروشاهی»، «تقریبی اما عاشق و مبلغ اهل بیت علیهم‌السلام»، «روحانی نواندیش پرکار و پرکتاب»، «دفاع از اسلام و شیعه در رم و مصر»، «حراست و حفاظت از میراث فرهنگی شیعه و اسلام»، «استاد خسروشاهی مصداق حدیث عالم بزمانه»، «نگاه فرا-جناحی و بی‌طرفانه استاد خسروشاهی»، «صاحب کارنامه به‌اندازه یک مؤسسه»، «نواندیشی ضابطه‌مند»، «فراموش نکردن حق‌شناسی و انصاف در دوستی»، «شوخ‌طبع و پرتجربه و پرخاطره»، «تلاش برای احیای نسخ خطی»، «فکر خسروشاهی به یک کشور و جامعه محدود نبود»، «اندیشه تقریبی سیدهادی خسروشاهی»، «مجمسه تقرب در دنیای اسلام»، «منادی و مبلغ وحدت اسلامی و ادیانی»، «میراث‌دار نهضت تقرب و تجددگرایی»، «اندیشمندی که گرفتار افراط و تفریط نشد» و «صاحب ابتکار عمل فرهنگی».

علاقه‌مندان برای تهیه این کتاب، می‌توانند به‌نشانی اینترنتی مؤسسه بوستان کتاب به آدرس www.bustaneketab.ir مراجعه کنند.

• مدیریت تعارضات فرهنگی با رویکرد سازنده

هرگونه تعارض فرهنگی باید با خویشش‌داری و تمرکز بر حل مسأله مدیریت شود. برخی راه‌کارهای مؤثر از جمله گوش دادن به دیدگاه‌های مختلف، با درک دلایل اصلی تعارض و توجه به زمینه‌های فرهنگی، تلاش برای یافتن نقاط مشترک با تمرکز بر ارزش‌ها و منافع مشترک به‌جای تأکید بر تفاوت‌ها و نیز واسطه‌گری در صورت لزوم با استفاده از افراد یا گروه‌هایی که با هر دو فرهنگ آشنایی دارند، برای تسهیل گفت‌وگو کمک می‌کند.

• بهره‌گیری از ابزارهای غیرکلامی در ارتباطات فرهنگی

فرهنگ‌ها اغلب با روش‌های غیرکلامی، پیام‌های مهمی را منتقل می‌کنند. برای برقراری ارتباط بهتر، شناخت زبان بدن و درک حرکاتی مانند تکان دادن سر، اشاره با دست، یا فاصله فیزیکی و استفاده از هنر به‌عنوان زبان مشترک با برپایی نمایشگاه‌های هنری، موسیقی و سینما، می‌توانند ابزارهای قدرتمندی برای ایجاد پل ارتباطی باشند. ضمن اینکه پذیرش و رعایت آداب محلی مانند نحوه سلام کردن، هدیه دادن، یا شرکت در مراسم فرهنگی نیز بسیار مؤثر است.

• تشویق به اشتراک‌گذاری تجربیات فرهنگی

اشتراک‌گذاری تجربیات فردی و فرهنگی یکی از مؤثرترین روش‌ها برای تعمیق روابط است. این فرایند، مشتمل است بر ایجاد فضایی امن و مکانی که در آن همگان بتوانند بدون ترس از قضاوت، دیدگاه‌های خود را بیان کنند و داستان‌هایی از تجارب شخصی که ارتباط عاطفی برقرار می‌کند، روایت کنند و نیز تمرکز بر یادگیری دوجانبه باشد؛ زیرا طرفین می‌توانند از این گفت‌وگوها بیاموزند.

• استفاده از فناوری‌های نوین برای گسترش گفت‌وگو

تکنولوژی و فناوری، ابزارهایی برای تسهیل گفت‌وگوی فرهنگی فراهم کرده است. این ابزارها عبارتند از شبکه‌های اجتماعی برای برگزاری بحث‌ها و کمپین‌های بین فرهنگی در پلتفرم‌هایی مانند اینستاگرام، یوتیوبر و...، ارائه تورهای مجازی برای تجربه فرهنگ‌های مختلف و نیز استفاده از اپلیکیشن‌های ترجمه و یادگیری زبان برای کاهش موانع زبانی و ارتباطی.

• پروژه‌های مشترک فرهنگی، پلی برای تعامل عملی

پروژه‌های مشترک، بستری مناسب برای تعمیق گفت‌وگو و همکاری فراهم می‌کنند. برخی از این نمونه‌ها عبارتند از، تبادلالت فرهنگی از جمله برنامه‌های تبادل دانشجوی یا هنرمند میان کشورها، رویدادهای مشترک با برگزاری جشنواره‌های غذا، موسیقی یا هنرهای دستی و همچنین همکاری در مسائل جهانی مانند مقابله با تغییرات اقلیمی یا فقر جهانی و مواردی از این دست که به گفت‌وگوی فرهنگی ابعاد عملی می‌دهد.

با توجه به آنچه بیان شد، می‌توان گفت که در دنیای پرتنش امروز که تفاوت‌های فرهنگی گاه منشأ سوءتفاهم‌ها و درگیری‌ها می‌شود، گفت‌وگوی فرهنگی می‌تواند نقشی کلیدی در برقراری صلح و همبستگی ایفا کند. گفت‌وگوی فرهنگی نه‌تنها راهی برای درک و پذیرش تنوع است؛ بلکه بستری برای تقویت همدلی، نوآوری، هم‌افزایی و همکاری جهانی را فراهم می‌سازد؛ به‌خصوص در شرایطی که چالش‌های مشترکی نظیر تغییرات اقلیمی، بحران‌های انسانی و افراط‌گرایی‌ها بر سر راه جوامع قرار دارند، تعامل فرهنگی می‌تواند الهام‌بخش راه حل‌های مشترک باشد؛ لذا گفت‌وگوی فرهنگی نیازمند تعهدی پایدار به یادگیری، احترام و همکاری متقابل است. اگرچه این فرایند ممکن است، با چالش‌ها و موانعی همراه باشد؛ اما اثرش در برقراری عدالت، صلح و اتحاد جهانی غیرقابل انکار است. درواقع، توجه و اهتمام به گفت‌وگوی فرهنگی، می‌تواند سرمایه‌گذاری برای آینده باشد؛ آینده‌ای که در آن تفاوت‌ها نه به‌عنوان تهدید؛ بلکه به‌عنوان فرصتی در جهت صلح، دوستی و شکوفایی بشر شناخته می‌شوند.

آیت‌الله اعرافی در پیامی خطاب به مبلغان ایام فاطمیه تأکید نمود

توجه به مسائل امت اسلام به‌ویژه محور مقاومت را در صدر برنامه‌های تبلیغی قرار دهید

مدیر حوزه‌های علمیه با تأکید بر ضرورت استفاده از همه ظرفیت‌ها و فرصت‌ها برای تعمیق و گسترش و گفتمان‌سازی فاطمی، بر تقویت حمایت از جبهه مقاومت اسلامی و مشارکت حداکثری در جهاد «ایران همدل» تأکید کرد.

به گزارش خبرگزاری حوزه،

متن پیام آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور به‌مناسبت ایام فاطمیه بدین شرح است:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ایام شهادت حضرت فاطمه زهرا علیها‌السلام راه عموم ملت شریف ایران و حوزه‌های علمیه و علمای اعلام و روحانیت آگاه و مبلغان بیدار تسلیم می‌گویم و ضمن اعلام تعطیلات رسمی دروس حوزه‌های علمیه از روز اول جمادی‌الثانیه تا پایان هفته، در صورت عزیمت طلاب و فضلاء ارجمند برای تبلیغ، از شنبه لغایت دوشنبه (۱۰ الی ۱۲ آذرماه) نیز عدم حضور طلاب و فضلاء ارجمند در درس‌ها برنامه‌ها در سطح عالی و خارج و مراکز تخصصی حوزه‌های علمیه موجه محسوب خواهد شد، نکاتی یادآوری می‌شود:

۱. اکنون جامعه و جوانان ایران و جهان به شنیدن پیام انسان‌ساز و راهب‌بخش اسلام و معارف نبوی و علوی و به‌ویژه تعلیم متعالی و معرفت‌افزا و معنویت‌آفرین دخت گرامی پیامبر اعظم علیها‌السلام حضرت فاطمه زهرا علیها‌السلام نیازمند است و نهاد دین، حوزه و روحانیت، باید از همه ظرفیت و فرصت‌ها برای تعمیق و گسترش و گفتمان‌سازی این معارف ناب و زودند پرده‌ها و شبهه‌ها از چهره تابناک آن، بهره‌گیری نماید. در این میدان نام بلند فاطمه علیها‌السلام پرچم برافراشته و رهنمودهای او کنج نهان و سیره زلال حضرت، راهنما و ایام فاطمیه گران‌بهارترین فرصت به‌شمار می‌آید و از همگان انتظار می‌رود، برای بزرگداشت الگوهای اسلامی و حضرت فاطمه علیها‌السلام و اقامه شاعران دینی و ترویج فرهنگ و معارف اسلامی و فاطمی «جنبش تبلیغی و نهضت فاطمی» پدید آورند.

حوزه‌های استان‌ها و شهرها و نهادهای حوزوی و تبلیغی، باید پیشگام راهی نو در ادای این رسالت تاریخی باشند و در این مسیر رهنمودهای رهبری معظم و مراجع عظام تقلید دامت برکاتهم را نصب‌العین خود قرار دهند.

۲. در شرایط حساس جاری توجه به مسائل امت اسلام و امور مسلمانان و مستضعفان و به‌ویژه محور مقاومت و فلسطین و غزه شجاع و مظلوم و لبنان بیدار و سرازیر ضرورت دارد و در مراسم فاطمی، باید حقوق مستضعفان، مسلمانان و فلسطینیان مورد ستم را فریاد زد و مبارزه با ستم و قتل‌عام بی‌گناهان و مقاومت در برابر غصب و تجاوز به کشورهای جهان را تبلیغ کرد و مطالبم جانکاه رژیم صهیونیستی و پشتیبانی آمریکا و مستکبران از آن را تشریح و راه‌های مقابله با آن را تبیین نمود.

زدودن شبهه‌ها و تبیین شرایط ویژه منطقه و جهان و جایگاه امت اسلامی و ایران عزیز و مصالح آن نیازمند نگاه ژرف و راهبردی و دفاع منطقی و عقلانی از گفتمان ایستادگی و مقاومت شجاعانه و حکیمانه است. بی‌گمان وظیفه قاطع همه امت اسلامی و ملت رشید ایران پاسخ به ندای رسای اسلام و پیامبر اعظم صلی‌الله علیه و آله و سلم و فریاد فاطمی برای دفاع از لبنان و فلسطین و ایستادگی در مسیر استقلال و آزادی و مقاومت است؛ وظیفه نجبان و فرهیختگان جهان اسلام و حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها راهبری این حرکت و تبیین مسیر مقاومت و وحدت امت اسلام است و تبلیغ ایام فاطمیه، باید در سراسر کشور و جهان، فرهنگ و معارف فاطمی را بگستراند و روح مقاومت را ارتقا بخشد و همگان را در انجام وظیفه پشتیبانی همه‌جانبه از مظلومان عالم و حزب‌الله و حماس و مشارکت در جهاد «ایران همدل» را ترغیب نمایند و زمینه تحقق رهنمودهای رهبری معظم انقلاب اسلامی مدظله‌العالی و توصیه‌های مراجع عظام دامت برکاتهم را فراهم آورند. امید است، دستگاه‌های مسئول نیز به‌وظایف خود در اعتلای شور و در مسیر عزت اسلامی و مطالبات مردمی بر تلاش و مجاهدت خود بیفزایند.

۳. موضوع خانواده و زن در روزگار ما، از راهبردی‌ترین و حساس‌ترین مسائلی است که در زمینه آن گفتمان اسلامی و فاطمی و انقلاب اسلامی در برابر گفتمان تحجر و گفتمان غربی قرار دارد و منطق فاطمی، معیار زیست ایمانی زن مسلمان و خانواده‌آرمانی را نشان می‌دهد و سیمای خانواده و زن را در منطق اسلام ترسیم می‌نماید و همه ما باید در این زمینه تلاش و تبلیغ و اقدام عملی نماییم؛ حوزه و روحانیت و نهادهای حوزوی و فرهنگی و تبلیغی به‌ویژه مبلغان جوان و خواهران فاضل حوزوی و حوزه علمیه بانوان، در این میدان مسئولیت مضاعف دارند.

صمیمانه از همه علمای اعلام و اساتید و فضلاء بزرگوار و طلاب عزیز و گروه‌های محترم تبلیغی و مبلغان گران‌قدر و نهادهای عالی و مراکز حوزوی به‌ویژه نهادهای اعزام‌کننده (دفتر تبلیغات اسلامی، سازمان اوقاف، سازمان تبلیغات اسلامی و معاونت تبلیغ مدیریت حوزه‌های علمیه) و به‌ویژه مردم عزیز و نهادهای مردمی تقدیر و تشکر می‌نمایم.

از خداوند متعال پیروزی اسلام و مسلمانان و خذلان دشمنان و مستکبران و صهیونیست‌های جنایت‌کار و توفیق روزافزون همه مبلغان و جهادگران عرصه تبیین و تبلیغ را خواستارم و به ارواح انبیاء و اولیاء و پیامبر اعظم صلی‌الله علیه و آله و سلم و انمه هدی علیها‌السلام و فاطمه زهرا علیها‌السلام و شهدای اسلام و انقلاب و دفاع مقدس و مقاومت و امام شهیدان حضرت امام خمینی رحمته‌الله علیه درود می‌فرستم و از خداوند یکتا می‌خواهیم، ما را از یاران حضرت خاتم اوصیاء علیهم‌السلام قرار دهد و فرج نورانی حضرت تعجیل فرماید.

وآخر دعوانا ان الحمد لله رب‌العالمین.

آثار میرزای نائینی درباره حکومت اسلامی مجدداً مورد نظر قرار گرفته و پرورش یابد

حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی، با اشاره به آثار و تألیفات مرحوم نائینی، تأکید کردند: آثار به جای‌مانده از ایشان به‌خصوص اثری که درباره حکومت اسلامی از این فقیه به یادگار مانده و در زمان خودش جنبه تاریخی داشته، باید مجدداً مورد نظر قرار گرفته و پرورش یابد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی، در دیدار مسئولان برگزاری کنگره بین‌المللی میرزای نائینی، با اشاره به اینکه این کنگره برای جریان مظلومیت ایشان است، گفتند: مرحوم نائینی در روزگار خود، شخصیتی روشن‌فکر بود و همین باعث شد تا کسانی که تحمل روشن‌فکری را نداشتند، ستم‌هایی به ایشان روا دازند.

ایشان بزرگداشت عالمان و فقیهان را نوعی عبادت و دارای فایده دانسته و افزودند: یکی از فواید بزرگداشت علما و بزرگان، احیای آثار آنان و رغبت به امر روحانیت است.

معظم‌له با اشاره به آثار و تألیفات مرحوم نائینی، تأکید کردند: آثار به جای‌مانده از ایشان به‌خصوص اثری که درباره حکومت اسلامی از این فقیه به یادگار مانده و در زمان خودش جنبه تاریخی داشته، باید مجدداً مورد نظر قرارگرفته و پرورش یابد.

حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی در پایان این دیدار، ضمن ابراز خرسندی از برگزاری این کنگره، برای دست‌اندرکاران برگزاری آن دعا نمودند.

معاون تہذیب و تربیت حوزه‌های علمیه

هسته‌های فکری مسلط به اندیشه‌های امامین انقلاب در حوزه‌های علمیه تشکیل شود

حجت‌الاسلام والمسلمین عالم‌زاده نوری گفت: امروز حوزه برای پاسخ‌گویی، نیازمند هسته‌های فکری مسلط به اندیشه‌های فکری امامین انقلاب است.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین عالم‌زاده نوری، معاون تہذیب و تربیت حوزه‌های عملیه کشور در نشست هم‌اندیشی رابطان امور معرفتی مدارس علمیه قم، با بیان اینکه برای ترویج مبانی اندیشه‌ای امامین انقلاب لازم است، جریان‌سازی کرد و برنامه‌ها را پیش برد، گفت: این طرح مورد تأیید بزرگان حوزه است و باید برای اجرای آن اهتمام داشت. وی بیان کرد: امروز حوزه برای پاسخ‌گویی، نیازمند هسته‌های فکری مسلط به اندیشه‌های فکری امامین انقلاب است. این کار هم شدنی است؛ به این‌صورت که برنامه‌های مطالعاتی داشته باشیم. مثلاً هریک ساعت، ۲۰ صفحه مطالعه. با این کار اتفاق خوبی در بحث مطالعات معرفتی و اندیشه‌ای خواهد افتاد.

حجت‌الاسلام والمسلمین عالم‌زاه نوری گفت: تلاش کنیم، با معارف دینی و معرفتی آشنا شویم و طلاب مدارس علمیه را هم دعوت به این برنامه کنیم. امروز شخصیت‌هایی مانند امامین انقلاب، شهید صدر، شهید آیت‌الله مطهری و مرحوم آیت‌الله مصباح یزدی و… از اندیشمندان فکری و اندیشه‌ای در حوزه مبانی اسلامی هستند. با مطالعه این نوع اندیشه‌ها، می‌توان با حقیقت ناب اسلام آشنا شد.

معاون تہذیب حوزه‌های علمیه افزود: حفظ دین از رسالت‌های امروز حوزه است. این سخن به‌معنای آن است که اسلام در سطح جامعه جاری شود. اگر امروز اسلام را می‌فهمیم، این مسأله حاصل اندیشه‌های بزرگان حوزه و امامین انقلاب است.

- جریان‌سازی طرح اندیشه فکری امام خامنه‌ای در مدارس علمیه**

حجت‌الاسلام والمسلمین واحدی، معاون تہذیب حوزه علمیه قم نیز در این نشست، با اشاره به انتظار و رسالت‌های این دفتر از رابطان، گفت: پوشش جامع و جریان‌سازی برای ارتقا و ترویج اندیشه فکری رهبر انقلاب در بین مدارس علمیه، مدیران و اساتید، از جمله این موارد است. باید یاد بگیریم که امور معرفتی را چگونه ارتقا دهیم و در عین‌حال برای انجام بهتر کارها، فعالیت‌ها را براساس دوره‌های آموزشی و مسابقه کتاب‌خوانی برنامه‌ریزی کنیم.

معاون تہذیب حوزه علمیه قم اظهار کرد: برای ترویج مبانی فکری، دوره‌های مختلف معرفتی و مسابقه کتاب‌خوانی طراحی شده است که برگزاریدگان این دوره‌ها، به مشهد مقدس مشرف خواهند شد.

- حدیثی نورانی از امام کاظم ^{علیه السلام}**

طبق حدیثی در کافی، یکی از فضائل حضرت فاطمه زهرا ^{علیها السلام} قضیلتی است که امام همام حضرت موسی‌بن جعفر ^{علیه السلام} در پاسخ به پرسش عالمی مسیحی می‌دهند؛ در کتاب شریف کافی، حدیث مفصلی روایت شده که در آن، عالمی مسیحی از امام موسی‌بن جعفر ^{علیه السلام} پرسش‌هایی می‌کند و آن‌حضرت پاسخ می‌دهد. در یکی از پرسش‌ها، او با ذکر آیات اول سوره دخان ﴿حَمِّ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ، إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْمُبَارَاةِ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ، فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ﴾، از تفسیر باطنی این آیات می‌پرسد و آن‌حضرت می‌فرماید: «أَمَّا حَمُّ فَهُوَ مُحَمَّدٌ ص وَهُوَ فِي كِتَابِ هُوَذَا الَّذِي أَنْزِلَ عَلَيْهِ وَهُوَ مَقْفُوضُ الْخُرُوفِ؛ یعنی منظور از «حم» حضرت محمد ^{صلی الله علیه و آله} است و این تعبیر در کتابی که بر حضرت هود ^{علیه السلام} نازل شده، نیز آمده است و همان محمد است که حروفش ناقص شده است؛ بعد امام می‌فرماید: «وَأَمَّا الْكِتَابُ الْمُبِينُ فَهُوَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ ^{علیه السلام}؛ منظور از «الْكِتَابُ الْمُبِينُ» همان امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} است و سپس می‌فرماید: «وَأَمَّا اللَّيْلَةُ فَطَائِفَةٌ؛ منظور از «لَيْلَةٌ» در آیه، همان فاطمه ^{علیها السلام} است و بعد این‌چنین ادامه می‌دهند: «وَأَمَّا قَوْلُهُ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ يَقُولُ يَخْرُجُ مِنْهَا خَيْرٌ كَثِيرٌ فَرَجُلٌ حَكِيمٍ وَرَجُلٌ حَكِيمٍ وَرَجُلٌ حَكِيمٍ؛ یعنی خداوند در مورد ﴿فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ﴾، می‌گوید: از حضرت فاطمه زهرا ^{علیها السلام} خیر کثیری صادر می‌گردد؛ مرد فرزانه‌ای و مرد فرزانه‌ای.

- تاملی در معانی عرشی این روایت نورانی**

این ترجمه تحت‌اللفظی این بخش از حدیث است که در شأن حضرت فاطمه و پدر و شوهر و فرزندانش ^{علیهم السلام} آمده است؛ اما اینکه چه حقایقی در ماورای این عبارات نورانی وجود دارد، باید اعتراف کرد که ذهن بشر از درک آن قاصر است؛ مگر اینکه خود آن‌حضرات ما را راهنمایی کنند و گوشه‌ای از عظمت حضرت فاطمه زهرا و خاندانش ^{علیهم السلام} را برای ما افشاء کنند؛ ولی ما بر اساس بضاعت مزاجه، فقط می‌توانیم حدسیاتی بزینم و احتمالاتی را مطرح کنیم که در ادامه در حد امکان به آن می‌پردازیم.

- «أَمَّا حَمُّ» فَهُوَ مُحَمَّدٌ ^{صلی الله علیه و آله}**

درباره بخش اول که امام ^{علیه السلام}، «حم» را اشاره به حضرت محمد ^{صلی الله علیه و آله} می‌دانند و یادآوری می‌کنند که حضرت محمد ^{صلی الله علیه و آله} در کتابی که بر هود نبی ^{علیه السلام} نازل شده نیز، با همین عنوان «حم» یاد شده است، نکته‌ای را که می‌توان حدس زد، این است که در مورد هود نبی ^{علیه السلام}، خداوند در قرآن دو مطلب را مطرح کرده است. یکی اینکه هود در مورد خدایش می‌گوید: ﴿إِنَّ رَبِّي عَلِيُّ صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ﴾ (۵۶ مرد)؛ خدای من بر راه «مستقیم» است و نیز می‌گوید ﴿إِنَّ رَبِّي عَلِيُّ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيزٌ﴾ (۵۷ مرد)؛ خدای من بر هر چیزی «حفیظ» و نگهدار است و این می‌تواند، اشاره‌ای باشد به اینکه حضرت محمد ^{صلی الله علیه و آله} از آن جهت که مظهر اتم و اکمل این دو اسم الهی است و این دو اسم، با شخصیت هود رابطه وثیقی دارند، از این‌رو در کتاب هود با عنوان «حم» یاد شده است؛ یعنی در آنجا روشن گردیده که حقیقت محمدی، مظهر استقامت حق است و او در قالب حقیقت خود، خدای مستقیم و میزا و منزه از هرگونه کژی را به نمایش می‌گذارد؛ نیز در آنجا روشن شده که آن‌حضرت مجلای کاملی برای اسم «حفیظ» است و حفاظت حق را از هر آنچه باید محفوظ بماند، به منضمه ظهور می‌گذارد؛ بنابراین در مجموع از این دو اسم و مظهریت کامل حقیقت محمدی برای این دو اسم، می‌توان نتیجه گرفت که این دو حرف، در کتاب هود و در قرآن، به‌راستی و درستی کامل حقیقت محمدی و دینش و به ماندگاری و محفوظ ماندن آیتنش که مبتنی بر راستی و درستی کامل حقیقت محمدی اشاره می‌کند و به نحوه ارتباط حقیقت هود، با حقیقت محمدی که واسطه ظهور به ماسوای است، اشاره می‌کند؛ این برداشت مخصوصاً با توجه به اینکه در ادامه حدیث از اهل بیت پیامبر ^{علیهم السلام} یاد شده که ملاک درستی و معیار ماندگاری آئین محمدی هستند، برداشت قریب به واقع و قابل تصدیقی است؛ در ادامه حدیث، امام با جمله «هُوَ مَقْفُوضُ الْخُرُوفِ» تکرر می‌دهند که البته «حم» رمزی است که در نشان دادن حقیقت محمدی گرفتار نقصان شده است و حروف دیگری لازم هست تا رمز کاملی از حقیقت محمدی باشد.

• **منظور از «الْكِتَابِ الْمُبِينِ» بودن امیرالمؤمنین ^{علیه السلام}**
سپس امام می‌فرماید: منظور از «الْكِتَابِ الْمُبِينِ» همان امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} است؛ در توضیح این فرموده امام، می‌توان گفت که «کتاب» لوحی است منقوش به حروفی و کلماتی که بر معانی معینی دلالت می‌کنند؛ بر اساس این تعریف، می‌توان گفت هر موجودی در عوالم بالا، به‌خاطر اینکه وجود جامع و محیطش واجد سایر موجودات نازل‌تر بعدی است که هریک از آن موجودات، مظهر کمالی یا کمالاتی از کمالات حق است و نمایش‌دهنده اسمی یا اسمائی از اسمای حسنی است؛ از این‌رو آن موجود

جامع و محیط، خود یک کتاب تکوینی است؛ زیرا وجود جمعی او لوحی است منقوش به حروف و کلمات تکوینی که هر یک از آن حروف و کلمات وجودی، گویای کمالی یا کمالاتی از کمالات حق است. این از یک سو، از سوی دیگر امیرالمؤمنین ^{علیه السلام}، انسان کامل است و انسان کامل، به‌خاطر احاطه وجودش بر همه موجودات، وجود جمعی و محیطش در عوالم بالا، واجد همه موجودات نازل‌تر بعدی است؛ بنابراین وجود جمعی امیرالمؤمنین ^{علیه السلام}، کتابی است تکوینی واجد همه کمالات وجودی و همه موجودات بعدی که هریک بر اسمی یا بر اسمائی از اسمای حسنی حق مظهریت دارد و کمالی از کمالات حق را در قالب حقیقت خود نشان می‌دهد؛ از این‌روست که امام کاظم ^{علیه السلام} طبق مفاد این حدیث، عنوان «کتاب» را بر امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} تطبیق کردند؛ اما وجه اینکه چرا کتاب وجود امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} دارای وصف «مبین» است، در توجیهِش می‌توان این‌گونه گفت که این به‌خاطر این است که نهانی را که وجود جمعی امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} آشکار نمود، نهان‌ترین نهان‌ها و مخفی‌ترین مخفی‌هاست؛ زیرا وجود او پرده از کمالات جمعی حق برمی‌دارد که به‌خاطر غلبه وحدت در آن مقام، هیچ کمالی و هیچ اسم و رسمی آشکار نبود و تنق[سرابرده] عزت او بروز و ظهور هیچ امری را اجازه نمی‌داد؛ بنابراین چون آشکارسازی وجود جمعی آن‌حضرت از چنین گنج نهانی است، پس کتاب وجود آن‌حضرت واقعاً «مبین» است؛ پس تا اینجا روشن گردید که «الْكِتَابِ الْمُبِينِ» چگونه بر حقیقت امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} منطبق است و از چه رو این عنوان برای آن‌حضرت انتخاب شده است.

شب قدر بودن

حضرت فاطمه زهراء ^{علیها السلام}

حجت‌الاسلام حسین عشاقی، عضو هیات علمی گروه فلسفه پژوهش‌گاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

حدیث ثقلین پیامبر ^{صلی الله علیه و آله} فرمود: «لن يفترقا حتى يردا على الحوض؛» یعنی با «لن يفترقا»، توهم دلالت افتراق ظاهری آنها بر افتراق واقعی‌شان را باطل نمود؛ پس تفارق ظاهری بین دو کتاب ناطق و صامت را نباید به عوالم بالا برد؛ بلکه این دو چهره متفاوت از «الْكِتَابِ الْمُبِينِ» در عالم کثرات مادی، در عوالم جمعی بدون هیچ تمایزی یک حقیقت واحدند.

در ادامه حدیث امام ^{علیه السلام} «لَيْلَةٌ» را به حضرت فاطمه زهرا ^{علیها السلام} تفسیر می‌کنند و می‌فرمایند: «وَأَمَّا اللَّيْلَةُ فَطَائِفَةٌ ^{صلی الله علیه و آله}». در باره این تفسیر امام، می‌توان گفت که طبق آیه (۹۶ انعام) ﴿فَاللَّهُ الْإِضْطِیاحُ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالنَّجْمَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ﴾ شب ماهی آرامش است؛ بنابراین تفسیر «لَّيْلَةُ» به حضرت فاطمه، یک وجهش این است که آن‌حضرت ماهی آرامش «الْكِتَابِ الْمُبِينِ»؛ یعنی حقیقت امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} است، بیانش این است که حقیقت امیرالمؤمنین وقتی بنا شد، از مقام ذات احدی به عوالم کثرات نازل گردد، نزول حقیقت علوی از آن مقام، دوری از وصال ذات احدی بود؛ لذا نزول همان و گرفتاری به عذاب الیم فراق همان؛ اما این نزول، به‌خاطر دستگیری از بندگان و بالا بردن آنان، ضروری بود؛ از این‌رو حقیقت علوی برای رضای محبوب، فداکاری و ایثار کرد و گرفتاری به عذاب الیم فراق را پذیرفت و با خروج از کثر منخفی به عوالم کثرات، مجاهدانه رضای محبوب را بر خواست خود ترجیح داد و در مقابل، به‌مقتضای «كَانَ سَعْيِكُمْ مَشْكُورًا» ذات احدی، به‌خاطر شکرگزاری از این ایثار امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} و جهاد فی سبیل‌الله او، فرودگاه نزول حقیقت علوی را، حقیقت فاطمی قرار داد تا با انس به آن لیلۃ مبارکه که رنگ و بوی ذات احدی می‌داد، نگرانی‌های فراق را از او بکاهد و عذاب هجران از محبوب را تخفیف دهد؛ از این‌رو فرمود: ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْمُبَارَاةِ﴾؛ یعنی ما امیرالمؤمنین را که همان «الْكِتَابِ الْمُبِينِ» است، در فضای آرامش‌آور «لَيْلَةَ الْمُبَارَاةِ» نازل ساختیم تا درد فراقش را به «لَيْلَةَ مُبَارَاةِ» فاطمی تخفیف دهیم، این یک وجه تفسیر «لَّيْلَةُ» به حضرت فاطمه ^{علیها السلام}.

و وجه دیگری این است که «لَيْلَةَ الْمُبَارَاةِ» بر اساس (۱) قدر) ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ.﴾ (۳ دخان) ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْمُبَارَاةِ﴾ همان شب قدر است؛ بنابراین اینکه امام فرموده‌اند: «وَأَمَّا اللَّيْلَةُ فَطَائِفَةٌ ^{صلی الله علیه و آله}» به ملاحظه شب‌قدر بودن حقیقت فاطمی است؛ چنانکه در روایت دیگری به این معنی تصریح شده است.

- چگونه حقیقت فاطمی «لَيْلَةَ الْقَدْرِ» است**

اما اینکه چگونه حقیقت فاطمی «لَيْلَةَ الْقَدْرِ» است،

بیانش این است که شب قدر دو مشخصه دارد، یکی اینکه امور عوالم پایین‌تر در آن شب، تقدیر و اندازه‌گذاری می‌شود؛ زیرا «إِنَّ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ» (۲۱حجر). دوم اینکه در آن شب، بر اساس اندازه‌گذاری‌های معین‌شده، حقیقت بسیط جمعی نازل از مرتبه ذات الهی، به‌صورت حقایق متعددی، متفرق خواهد شد؛ زیرا «فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ، أَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا» و این دو مشخصه در حقیقت فاطمی محقق است؛ زیرا چنان‌که گفته شد، حقیقت امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} که همان وجود جمعی «الْكِتَابِ الْمُبِينِ» است و در مرتبه ذات احدی با حقیقت فاطمی در کمال بساطت و بدون هیچ تمایزی واحد و یگانه بودند، اینک با صدور آنها از مرتبه ذات احدی و نیز با تنزل از مقام عنداللهی با به عرصه اولین کثرت خلقی نهاده‌اند و یکی در نقش نقاش و دیگر در نقش لوح تجلی کرده است و روشن است که لوح و خصوصیات آن است که خصوصیات نقاشی نقاش را معین کرده و اندازه و چگونگی هر بخش از کار او را تقدیر می‌کند؛ بنابراین این حقیقت فاطمی است که در نقش لوح، قدر و اندازه و چگونگی نقاشی و تصویرسازی حقیقت علوی را در آن ابتدای ظهور کثرت، معین و اندازه‌گذاری می‌کند؛ پس مشخصه اول در حقیقت فاطمی روشن گردید و اما مشخصه دوم را که همان تفرق حقیقت جمعی به امور متفرق است، امام خود در ادامه حدیث بیان کرده‌اند و فرموده‌اند: «وَأَمَّا قَوْلُهُ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ يَقُولُ يَخْرُجُ مِنْهَا خَيْرٌ كَثِيرٌ فَرَجُلٌ حَكِيمٍ وَرَجُلٌ حَكِيمٍ وَرَجُلٌ حَكِيمٍ؛» در توضیح این بخش باید اول توجه نمود که در مورد تفرق امر در این شب قدر، ابتدا خداوند فرموده است: «فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ»؛ یعنی در آن لیلۃ مبارکه قدر، هر امر حکیمی متفرق می‌گردد و سپس فرموده است: «أَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا»؛ یعنی آن «كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ»، امری است از نزد ما؛ یعنی توجه داده است که آنچه متفرق می‌گردد، اولاً از مقام عنداللهی صادر شده‌بود و ثانیاً هنگام صدورش از نزد ما، یک امر بود؛ ولی در عین حال هر امری بود، «كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ»؛ بنابراین آن حقیقتی که بر اساس تقدیر حقیقت فاطمی متکثر گردید، در عین اینکه یک امر و یک حقیقت بود، اما همه امور نیز بود و این اشاره به وجود جمعی حقیقت علوی و حقیقت فاطمی است و اینکه در آن مقام که مقام صدور اولین مخلوق از ذات الهی است، حقیقت علوی و حقیقت فاطمی متحد بودند: ﴿مَرَجَ الْخَيْرَيْنِ بِلَقَّتِيَانِ﴾ و چون اتحاد، یگانگی دو چیزی است که به وجود متمایزند؛ پس حقیقت متحد علوی و فاطمی بعد از صدور از مقام حقیقت فاطمی، در عین یگانگی، به‌وجهی متمایز نیز بودند؛ لذا یکی، نقش نقاش و تصویرساز داشت و دیگری، نقش لوح و تصویرگیر و از جنبه تمایزشان است که گفته شد: «بَيْنَهُمَا بَيْرُخٌ لَا يَتَغَيَّبَانِ»؛ زیرا نقاش غیرلوح است؛ بعد امام در تفسیر «فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ» و در بیان امور متکثری که از این حقیقت واحد جامع، با تفرق بعد از صدور از مقام حقیقت فاطمی، می‌فرماید: «يَقُولُ يَخْرُجُ مِنْهَا خَيْرٌ كَثِيرٌ فَرَجُلٌ حَكِيمٍ وَرَجُلٌ حَكِيمٍ وَرَجُلٌ حَكِيمٍ؛» یعنی از آن وجود جمعی، بر اساس تقدیر حقیقت فاطمی و تفرقه حاصل از تقدیر حقیقت فاطمی، خیر کثیری خارج شد، و تامل حکیمی و مرد چنگداری و مرد حکیمی صادر گردید.

- تامل در معانی چندگانه «خَيْرٌ كَثِيرٌ»**

در مورد «خَيْرٌ كَثِيرٌ» چند احتمال قابل طرح است: یکی اینکه «خَيْرٌ كَثِيرٌ» عبارات است از حقیقت محمدی ^{صلی الله علیه و آله} در مرتبه بعد از نزول از آن وجود جمعی و از این باب است که حقیقت فاطمی، ام‌ایبها است؛ زیرا این مرتبه حقیقت محمدی، به استناد قابلیت حقیقت فاطمی صادر شده است. در این فرض سه «رَجُلٌ حَكِيمٍ» را می‌تواند به ترتیب بر وجود امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} و وجود امام حسن ^{علیه السلام} و وجود امام حسین ^{علیه السلام} در مرتبه تفرق «خَيْرٌ كَثِيرٌ» تطبیق نمود؛ چون این سه امام همام را نسبت به جمعیت نسبی حقیقت محمدی در این رتبه، می‌توان وجودات متفرق او گرفت که در حقیقت جمعی فاطمی تقدیر شده و بر اساس آن تقدیر، ابتدا حقیقت محمدی و سپس حقیقت این سه امام همام صادر گردیده است.

احتمال دوم این است که مراد از «خَيْرٌ كَثِيرٌ» جهان امکانی است که به‌واسطه «صادر نخستین» (که به‌وجهی همان حقیقت محمدی، و به‌وجهی همان حقیقت متحد «صادر نخستین» واسطه فیض بین حق و خلق است. در این فرض این سه «رَجُلٌ حَكِيمٍ» را می‌تواند به ترتیب بر وجود «عالم مجرد عقلی» و وجود «عالم مجرد مثالی» و وجود «عالم ناسوتی» در مرتبه تفرق «خَيْرٌ كَثِيرٌ» تطبیق نمود.

حکیم بودن عالم عقلی و عالم مثالی به‌خاطر تجردشان روشن است؛ اما حکیم بودن عالم ناسوتی نیز، بدین خاطر است که حقیقت «علم» در همه عوالم و از جمله در عالم ناسوتی، گرچه با رتبه نازل‌تر، ساری و جاری است؛ پس هریک از عوالم سه‌گانه امری حکیم است.

خداوند اشاره شده و همچنین به طغیان،

غفلت و بی‌اعتنایی انسان‌ها به نعمت‌های خداوند به‌عنوان ریشه‌های ظلم و ستم اشاره می‌فرماید.

حجت‌الاسلام والمسلمین وافی، با اشاره به اضطراب ناشی از بیماری اظهار کرد: در بیماری کرونا، اضطرابی‌که در جامعه همه‌گیر شده بود، خطرناک‌تر از خود بیماری شد و از آنجا که انس با دعا می‌تواند، اضطراب را کم کند، نسخه‌هایی از صحیفه سجادیه در کنار کمک‌هایی‌که به مردم لبنان ارسال می‌شود، قرار می‌گیرد.

وی ادعیه صحیفه سجادیه را دارای سیر و نظم دانست و افزود: تقدم و تاخر فراهای و همچنین به طغیان، غفلت و بی‌اعتنایی انسان‌ها به نعمت‌های خداوند به‌عنوان ریشه‌های ظلم و ستم اشاره می‌فرماید.

دعای چهاردهم صحیفه سجادیه امید انسان به نصرت الهی را افزایش می‌دهد

وقتی از امت اسلام صحبت می‌کنیم، به فرد فرد انسان‌ها کار داریم. در دعاهای امام سجاد ^{علیه السلام} سیر و مقاطعی از فرد، گروه و امت اسلامی وجود دارد.

به گزارش خبرگزاری رسا، حجت‌الاسلام والمسلمین وافی با اشاره به توصیه رهبر معظم انقلاب در قرائت دعای چهاردهم صحیفه سجادیه، اظهار کرد: ولی امر مسلمین با نگاه توسل و دعا به مأموریتی‌که به‌عهده دارند، پیش می‌روند و بعد از بیماری

و متحوس کرونا، ۶ بار توسط ایشان به خوانش صحیفه سجادیه و دعاهای آن توصیه شده است که نشان می‌دهد، این کتاب، برای ایشان یک کتاب همراه است و خاطراتی نقل شده که ایشان کتاب صحیفه سجادیه را بر روی میز خود و دم دست دارند.

وی در ادامه فراز اول دعای چهاردهم را دارای سه نکته راهبردی دانست و گفت: در ابتدای دعا به تفکر توحیدی، امید به نصرت الهی و تنهایی دشمنان از یاری

حجت‌الاسلام والمسلمین وافی

^[1] حجت‌الاسلام حسین عشاقی، عضو هیات علمی گروه فلسفه پژوهش‌گاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

^[2] حجت‌الاسلام حسین عشاقی، عضو هیات علمی گروه فلسفه پژوهش‌گاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

ه با تشکر فراوان از حضور ارزشمندتان، خواهشمندیم در ابتدای سخنان خود، خودتان را برای خوانندگان نشریه افق حوزه معرفی کرده و مروری بر سیر تحصیلات حوزوی‌تان داشته باشید.

● بنده سیدعلی باباحمدی از طلاب افغانستان و فارغ‌التحصیل سطح ۴ حوزه در رشته فقه و معارف اسلامی هستم. همچنین کارشناس پاسخ به شبهات اعتقادی و ارشد بین‌الملل هستم. حدود ۵ دوره است که به‌عنوان نماینده طلاب افغانستان در مشاوران منطقه‌ای جامعهٔ المصطفی‌العالمیه مشغول فعالیت و خدمت به طلاب محترم و معزز افغانستان هستم. انتخابات دوره پنجم مشاوران منطقه‌ای، مدتی پیش برگزار شد که بار دیگر بحمدالله مورداعتماد علما و طلاب عزیز افغانستان قرار گرفتم و به‌حیث نماینده آنان رأی آوردم. همچنین از بیست سال پیش تاکنون، مسئول روابط عمومی دفتر حضرت آیت‌الله‌العظمی محقق کابلی ^[بحته] و مدت پنج‌سال مسئول روابط عمومی دفتر آیت‌الله فاضل بهسودی در نهادهای علمی و فرهنگی و مردمی مشغول خدمت هستم و یکی از وظایف ما، تلاش در راستای اتحاد و نهادینه‌کردن اخوت دو کشور مسلمان و همسایه افغانستان و ایران اسلامی است. چنانکه مقام معظم رهبری (حفظه‌الله تعالی) در خصوص پیوند دو ملت ایران و افغانستان جمله‌ای دارند که می‌فرمایند: «مهم‌ترین عامل پیوند دو ملت ایران و افغانستان، دین مبین اسلام است». آری! در طول تاریخ حیات دو ملت سریلند افغانستان و ایران، دین اسلام باعث همگرایی و همسویی آنان شده است؛ اما در این میان، دو ظرفیت وجود دارد که اگر از آن‌ها به‌درستی بهره‌برداری شود، این ارتباط و همگرایی بیش‌ازپیش محکم‌تر و قوی‌تر خواهد شد.

یکی از این ظرفیت‌ها، علمای افغانستانی هستند. در حال حاضر تعداد قابل‌توجهی از عالمان دینی در افغانستان داریم که بسیاری از آنان، خدمات فراوان و مؤثری در جامعه اسلامی ارائه کرده‌اند.

به‌عنوان نمونه یکی از برجسته‌ترین عالمان افغانستان مرحوم آیت‌الله محسنی ^[بحته] است که در رابطه با تقریب مذاهب اسلامی، خدمات بسیار اساسی، ارزنده و ماندگار انجام داد و آثار و میراث ماندگاری از خود برای خدمت‌رسانی به مکتب اهل بیت ^[بحته] به‌جای گذاشت. ایشان خانه خود را به مدرسه خاتم‌النبین ^[بحته] تبدیل و دانشگاه خاتم‌النبین ^[بحته] را تأسیس نمود.

ه **وضعیت فعلی مدارس علمیه شیعه در افغانستان چگونه است؟ آیا این مدارس، به‌جز مدرسه آیت‌الله محسنی، همچنان فعال هستند یا با محدودیت‌هایی روبه‌رو شده‌اند؟**

● الحمدلله، حوزه‌های علمیه در افغانستان، با ذکات و درایت علمای بزرگ، همچنان به فعالیت خود ادامه می‌دهند. به‌ویژه شورای علمای شیعه افغانستان که در ورود بود طالبان به افغانستان، تصمیم به درگیری با آنها نگرفتند و با توجه به مصالح کلی مردم و کشور ترجیح دادند، با تعامل و همکاری شورانه به فعالیت‌های خود ادامه دهند. این رویکرد به‌ویژه در زمینه‌های علمی و دینی باعث شد، حوزه‌ها و مدارس علمی شیعه در وضعیت نسبتاً ثابتی باقی بمانند و همچنان به فعالیت خود ادامه دهند.

این طرز تفکر و اندیشه شورای علمای شیعه که بر تعامل و همکاری تأکید داشتند و دارند، باعث شد که مدارس علمیه شیعی در بسیاری از مناطق افغانستان، همچون سابق به فعالیت خود ادامه دهند.

ه **آیا به روحانیون شیعه اجازه فعالیت در مساجد داده می‌شود یا با محدودیت‌هایی مواجه هستند و پروتکل‌های خاصی برای فعالیت آن‌ها وجود دارد؟**

● بله روحانیون شیعه در برخی مناطق افغانستان اجازه فعالیت در مساجد را دارند؛ با این فعالیت‌ها تحت پروتکل‌های خاص و محدودیت‌هایی انجام می‌شود. در برخی از مکان‌ها، روحانیون باید بسیار مراقب باشند؛ زیرا گروه‌های تندرویی چون داعش و پیروان تفکر وهابیت، به دنبال بهانه و ایجاد مشکل هستند. متأسفانه از زمان حاکمیت طالبان تا چندی پیش، به‌ویژه در شهرهایی مانند هرات، شاهد ترورهای متعددی بوده‌ام که در آن، تعداد زیادی از علمای شیعه به شهادت رسیدند. در سال گذشته، آمار ترورها نسبت به سال‌های قبل افزایش یافته است؛ بنابراین، روحانیون شیعه مجبورند، با احتیاط و دقت بیشتری در مساجد و محافل دینی فعالیت کنند تا از هرگونه خطر احتمالی جلوگیری شود.

ه **آیا تعداد ترورها آمار مشخصی دارد؟**

● بله طبق گزارش‌ها، بیش از ۱۰ نفر از علمای شیعه که به‌عنوان پیش‌نماز مساجد، فعال در امور دینی و رسیدگی به مسائل مردمی مشغول به خدمت بودند، ترور شده و به شهادت رسیدند.

علاوه بر این، یکی از اقدامات نگران‌کننده برای علما، طلاب و مردم شیعه افغانستان، موضوع تفتیش کتابخانه‌ها و جمع‌آوری برخی منابع شیعی مانند کتب ادعیه و منابع حدیثی معتبر شیعه، از سوی طالبان است. به‌تازگی نیز در برخی ولایات افغانستان دستوری صادر شده که تمامی کتاب‌های آموزشی مدارس باید متعلق به اهل سنت باشد و هیچ‌گونه کتاب فقهی از مکتب شیعه نباید تدریس شود. این تحولات نگرانی‌هایی در بین شیعیان افغانستان به وجود آورده است.

ه **حتی مناطقی که اکثریت بافت آن‌ها شیعه‌نشین است، به‌همین شکل اداره می‌شوند؟**

● بله حتی در استان‌هایی که اکثریت جمعیت آن‌ها شیعه‌نشین هستند، مانند استان دایکندی، شرایط مشابهی حاکم است. طبق گزارش‌ها، چندی پیش، حاکمیت دستور داده بود که حوزه‌های علمیه این مناطق

تحت نظارت وزارت معارف طالبان قرار گیرند و اساتید و مواد درسی نیز، توسط آن‌ها تعیین شوند؛ اما با رایزنی‌هایی که علمای شیعه انجام دادند، فعلاً جلوی اجرای این طرح گرفته شده است.

به‌طورکلی، در شرایط کنونی، علمای شیعه افغانستان و شورای علمای شیعه تصمیم گرفته‌اند، با توجه به واقعیت‌های موجود و از طریق تعامل و همکاری، فعالیت‌های خود را پیش ببرند. این رویکرد به جلوگیری از هرگونه درگیری یا خون‌ریزی کمک کرده است. همچنین، تلاش‌های این شورا باعث شده که حمایت‌هایی از سوی جمهوری اسلامی ایران و دیگر نهادهای مرتبط تقویت شود و به‌تدریج شرایط به سمت بهبود پیش برود.

ه **ماهیت و جایگاه افراد شورای علمای شیعه افغانستان چیست؟ آیا اعضای این شورا در داخل افغانستان حضور دارند یا در خارج از کشور فعالیت می‌کنند؟**

● شورای علمای شیعه افغانستان تشکلی از روحانیان شیعه افغانستان است که با هدف رسمیت بخشیدن به مذهب شیعه در قانون اساسی افغانستان بعد از تشکیل حکومت انتقالی به ریاست حامد کرزی، در کابل به وجود آمد و اولین نشست منتهی به تشکیل این شورای هم، فعالیت‌های خود را پیش‌شروع کردند. این تشکیک کمیته تدوین قانون اساسی جدید افغانستان، با فراخوان آیت‌الله محمدآصف محسنی ^[بحته] انجام شد. بنای این طرح هم توسط مرحوم آیت‌الله محسنی ^[بحته] پیشبند، طراحی و برنامه‌ریزی شد. هدف اصلی این نهاد، علاوه بر رسمیت بخشیدن مذهب شیعه در قانون اساسی افغانستان، ایجاد یک نهاد منسجم برای هماهنگی و پیگیری امور مذهبی و فرهنگی شیعیان افغانستان بود. این نهاد علاوه بر تأمین اهداف پیش‌گفته، ایجاد گفت‌وگو میان اخوت اسلامی در افغانستان را نیز به عهده داشت و بر همین اساس و هدف، شورای علمای اهل سنت و شورای علمای اخوت اسلامی را نیز ایجاد نمودند. مسئولیت شورای علمای شیعه افغانستان در آغاز به عهده مرحوم آیت‌الله محسنی بود و تا زمان حیات آن بزرگوار، تحت هدایت ایشان فعالیت‌های فرهنگی گسترده‌ای در سراسر افغانستان انجام می‌شد.

نگاهی به چالش‌ها و فرصت‌های حوزه‌های علمیه شیعه در افغانستان

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین سیدعلی باباحمدی

در گفت‌وگوی ویژه با حجت‌الاسلام والمسلمین سیدعلی باباحمدی نماینده علما و طلاب افغانستانی در تشکیلات مشاوران منطقه‌ای نهاد علمی-حوزه‌ای جامعه‌المصطفی ^[بحته] به بررسی وضعیت کنونی حوزه‌های علمیه و محصلان افغانستان می‌پردازیم. حجت‌الاسلام والمسلمین سیدعلی باباحمدی با سال‌ها تجربه در فعالیت‌ها و خدمات مهم علمی، فرهنگی و اجتماعی در افغانستان، به تحلیل عمیقی از چالش‌ها و فرصت‌های پیش‌روی حوزه‌هایی علمیه شیعه پرداخته و راهکارهایی برای ارتقای سطح علمی و دینی این حوزه‌ها و طلاب این کشور ارائه می‌دهد.

در این گفت‌وگو، وی علاوه بر تشریح وضعیت کنونی حوزه‌های علمیه، به اهمیت پیوند عمیق میان ایران و افغانستان، ظرفیت‌های بالقوه موجود در این حوزه‌ها و نقش کلیدی علمای افغانستان در تحکیم این روابط اشاره کرد. همچنین، به تلاش‌های ارزشمند مرحوم آیت‌الله‌العظمی محقق کابلی و آیت‌الله آصف محسنی در جهت خدمت به مکتب اهل بیت ^[بحته] و تأسیس مدارس و دانشگاه‌های اسلامی در افغانستان می‌پردازد.

با این مقدمه، به گفت‌وگو با این استاد و کارشناس مسائل دینی افغانستان می‌پردازیم تا با چالش‌ها و فرصت‌های موجود در حوزه‌های علمیه شیعه و طلاب افغانستان بیشتر آشنا شویم و از نظرات ارزشمند وی بهره‌مند گردیم.

علمای شیعه به‌خوبی وظایف خود را ایفا نمودند. اعضای شورا توانستند از راه گفت‌وگو میان سازنده با حکومت جدید، آسیب‌هایی را که ممکن بود به شیعیان وارد شود، به حداقل برسانند. اعضای این شورا سفرهایی به جمهوری اسلامی

ایران و عراق داشتند که در آن‌ها حمایت‌های معنوی و فکری از جانب مراجع عظام تقلید همچون آیت‌الله سیستانی و آیت‌الله فیاض جلب شد. همچنین در دیدار با دفتر مقام معظم رهبری، مجمع جهانی اهل‌بیت ^[بحته] و تقریب مذاهب اسلامی، هماهنگی‌ها و هم‌افزایی‌های مثبتی حاصل شد. با وجود اینکه تعداد اعضای این شورا محدودند، در مجموع فعالیت‌های آن‌ها تاکنون نتایج مثبتی به‌همراه داشته است.

ه **ی‌مناسبت نیست که به زحمات و خدمات ارزشمند آیت‌الله محقق کابلی ^[بحته] در حوزه‌های دینی و فرهنگی افغانستان اشاره‌ای داشته باشید؟**

● مرحوم آیت‌الله محقق کابلی ^[بحته] یکی از شخصیت‌های برجسته و مردمی بود که در راستای خدمت به جامعه شیعیان افغانستان و حل مشکلات اقتصادی و اجتماعی آنان، گام‌های مؤثری برداشت. یکی از ویژگی‌های برجسته ایشان، مردم‌دوستی و توجه جدی به مشکلات مردم افغانستان در سطح عموم و شیعیان به‌طور خاص بود و در پی آن، نهایت تلاش خویش را در راستای رفع مشکلات و چاره‌اندیشی در بهبود وضعیت آنان به‌کار برد. در زمانی که مردم افغانستان با فقر و بحران‌های اقتصادی و اجتماعی مواجه بودند، آیت‌الله محقق کابلی توانست، با اقدامات خود در زمینه‌های اقتصادی، دینی- فرهنگی نقش مؤثری ایفا کند.

از جمله کارهای مهم ایشان، تأسیس و راه‌اندازی ۲۶ مرکز دینی و فرهنگی در سراسر افغانستان بود. هزینه این مراکز که شامل ۲۰ مصلی و حسینیه می‌شود، عمدتاً از محل جمع‌آوری کمک‌های مردمی و به‌خصوص کمک‌هایی که در ایام هفته و در روزهای جمعه هنگام برگزاری نمازجمعه‌ها و دیگر مراسم‌های مناسبتی جمع‌آوری می‌شد، تأمین می‌شد.

در ذیل به مهم‌ترین خدمات فرهنگی اجتماعی حضرت آیت‌الله محقق به‌طور بسیار مختصر اشاره می‌شود:

۱. راه‌اندازی نماز سیاسی- عبادی جمعه در شهرها و مراکز پرجمعیت افغانستان

آیت‌الله محقق کابلی اولین کسی بود که نمازجمعه را در افغانستان برگزار کرد و این حرکت، تحولی بزرگ در زمینه فعالیت‌های مذهبی و اجتماعی شیعیان به‌شمار می‌آید. نمازجمعه‌های که ایشان در افغانستان برگزار می‌کردند، همچنان با استقبال گسترده‌ای روبه‌رو بوده و از آن زمان تا به امروز این سنت حسنه ادامه دارد.

۲. ساخت مساجد و حسینیه‌ها

یکی از نمادهای بزرگ اقدامات ایشان، مسجد خاتم‌الانبیاء ^[بحته] در شهر هرات است. این مسجد در کنار سایر مساجد و مصلی‌ها، نمونه‌ای از وحدت میان شیعه و سنی در افغانستان به‌شمار می‌رود؛ به‌ویژه در روزهای جمعه و اعیاد مذهبی همچون عید قربان و عید فطر، شاهد حضور گسترده‌ای از مسلمانان اهل‌تسنن و تشیع است. در این روزها، تعداد زیادی از نمازگزاران، بین ۱۰ تا ۱۲ هزار نفر، در این نمازها شرکت می‌کنند و حتی امنیت این برنامه‌ها، توسط طالبان تأمین می‌شود.

۳. تأسیس کتابخانه با محوریت «جامعهٔ‌الاسلام»

همچنین، آیت‌الله محقق کابلی در شهر کابل کتابخانه‌ای بزرگ را در مدرسه «جامعه‌الاسلام» که تحت‌نظر ایشان قرار داشت، تأسیس کرد. این کتابخانه که در سه طبقه ساخته شده، یکی از مهم‌ترین مراکز علمی و فرهنگی افغانستان به‌شمار می‌رود. کتابخانه‌ای که با همکاری جمهوری اسلامی ایران تأسیس شده، بسیار مورد توجه و استقبال مردم، به‌ویژه جوانان و دانشجویان قرار گرفته است.

این کتابخانه نقش مهمی در گسترش علم و فرهنگ اسلامی و همچنین تقویت دانش عمومی در افغانستان ایفا می‌کند. به‌ویژه اینکه «جامعهٔ‌الاسلام» با چنین کتابخانه‌ای غنی و ضروری، به‌عنوان یک مرکز خیر و خدمت، همچنان به فعالیت‌های خود ادامه می‌دهد. در کنار آن، این مرکز در حوزه مسائل حقوقی، خانوادگی، ملکی و پاسخگویی به مسائل شرعی نیز، فعالیت‌های چشم‌گیری داشته است تا جایی که اخیراً طالبان نیز، بسیاری از مسائل خانوادگی و اجتماعی خود را به این مرکز ارجاع می‌دهند.

۴. ساخت حوزه علمیه در قالب مجتمع علمی فرهنگی رسول اعظم ^[بحته]

از دیگر خدمات برجسته آیت‌الله محقق کابلی در مناطق شیعه‌نشین افغانستان، ساخت مجتمع‌های علمی فرهنگی بوده است. یکی از این مجتمع‌ها، مجتمع علمی فرهنگی رسول اعظم ^[بحته] است که در شهرک دوازده‌امام شهر کابل احداث شده و با همکاری جامعه‌المصطفی ^[بحته] فعالیت می‌کند. این مجتمع علمی، با هدف تربیت طلاب و ارتقای سطح علمی آنان تأسیس شده و بسیاری از طلابی که در این مکان تحصیل می‌کنند، در حال حاضر در دانشگاه‌های جامعه‌المصطفی و همچنین در کشورهای ایران و عراق به تحصیلات خود ادامه می‌دهند.

مجتمع علمی فرهنگی رسول اعظم ^[بحته] به‌عنوان یکی از پایگاه‌های مهم علمی و دینی در افغانستان شناخته می‌شود و جایگاه ویژه‌ای در میان طلاب دارد. این مجتمع نه‌تنها به‌عنوان مرکز آموزشی بلکه به‌عنوان یک مرکز فرهنگی و دینی در خدمت جامعه افغانستان قرار دارد.

۵. تأسیس پایگاه‌های دینی

مرحوم آیت‌الله‌العظمی محقق کابلی ^[بحته] صاحب شش دفتر اداری در شهرهای مختلف افغانستان است که سال‌هاست، در خدمت طلاب و علاقه‌مندان به علم و دین فعالیت می‌کنند. این پایگاه‌های دینی، در حال حاضر به مراکز معتبر برای مراجعه مردم اعم از شیعیان و اهل سنت از سراسر کشور تبدیل شده‌اند. طبق آمارها هم‌اکنون حدود ۱۰ هزار طلبه افغانستانی در داخل و خارج از افغانستان مشغول به تحصیل هستند.

ه **مختصری از سیره اخلاقی- اجتماعی مرحوم آیت‌الله‌العظمی محقق کابلی ^[بحته]**

● تمامی اقدامات پیش‌گفته، گواهی بر روحیه خدمت‌رسانی و دغدغه‌مندی مرحوم آیت‌الله محقق کابلی نسبت به جامعه و وضعیت دینی و فرهنگی مردم افغانستان است. در این راستا، اشاره به خصوصیات اخلاقی و فراقی آن مرحوم نیز ضروری به نظر می‌رسد.

۱. شناخت عمیق از دشمن و دشمن‌شناسی قوی

از جمله خصوصیات برجسته ایشان دشمن‌شناسی بسیار قوی و دقیق بود. اگرچه از لحاظ ظاهری و سنی ممکن بود، چنین به نظر برسد که ایشان افکار قدیمی دارند و به‌روز نیستند؛ اما با مراجعه به آثار و صحبت‌ها و موضع‌گیری‌های ایشان مشخص می‌شود که ایشان واقعاً به زمان خویش آگاه بود و توطئه‌های دشمنان را عمیقاً درک می‌کرد و توانایی بالایی در شناسایی تهدیدات و دسته‌بندی دشمنان اسلام، و به‌ویژه غربی‌ها، داشت و متناسب با آن اقدام می‌کرد و موضع می‌گرفت. او بادقت کامل متوجه بود که دشمنان اسلام، به‌ویژه غربی‌ها، در تلاش هستند تا از طریق ایجاد اختلاف و تفرقه بین مسلمانان به اهداف خود برسند. این تهدیدات به‌خصوص در افغانستان، جایی که دشمنان اسلام و ملت افغانستان تلاش‌هایی بسیاری به خرج دادند و تا حد بسیاری هم در عملی نمودن نیات شیطانی خود موفق عمل کردند. برای مرحوم آیت‌الله کابلی مشهود بود.

۲. صدور فتوای وحدت و اخوت اسلامی در پی فتنه‌های دشمنان

با توجه به تهدیدات و توطئه‌های دشمنان اسلام که پیش‌تر ذکر شد، مرحوم آیت‌الله محقق کابلی با درک عمیق و دقیق از شرایط، به این نتیجه رسید که باید از هرگونه تفرقه در جامعه اسلامی، به‌ویژه میان مردم افغانستان که از آسیب‌های تفرقه مذهبی زنج می‌برند، جلوگیری به‌عمل آید. ایشان با صدور فتوایی مهم و مؤثر اعلام کرد که تفرقه میان مسلمانان حرام است و اتحاد و وحدت بر محور اخوت اسلامی میان مسلمانان یک واجب شرعی است. این فتوا نه‌تنها در جهت حفظ انسجام و یکپارچگی مسلمانان، بلکه به‌عنوان پاسخ قاطع به توطئه‌های دشمنانی بود که می‌کوشیدند، با دامن‌زدن به اختلافات مذهبی، مسلمانان را در مقابل هم قرار دهند. آیت‌الله کابلی با این فتوا، حرکت‌های وحدت‌آفرین و هم‌گرایی را تقویت کرده و به‌طور مؤثر از وقوع جنگ‌های داخلی مذهبی جلوگیری کرد.

۳. ارتباط مستمر با مسئولان رده بالای حکومت و اقدامات عملی ایشان

آیت‌الله محقق کابلی تنها به بیان نظریات و افکار خود اکتفا نکرد؛ بلکه در عمل نیز اقدامات مؤثری برای تحقق اهداف خود انجام داد. یکی از مهم‌ترین گام‌های عملی ایشان، سفر به کابل و دیدار با رئیس جمهور حامد کرزی بود. این سفر که سه‌ماه طول کشید، فرصتی شد تا ایشان به‌طور مستمر با مسئولان رده‌بالای حکومت افغانستان ارتباط برقرار کنند. در این مدت، آیت‌الله کابلی هر روز نشست‌های مختلفی داشت که خبرنگاران و رسانه‌ها برای طرح سؤالات خود به ایشان مراجعه می‌کردند. هدف برخی رسانه‌ها این بود که از ایشان اظهاراتی بگیرند که ممکن بود، موجب ایجاد تفرقه و نفاق در میان مسلمانان گردد؛ اما آیت‌الله کابلی با هوشیاری و دقت کامل، همیشه پاسخ‌های دقیقی می‌داد که نه‌تنها موجب توشیح و اختلاف نمی‌شد؛ بلکه به‌طور مؤثر پیام وحدت و هم‌گرایی اسلامی را در میان مردم و مسئولان گسترش می‌داد.

۴. نقش برجسته آیت‌الله‌العظمی محقق کابلی ^[بحته] در تحولات سیاسی افغانستان

در مدت زمانی که بنده در خدمت مرحوم آیت‌الله محقق کابلی ^[بحته] بودم، شاهد مراجعات شخصیت‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به ایشان بودم و طی این ملاقات‌ها، کاملاً مشخص بود که نقش ایشان در روند تحولات افغانستان بسیار اساسی و تأثیرگذار است. صحبت‌ها و بیانیه‌های ایشان به‌ویژه در خصوص انتخابات نمایندگان مجلس و ریاست جمهوری، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بود و نقشی کلیدی در این عرصه ایفا می‌کرد.

ادامه در صفحه ۱۰

دانشگاه، برگزیدگان و افراد شایسته تقدیر در بخش‌های مختلف انتخاب شدند.

دبیر اولین جایزه کتاب سال فاضل، موضوعاتی نظیر سطح علمی، اتقان، نظریه‌پردازی و ارائه راهکارهای نوین را از شاخصه‌های محتوایی دانست که در ارزیابی‌ها مؤثر بودند.

حجت‌الاسلام قاسمی در مورد برنامه‌های پیش رو برای دومین رویداد جایزه کتاب سال فاضل نیز گفت: کتاب‌هایی که از مهرماه ۱۴۰۳ تا مهرماه ۱۴۰۴ با موضوع فقه نوشته شوند، در این رویداد شرکت داده می‌شوند. همچنین در مرحله بعدی، کتاب‌های فقهی شاخص در سطح ملی و بین‌المللی مورد ارزیابی قرار خواهند گرفت.

• **آثار برگزیده اولین جایزه کتاب سال «فاضل» بخش فقه و اصول**

• حسن مهدوی، کتاب اصول صدر/ برگزیده؛

• محمدعلی قاسمی و محمدحسن قاسمی، کتاب روایات فقه پزشکی/ برگزیده؛

• حمید ستوده و علی سعیدی، کتاب اثبات علمی جرائم، پردازش‌های فقهی و حقوقی/ شایسته تقدیر؛

• عباس عمادی، کتاب حقوق آزادی سیاسی در فقه امامیه/ شایسته تقدیر.

• **بخش کلام و تفسیر**

• محمدحسن دانش، کتاب جهاد ابتدایی در قرآن/ برگزیده؛

• محمدحسن ربانی بیرجندی، کتاب درسنامه اصول فقه مقارن/ شایسته تقدیر؛

• ابراهیم رضایی، کتاب جنگ جمل، خاستگاه‌ها، رویدادنامه، شب‌هاات و تحریفات/ شایسته تقدیر.

• **بخش موسوعه**

• قدرت‌الله انصاری، کتاب موسوعه احکام الأطفال/ برگزیده.

• **بخش مدرسه قرآنی**

• محمدرضا فاضل کاشانی، کتاب آشنایی با واژه‌های قرآنی/ برگزیده.

• **بخش بین‌الملل**

• علی حکیم، ترجمه انگلیسی کتاب تلقیح مصنوعی/ برگزیده.

• **بخش مقالات**

• محمد قاسمی و حسین رجایی، مقاله اعتراض و اعتزال سیاسی در اندیشه فقهی فقیهان شیعه/ برگزیده؛

• حسین حمزه، مقاله سنخ‌ش همکاری‌های دولت اسلامی با دولت متخاصم غیرمسلمان در نظریه‌های اصالت‌جنگ و اصالت صلح/ برگزیده؛

• ابوالفضل زارعی، مقاله اصل در مولویت و ارشادیت خطبا/ شایسته تقدیر؛

• امیرحسین خادمی، مقاله آیه تبلیغ از منظر شیعه و اهل سنت/ شایسته تقدیر.

آیت‌الله فاضل لنکرانی در همایش اولین جایزه کتاب سال «فاضل»

امروز چشم مراکز علمی جهان به حوزه علمیه قم است

وی با اشاره به آمار بسیار خوب دوره‌های تفسیری که طی نیم‌قرن اخیر در حوزه علمیه قم تألیف شده است، گفت: یکی از نقاط موفقیت مجتمع آموزشی پژوهشی ائمه اطهار ^{علیهم‌السلام}، مجموعه فقه پزشکی و پاسخ به مسائل

و سؤالات فقه پزشکی مورد نیاز جامعه است. آیت‌الله فاضل لنکرانی گفت: استاد الزهر در بازدید از حوزه علمیه قم گفته بود: من مصر و نجف را هم بررسی کرده‌ام؛ اما بهترین تحقیقات در مورد تلقیح مصنوعی در حوزه قم انجام شده است.

وی با اشاره به برخی شب‌هاات در مورد اسلام سیاسی و حاکمیت دین بر جوامع و اینکه می‌خواهند با این شب‌هاات، انقلاب اسلامی را زیر سؤال ببرند، گفت: حوزه انقلابی و طلبه و استاد و مدرس انقلابی، باید به شب‌هاات پاسخ بدهد. روحانی انقلابی کسی است که این ضرورت‌ها را بفهمد و در مورد آن قلم بزند.

آیت‌الله فاضل لنکرانی با بیان اینکه یک پژوهش مطلوب، می‌تواند نگاه علمای برجسته مذاهب اسلامی را به تشیع تغییر دهد، گفت: یکی از اساتید الزهر با مشاهده کتاب «التمسک العترة الطاهرة بالقرآن الکریم»

نگاهش به مرجعیت شیعه تغییر یافت. رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم گفت: مرحوم

آیت‌الله العظمی فاضل لنکرانی، رئیس مجتمع آموزشی پژوهشی ائمه اطهار ^{علیهم‌السلام}، با اشاره به ظرفیت‌های عظیم تحقیقی و پژوهشی حوزه علمیه قم گفت: امروز چشم دنیا و مراکز علمی جهان به حوزه علمیه قم است.

در نشست چهارم‌ین سال تأسیس شورای عالی انقلاب فرهنگی مطرح شد

امتداد تصمیمات شورای عالی انقلاب فرهنگی باید در جامعه مشاهده شود

به‌مناسبت چهارم‌ین سال‌گرد تأسیس شورای عالی انقلاب فرهنگی،

میزگردی تخصصی با حضور جمعی از اندیشمندان و صاحب‌نظران در سالن جلسات شورای تخصصی حوزوی در قم برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، این نشست تخصصی در سه محور ۱. پیشینه تاریخی و انتظارات تعامل و ارتباط میان حوزه‌های علمیه و حوزویان با شورای عالی انقلاب فرهنگی؛ ۲. بیان دستاوردهای این تعامل و همکاری و ۳. شناسایی و بررسی چالش‌های موجود در مسیر تعامل سازنده میان دو نهاد برگزار شد.

• **تقویت ترکیب حقوقی شورای تخصصی حوزوی در دوره جدید**

حجت‌الاسلام والمسلمین حمید پارسایا، رئیس شورای تخصصی حوزوی با اشاره به سابقه ۱۸ ساله شکل‌گیری این شورا، گفت: فعالیت این شورا ناظر به ابعاد دینی، فقهی و حکمی و تزریق نگرش حوزوی در سیاست‌های کلان کشوری در عرصه علم و همچنین ناظر به امتداد مأموریت دینی حوزه‌های علمیه بوده است.

وی با اشاره به نظارت شورای‌عالی حوزه بر مصوبات شورای حوزوی شورای عالی انقلاب فرهنگی، گفت: در دوره جدید ترکیب حقوقی شورای تخصصی حوزوی تقویت شده است.

رئیس شورای تخصصی حوزوی شورای عالی انقلاب فرهنگی یادآور شد: مشارکت در تدوین اسناد و سیاست‌های کلان عرصه علم و فرهنگ از طریق شورای تخصصی حوزوی و کمیسیون‌ها و کارگروه‌های تخصصی

در نامه مجمع نمایندگان طلاب و فضلا به دکتر قالیباف تصریح شد

گرانی و بی‌ثباتی قیمت‌ها معیشت مردم را بسیار سخت کرده است

مجمع نمایندگان طلاب و فضلالی حوزه علمیه قم در نامه‌ای به رئیس مجلس شورای اسلامی، خواستار ورود جدی مجلس به مسئله کنترل تورم و مبارزه با گرانی‌ها شد.

متن نامه مجمع نمایندگان طلاب و فضلالی حوزه علمیه قم بدین شرح است:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

در روزگاری که نظام‌های اقتصادی جهان و داخل، به آزمون‌های پیچیده‌ای دچار آمده‌اند، مجمع نمایندگان طلاب و فضلالی حوزه علمیه قم، با احترام و ارادت به ریاست محترم مجلس شورای اسلامی، جناب آقای دکتر قالیباف، ضمن قدردانی از تلاش‌های ارزنده شما در خدمت به ملت شریف ایران اسلامی، بر خود وظیفه می‌داند تا نکاتی حائز اهمیت در زمینه کنترل تورم و

آیت‌الله‌العظمی فاضل^{علیه‌السلام} هنگام تأسیس مجتمع آموزشی پژوهشی ائمه اطهار ^{علیهم‌السلام} می‌گفتند: «می‌خواهیم گوشه‌ای از حق را که اهل‌بیت ^{علیهم‌السلام} بر همه بشریت دارند، با احیای فقه و دستورات آن بزرگواران ادا کنیم.»

آیت‌الله فاضل لنکرانی در پایان تأکید کرد: باید به نوآوری‌های فقهی که مؤثر در تحکیم بنیان دین است، بهای بیشتری بدهیم و در مسیر رشد حوزه علمیه که مورد انتظار رهبر معظم انقلاب اسلامی و مراجع عظام است؛ به‌خصوص تأکید روی فقاهت، قدم برداریم.

حجت‌الاسلام والمسلمین قاسمی، دبیر اولین جشنواره کتاب سال فاضل نیز، در این مراسم، در رابطه با تعداد کتب مورد بررسی در اولین رویداد جایزه کتاب سال فاضل، گفت: ما در مرحله اول به دنبال آن بودیم که کتاب‌های منتشرشده در خود مجتمع را بررسی کنیم. بر این اساس طی یک و نیم ماه، ۴۷ عنوان کتاب منتشرشده در مجتمع آموزشی پژوهشی ائمه اطهار ^{علیهم‌السلام} در قم و مشهد و مؤسسات مرتبط با آن بررسی شد.

معاون پژوهش مجتمع آموزشی پژوهشی ائمه اطهار ^{علیهم‌السلام} پیش از ۱۰۰ کتاب در مرحله اول ارزیابی، انتخاب شدند و در مرحله بعدی، ۳۴ عنوان کتاب برگزیده شدند و در نهایت با داوری آثار از سوی اساتید مطرح حوزه و

جلوگیری نماید.

• تقویت نظام حمایتی از اقتشار آسیب‌پذیر: تأمین اجتماعی و سیاست‌های حمایتی از خانواده‌های نیازمند، باید در متن کار کارگروهی جدی و مداوم قرار گیرد تا حداقل معیشت این گروه از جامعه حفظ شود.

ما بر این عقیده‌ایم که با همت و اراده جمعی، می‌توان بر مشکلات موجود فائق آمد و بر اقتصاد کشور چهره‌ای نوین و ماندگار بخشید. در این مسیر، مجمع نمایندگان طلاب و فضلالی حوزه علمیه قم نیز، خود را متعهد به حمایت از روندهای مثبت و مؤثر متوجه به معیشت و رفاه مردم می‌داند.

در پایان، از جناب آقای دکتر قالیباف و سایر نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی درخواست داریم، با نگاهی خیرخواهانه و دلسوزانه به حل معضلات اقتصادی کشور بپردازند و با اتخاذ تدابیر لازم، نه‌تنها بار مشکلات معیشتی را کاهش دهند؛ بلکه امید را به دل‌های مردم بازگردانند.

والسلام علیکم ورحمة‌الله وبرکاته

مجمع نمایندگان طلاب و فضلالی حوزه علمیه قم

آیت‌الله مدرسی

در دیدار رئیس جامعهٔ المصطفی‌العالمیه تأکید کرد

ایجاد مراکز تحصیلات تکمیلی در حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها

حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی رئیس جامعهٔ المصطفی‌العالمیه و هیئت همراه با آیت‌الله سیدمحمدتقی مدرسی از علمای عراق دیدار کرد. به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین علی عباسی رئیس جامعهٔ المصطفی‌العالمیه و هیأت همراه، با حضور در دفتر آیت‌الله سید محمدتقی مدرسی از علمای عراق در کربلای معلی، با ایشان دیدار کرد.

آیت‌الله مدرسی در این دیدار، بر ضرورت ایجاد مراکز تحصیلات تکمیلی در حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها به‌منظور تولید مطالعات عمیق و هوشیارانه که به‌طور یکسان به مشکلات علمی و عملی رسیدگی می‌کند، تأکید کرد.

ایشان ادامه داد: مراکز تحقیقات عالی در زمینه‌های مختلف تکنولوژیکی، سیاسی، علمی و اجتماعی، در کشورهای درحال توسعه نقش پیش‌رو دارند.

آیت‌الله مدرسی تصریح کرد: تأسیس بیشتر این‌گونه مراکز در حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها، به توسعهٔ شایستگی و صلاحیت‌های علمی موجود در این دو نهاد بزرگ کمک می‌کند.

حجت‌الاسلام والمسلمین سید صدرالدین قبانچی گفت: مقاومت لبنان، نماینده مردم بزرگی است که در مقابل نیروهای استکبار جهانی قرار گرفت و در نهایت پیروز شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین سید صدرالدین قبانچی امام جمعه نجف اشرف، در خطبه‌های نماز جمعه، با بیان اینکه مقاومت لبنان، نماینده مردم بزرگی است که در مقابل نیروهای استکبار جهانی قرار گرفت و در نهایت پیروز شد، تأکید کرد: پیروزی تاریخی مقاومت، نشان‌دهنده قدرت و عزم مردم لبنان در دفاع از سرزمین و حقوق خود است.

وی با تأکید بر پیروزی تاریخی مؤمنان قهرمان در لبنان خاطر‌نشان کرد: اسرائیل با پیروی از سیاست زمین سوخته، سعی در

رئیس انجمن شرعی شیعیان جامو و کشمیر

دولت هند برای جلوگیری از تنش‌های فرقه‌ای اقدام قاطع انجام دهد

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدحسن موسوی، با ابراز نگرانی شدید نسبت به درخواست هندو سنا در دادگاه راجستان برای ادعای معبد در آرامگاه اجمیر شریف، این اقدام را محکوم کرد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین سیدحسن موسوی، در خطبه‌های نماز جمعه در مسجد جامع مرکزی بدگام، تصمیم اخیر دادگاه راجستان هندوستان را مبنی بر دستور بررسی و نظرسنجی آرامگاه اجمیر شریف به‌شدت محکوم کرد.

این عالم برجسته افزود: این افراد برای جلب محبوبیت زودگذر به بی‌احترامی به مکان‌های مقدس مذهبی روی آورده‌اند که این امر بسیار تأسف بار است! اگر به تاریخ نگاه

نگاهی به چالش‌ها و فرصت‌های حوزه‌های علمیه شیعه در افغانستان

برجسته علمی و دینی است، در زمان حیات آیت‌الله محقق کابلی رحمۃ اللہ علیہ در بخش استفتائات مشغول به فعالیت بود و پس از وفات ایشان، با تمام توان مسیر آن‌مرحوم را در ترویج وحدت اسلامی و حمایت از جمهوری اسلامی ایران ادامه می‌دهد.

ه ظرفیت‌های موجود در میان مهاجران افغان در ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید و چه نقشی می‌توانند، در تقویت وحدت اسلامی و ترویج مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام ایفا کنند؟

● ظرفیت‌های موجود در میان مهاجران افغانستانی در ایران، از جنبه‌های مختلف قابل ارزیابی است که می‌تواند، به وحدت اسلامی و مقابله با دشمنان اسلام کمک کند. در این راستا، دو ظرفیت عمده وجود دارد که می‌توانند، تأثیر زیادی در تقویت همبستگی مسلمانان و ترویج فرهنگ دینی داشته باشند.

یکی از این ظرفیت‌ها علما و روحانیت است که مرحوم آیت‌الله کابلی در این زمینه، خدمات زیادی انجام داد. این ظرفیت می‌تواند در تقویت ارتباطات بین جوامع مسلمان و ترویج فرهنگ دینی مؤثر باشد. دومین ظرفیت که از اهمیت زیادی برخوردار است، مهاجران افغانستانی هستند که در جمهوری اسلامی ایران ساکن‌اند. طبق آماری که ارائه شده، فعلاً حدود ۵ میلیون مهاجر افغانستانی در ایران زندگی می‌کنند که این جمعیت نه‌تنها در ابعاد انسانی بلکه در ظرفیت‌های علمی، اقتصادی و اجتماعی نیز بسیار تأثیرگذار است. این افراد ظرفیت‌های بالقوه زیادی دارند که باید به‌درستی شناسایی و بهره‌برداری شود. مهاجران افغانستان در ایران یک ظرفیت عظیم انسانی، علمی و اقتصادی هستند که می‌توانند، در تقویت وحدت اسلامی و

امام جمعه نجف اشرف

مقاومت لبنان علی‌رغم اقدامات سرکوب‌گرانه جهان، پیروز شد

حذف لبنان داشت. این سیاست علاوه بر تخریب هزاران خانه، منجر به شهادت ۲۸۲۳ انسان بی‌گناه و مجروح شدن ۱۵۸۶۹ نفر دیگر شد. امام جمعه نجف اشرف توضیح داد که مقاومت لبنان اسرائیل را با ذلت و خواری مجبور به پذیرش آتش‌بس کرد که این یک پیروزی بزرگ برای مردم لبنان است.

حجت‌الاسلام والمسلمین قبانچی بیان کرد: مقاومت لبنان، نماینده یک کشور نیست؛ بلکه نماینده ملت بزرگی است

حجت‌الاسلام سیدحسن موسوی توضیح داد: حتی بسیاری از شخصیت‌های بزرگ ساناتان دهرم نیز، با احترام فراوان دیدگاه‌های خود را درباره این آرامگاه خواجه بیان کرده‌اند. نمی‌توان بر اساس یک کتاب منتشرشده در سال ۱۹۱۱، تمام تاریخ را نادیده گرفت. پیروان تمام ادیان با حضور در آرامگاه اجمیر شریف، ارادت خود را ابراز می‌کنند؛ درحالی‌که این آرامگاه، همواره یکی از بزرگ‌ترین نمادهای

کنیم، هیچ‌گاه اعتراضی درباره آرامگاه اجمیر شریف مطرح نشده است. از دوران مغول‌ها تا خلجی و تغلق، پادشاهان هندو، راجپوت‌ها و حتی مرزها‌ها، همواره به این آرامگاه با احترام فراوان نگریسته و ارادت خود را نسبت به آن ابراز کرده‌اند.

حجت‌الاسلام سیدحسن موسوی توضیح داد: حتی بسیاری از شخصیت‌های بزرگ ساناتان دهرم نیز، با احترام فراوان دیدگاه‌های خود را درباره این آرامگاه خواجه بیان کرده‌اند. نمی‌توان بر اساس یک کتاب منتشرشده در سال ۱۹۱۱، تمام تاریخ را نادیده گرفت. پیروان تمام ادیان با حضور در آرامگاه اجمیر شریف، ارادت خود را ابراز می‌کنند؛ درحالی‌که این آرامگاه، همواره یکی از بزرگ‌ترین نمادهای

حجت‌الاسلام سیدحسن موسوی توضیح داد: حتی بسیاری از شخصیت‌های بزرگ ساناتان دهرم نیز، با احترام فراوان دیدگاه‌های خود را درباره این آرامگاه خواجه بیان کرده‌اند. نمی‌توان بر اساس یک کتاب منتشرشده در سال ۱۹۱۱، تمام تاریخ را نادیده گرفت. پیروان تمام ادیان با حضور در آرامگاه اجمیر شریف، ارادت خود را ابراز می‌کنند؛ درحالی‌که این آرامگاه، همواره یکی از بزرگ‌ترین نمادهای

حجت‌الاسلام سیدحسن موسوی توضیح داد: حتی بسیاری از شخصیت‌های بزرگ ساناتان دهرم نیز، با احترام فراوان دیدگاه‌های خود را درباره این آرامگاه خواجه بیان کرده‌اند. نمی‌توان بر اساس یک کتاب منتشرشده در سال ۱۹۱۱، تمام تاریخ را نادیده گرفت. پیروان تمام ادیان با حضور در آرامگاه اجمیر شریف، ارادت خود را ابراز می‌کنند؛ درحالی‌که این آرامگاه، همواره یکی از بزرگ‌ترین نمادهای

حجت‌الاسلام سیدحسن موسوی توضیح داد: حتی بسیاری از شخصیت‌های بزرگ ساناتان دهرم نیز، با احترام فراوان دیدگاه‌های خود را درباره این آرامگاه خواجه بیان کرده‌اند. نمی‌توان بر اساس یک کتاب منتشرشده در سال ۱۹۱۱، تمام تاریخ را نادیده گرفت. پیروان تمام ادیان با حضور در آرامگاه اجمیر شریف، ارادت خود را ابراز می‌کنند؛ درحالی‌که این آرامگاه، همواره یکی از بزرگ‌ترین نمادهای

در مناطق مهاجرنشین ایران اعزام بشوند تا بتوانند به تقویت وحدت اسلامی و مبارزه با فرقه‌گرایی کمک کنند.
همچنین، توجه به مشکلات اداری و مالی و حمایت از طلاب و فارغ‌التحصیلان، می‌تواند نقش مهمی در ارتقای کیفیت تبلیغ دینی ایفاکند.

نکته‌ای که به نظر می‌رسد، چندان به آن اهمیت داده نمی‌شود، موضوع تبلیغ در بین مهاجرین در جمهوری اسلامی ایران است. مهاجرین در ایران مخصوصاً در این اواخر گرفتار مشکلات و آسیب‌های جدی از نظر دینی- فرهنگی و اجتماعی شده‌اند که می‌بایست، توجه جدی به آن صورت گیرد تا آسیب‌ها به حداقل برسد و طلاب افغانستان باید در این‌خصوص ورود جدی داشته باشند و نهادهای مرتبط نیز از آنان حمایت فکری و اقتصادی کنند.

بهره‌برداری از ظرفیت‌های جوانان و طلاب افغانستان برای ترویج مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام
حمایت از جوانان و نوجوانان، چه مهاجر و چه غیرمهاجر، یکی از اساسی‌ترین ارکان در ترویج مکتب اهل‌بیت؟
عهم؟ و علوم دینی است. این امر برای طلاب افغانستان فرصتی است تا توانایی‌های خود را در خدمت گسترش مکتب اهل‌بیت علیهم‌ب‌کار بگیرند. هرچند ممکن است، در میان ۱۰ هزار طلبه افغانستانی که در ایران تحصیل می‌کنند، چالش‌هایی وجود داشته باشد؛ اما توانمندی‌های این افراد در هر زمینه‌ای که وارد شوند، بسیار بالا و درخشان است. در حقیقت، طلاب افغانستان در داخل کشور خود نیز به‌همین اندازه توانمند و موفق عمل می‌کنند.

توانمندی‌ها و بهره‌گیری از ظرفیت‌های طلاب افغانستان در عرصه‌های مختلف
طلاب افغانستان در کارهای پژوهشی و تبلیغی، استعدادهای ویژه‌ای دارند. بسیاری از آنها، پس از گذراندن دوره‌های آموزشی، در حوزه‌های علمیه ایران، به‌عنوان مدرس، مبلغ و پژوهشگر مشغول به فعالیت هستند و تجربیات خود را به دیگران انتقال می‌دهند. ورود این افراد به عرصه‌های مختلف علمی و تبلیغی نه‌تنها برای حوزه‌های علمیه، بلکه برای گسترش مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام نیز مفید خواهد بود. طرح هجرت که هدف آن اعزام طلاب به نقاط دوردست برای خدمت‌رسانی به مردم است، نمونه‌ای از همین ظرفیت‌هاست. در این طرح، طلاب با رفتن به مناطق مختلف، به ترویج معارف دینی و خدمت‌رسانی می‌پردازند.

ه وضعیت اساتید سطوح عالی خارج از افغانستان را تشریح کنید؟
در حال حاضر، آمار دقیقی از اساتید سطوح عالی خارج از افغانستان در دسترس نیست. با این‌حال، در حوزه علمیه قم و مشهد، عالمان برجسته‌ای هستند که در عرصه درس خارج فعالیت دارند؛ به‌عنوان

خواست تا به مسئولیت خود در مراقبت از دانش‌آموزان عمل کنند.

وی تأکید کرد: دولت بزرگ‌ترین مسئولیت حفظ مردم از انحراف و گمراهی را بر عهده دارد و علمای دین نیز در این زمینه مسئولیت دارند.

حجت‌الاسلام سیدحسن موسوی هشدار داد: ادامه یافتن چنین منازعاتی به بافت سکولار کشور آسیب خواهد رساند و موجب تشدید تنش‌های فرقه‌ای خواهد شد.

وی خواستار آن شد که دولت هند برای جلوگیری از سوءاستفاده از روند قانونی به‌منظور اهداف فرقه‌ای، اقدامات قاطعانه‌ای انجام دهد.

تمدن گنگا- جمنی بوده است. بسیار تأسف بار است که چنین ادعایی مطرح می‌شود که در این آرامگاه، یک معبد وجود دارد.

وی در ادامه اظهار کرد: ادعای مطرح‌شده از سوی هندو سنا نشان می‌دهد که تعصب مذهبی در کشور تا چه حد پیش رفته است.

حجت‌الاسلام سیدحسن موسوی هشدار داد: ادامه یافتن چنین منازعاتی به بافت سکولار کشور آسیب خواهد رساند و موجب تشدید تنش‌های فرقه‌ای خواهد شد.

وی خواستار آن شد که دولت هند برای جلوگیری از سوءاستفاده از روند قانونی به‌منظور اهداف فرقه‌ای، اقدامات قاطعانه‌ای انجام دهد.

نمونه دو نفر از این عالمان دینی آیت‌الله فاضلی و آیت‌الله موحدی نجفی هستند که هرکدام دفتر دارند و در حال تدریس در این سطح هستند. این اساتید، به‌عنوان منابع علمی قابل‌توجه در حوزه‌های مختلف فقه و اصول شناخته می‌شوند. در داخل افغانستان، یک مجموعه علمی تحت عنوان مدرسه امام صادق علیه‌السلام فعالیت دارد که اساتید سطح ۵ خود را به درس خارج مشغول می‌کند. در حال حاضر، حدود ۱۵ نفر از اساتید در این مدرسه مشغول به تدریس در این سطح علمی هستند و در حال انتقال معارف اسلامی به طلاب و علاقه‌مندان به علوم دینی در افغانستان هستند.

ه وضعیت فقه مقلان در افغانستان و رابطه شیعه و اهل‌سنت در چه وضعیتی است؟
فقه مقلان در مدارس افغانستان: در حوزه‌های علمیه افغانستان، توجه خاصی به فقه مقلان نشده است و بیشتر تأکید بر تدریس فقه ویژه شیعه است. با این‌حال، در برخی مناطق مانند استان گلستان ایران، یک مجموعه از اهل‌سنت و جامعه‌المصطفی فعالیت دارند که در آنجا فقه مقلان تدریس می‌شود که تا حدی مؤثر نیز واقع شده است؛ اما در افغانستان، اختلافات فقهی بین شیعه و اهل‌سنت کمتر مطرح می‌شود. این امر به دلیل بافت فرهنگی خاص افغانستان است که در آن، شیعیان و اهل‌سنت در بسیاری از مناطق کنار هم زندگی می‌کنند و رابطه‌ای صمیمانه دارند. از این‌رو، درصورتی‌که دخالت‌های خارجی و تحریکات صورت نگیرد، مشکلات فقهی به حداقل می‌رسد و رفت‌وآمدهای اجتماعی و برادری دینی در میان اقشار مختلف جامعه، بدون هیچ مشکلی برقرار است.

وضعیت بعد از طالبان و نفوذ وهابیت: با ظهور طالبان، به‌ویژه در هرات، زمینه‌های نفوذ وهابیت افزایش یافته است. در دوران اشرف‌غنی نیز، حدود ۱۰ هزار وهابی در هرات فعال بودند؛ اما علی‌رغم این فعالیت‌ها، اختلافات فقهی و درگیری‌های خشونت‌آمیز بر سر مسائل فقهی و مذهبی به‌ندرت در این منطقه رخ داده است و جوامع شیعه و سنی همچنان به‌طور صمیمانه‌ای در کنار یکدیگر زندگی می‌کنند.

عدم توجه به فقه مقلان در حوزه‌های علمیه در حوزه‌های علمیه افغانستان، توجه خاصی به فقه مقلان و بحث‌های میان‌مذهبی نشده است؛ چراکه به‌طورکلی مسأله‌ای حاد نبوده و برخی از مسئولان بر این باورند که گسترش این بحث‌ها، ممکن است حساسیت‌های مذهبی را بیشتر کند. در نتیجه، بیشتر بر تعاملات خودمانی و صمیمانه میان شیعه و سنی تأکید می‌شود تا جلوگیری از ایجاد مشکلات جدید.
گفت‌وگو، ویرایش و تنظیم: حمید کریمی

● اخبار کوتاه جهان

● ترکیه

ه ترکیه رسماً به ائتلاف دریایی حفاظت از اسرائیل پیوست: به دنبال هدف قرار گرفتن کشتی آناتولی اس ترکیه که در حال حمل محموله‌های لجستیک برای اسرائیل بود، ترکیه اعلام کرد: ۶ ناو جنگی برای سرکوب گروه حوثی یمن عازم می‌کند.

● آمریکا

ه اعتصاب غذای فعالان آمریکایی برای مردم غزه: گروهی از فعالان نیویورکی در حمایت از مردم غزه دست به اعتصاب غذا زدند. آنها می‌گویند: ما نمی‌توانیم اجازه دهیم که گرسنگی یک کودک، به‌عنوان ابزاری برای دفاع از خود توجیه شود!

ه ترامپ نظامیان تراجنسیتی را از ارتش آمریکا اخراج می‌کند: به‌گفته منابع نظامی آمریکا، دونالد ترامپ احتمالاً با یک فرمان اجرائی، ۱۵ هزار نیروی تراجنسیتی را از نیروهای مسلح ایالات متحده اخراج خواهد کرد.

ه ترامپ خواستار آتش‌بس در غزه در اسرع وقت است: لیندسی گراهام، سناتور جمهوری‌خواه و یکی از حامیان اصلی ترامپ، در مصاحبه‌ای با اکسیوس گفت که دونالد ترامپ، رئیس جمهور منتخب، می‌خواهد قبل از روی کار آمدن به یک آتش‌بس در غزه و معامله گروگان دست یابد. وی گفت: من می‌خواهم مردم در اسرائیل و منطقه بدانند که ترامپ روی موضوع گروگان‌ها متمرکز است. او می‌خواهد کشتار متوقف شود و جنگ پایان یابد.

● رژیم صهیونیستی

ه نتانیاهو در صورت ورود به بیش از ۱۲۴ کشور دنیا بازداشت خواهد شد: فایننشال تایمز: حکم دیوان کیفری بین‌المللی به این معنی است که کشورهای عضو این دیوان که تعداد آنها بیش از ۱۲۴ کشور است، ملزم هستند در صورت ورود نتانیاهو و گالانت به این کشورها، آنها را بازداشت کنند.

ه کنفدراسیون فوتبال آسیا به اخراج اسرائیل از فیفا رأی داد: کنفدراسیون فوتبال آسیا به اخراج اسرائیل از فیفا رأی داد. این طرح بهمن‌ماه سال گذشته به سردمداری ایران کلید خورده بود. کنفدراسیون فوتبال آسیا از ۲۱۱ عضو فیفا، ۴۷ عضو دارد که

در فیفا برای بررسی طرح تعلیق اسرائیل نقشی کلیدی دارد. رئیس فدراسیون فوتبال فلسطین گفته است: از ۲۵۶ ورزشکار که توسط رژیم صهیونیستی به شهادت رسیدند، ۹۹ نفر فوتبالیست بودند و فیفا این جنایت نباید را بی‌پاسخ بگذارد.

ه اطلاعات هزاران اسرائیلی به دست ایران افتاد: روزنامه یسرائیل‌هیوم در گزارشی اعلام کرد: ایران موفق شده است، جزئیات دقیقی از اطلاعات شخصی هزاران اسرائیلی از جمله مسئولان عالی‌رتبه سرویس‌های امنیتی را به دست آورد. این اطلاعات به ایران امکان می‌دهد تا رفتارها و برنامه‌های آینده این افراد را پیگیری کرده و به آنها در زمان مناسب ضربه وارد کند. از دیگر افرادی که تحت نظر نهادهای امنیتی ایران قرار دارند، کارمندان سازمان‌های امنیتی اسرائیلی هستند و در میان آنها مسئولان عالی‌رتبه این سازمان‌ها هم قرار دارند.

● آژانس بین‌المللی انرژی اتمی

ه ایران درخواست توقف غنی‌سازی تا ۶۰ درصد را پذیرفت: گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در نشست شورای حکام اعلام کرد: ایران درخواست آژانس برای توقف غنی‌سازی به سطح ۶۰ درصد را قبول کرد.

● روسیه

ه ممکن است، روسیه فناوری‌های هسته‌ای را در اختیار دشمنان آمریکا قرار دهد: نایب‌رئیس شورای امنیت روسیه: اگر آمریکا سلاح هسته‌ای به اوکراین بدهد، روسیه فناوری‌های هسته‌ای را در اختیار دشمنان آمریکا قرار خواهد داد. موشک اورشنیک قادر است، در عرض چنددقیقه خسارات شدیدی به پایتخت‌های غربی وارد کند و بهتر است، اروپا حمایت نظامی از اوکراین را متوقف کند.

● اتحادیه اروپا

ه اتحادیه اروپا موظف به اجرای احکام دیوان کیفری بین‌المللی لاهه است: جوزپ بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا؛ دولت‌های اتحادیه اروپا، موظف به اجرای حکم بازداشت صادره از سوی دیوان کیفری بین‌المللی لاهه علیه بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر و یوآر گالانت وزیر جنگ سابق اسرائیل هستند.

● عربستان

ه ایران از محور مقاومت دوری کند: عربستان سعودی به دولت ایران پیشنهاد داده است: از محور مقاومت دوری کنید. ما کاری می‌کنیم که هم اقتصاددانان قوی شود و شما را با آمریکا وصل می‌کنیم تا تحریم‌ها برداشته شود. عربستان سعودی چند سال پیش به فشار اسد نامه زده بود، اگر از ایران حمایت نکنید، تمام بدهی‌های دولت‌تان را می‌دهیم و به نوسازی سوریه خواهیم پرداخت؛ اما فشار اسد نامه را پاره کرد.

● هلند

ه تغییر موضع هلند در قبال دستگیری نتانیاهو: دولت هلند علی‌رغم موضع قبلی مبنی بر اجرای حکم دادگاه بین‌المللی کیفری برای دستگیری نخست‌وزیر اسرائیل، اعلام کرد: شرایطی وجود دارد که به‌موجب آن، نتانیاهو می‌تواند بدون دستگیری، به هلند سفر کند.

● فلسطین

ه «زنان غزه» قربانی خشونت نظام‌مند رژیم صهیونیستی: در روز جهانی مبارزه با خشونت علیه زنان، زنان غزه همچنان بار نسل‌کشی و جنگ رژیم صهیونیستی علیه مردم خویش را به دوش می‌کشند. ۷۰ درصد شهدای جنگ و نسل‌کشی رژیم صهیونیستی در غزه را زنان و کودکان تشکیل می‌دهند. کمبود تخت و منابع پزشکی ۵۰ هزار زن باردار فلسطینی را تحت تأثیر قرار داده است. حداقل ۵۵۰۰ زن باردار به‌دلیل بمباران، نمی‌توانند معاینات قبل از تولد یا پس از زایمان را انجام دهند. بیش از ۹۰ درصد زنان باردار و شیرده، با فقر شدید تغذیه‌ای مواجه هستند. ۱۶۲ هزار زن هم، در معرض خطر ابتلا به بیماری‌های غیرواگیر قرار گرفته‌اند.

ه استفاده اسرائیل از سلاحی که بدن را ذوب می‌کند: مدیرکل وزارت بهداشت غزه با اشاره به اینکه صهیونیست‌ها اجازه ورود هیچ‌یک از مقامات و کارکنان بخش بهداشت را به شمال نوار غزه نمی‌دهند و این منطقه در محاصره کامل است، گفت: رژیم اشغالگر سلاح‌های ممنوعه‌ای به‌کار می‌گیرد که پیکره‌های شهدا را ذوب می‌کند.

پیامبر اکرم ﷺ

يَا فَاطِمَةُ لَوْ أَنَّ كُلَّ نَبِيٍّ بَعَثَهُ اللَّهُ وَ كُلِّ مَلَكٍ قَرَّبَهُ اللَّهُ شَفَعُوا فِي مُبْغِضِ لِكِّ غَاصِبٍ لِّكَ مَا أُخْرِجَهُ اللَّهُ مِنَ الْأَثَرِ أَبَدًا.
ای فاطمه! اگر تمام پیامبرانی که خدا برانگیخته و تمام فرشتگانی که مقرب درگاه خود گردانده است، برای هر کینه‌توزی که حق تو را غصب نموده است، شفاعت کنند، هرگز خدا او را از آتش [دوزخ] خارج نمی‌سازد.

بحارالانوار، ج۲۹، ص ۳۴۶

« مستندات اهل سنت درباره مظلومیت حضرت زهرا ^{علیها السلام} چیست و چرا این روایات با وجود اهمیت تاریخی، کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند؟

• بسم الله الرحمن الرحيم: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي فَاطِمَةَ وَآيِبِهَا وَتَعَلِّهَا وَيَتِيمِهَا وَالتَّيْرَ الْمُسْتَوْذِعَ فِيهَا بَعْدَ مَا احَاظَ بِه عَظْمُكَ.

پرسش بسیار مناسبی را مطرح کردید. زمانی که کتاب‌ها و منابع کهن و قدیمی برادران اهل سنت را مطالعه می‌کنیم، زوایای مختلفی از مظلومیت حضرت زهرا ^{علیها السلام} را می‌توان مشاهده کرد.

بنده فقط نام برخی از این منابع معتبر را ذکر می‌کنم:

- صحيح بخارى (متوفای ۲۵۶)؛
- صحيح مسلم (متوفای ۲۶۱)؛
- الامامة والسياسة ابن قتيبيه (قرن سوم)؛
- المُصنّف ابن ابي شيبة (متوفای ۲۳۵)؛
- المُصنّف عبدالرزاق (متوفای ۲۱۱)؛
- تاريخ مدينة دمشق ابن عساکر شافعی (متوفای ۵۷۱)؛
- طبقات الكبرى ابن سعد (قرن سوم)؛
- المستدرک علی الصحیحین حاکم نیشابوری شافعی (متوفای ۴۰۵)؛
- المعجم الكبير طبرانی (متوفای ۳۶۰)؛
- الاموال ابن زنجويه (قرن سوم)؛
- انساب الاشراف بلاذری (قرن سوم)؛
- تاريخ طبري (متوفای ۳۱۰)؛
- سير اعلام النبلاء ذهبي (متوفای ۷۴۸)؛
- الاستيعاب ابن عبدالبر مالکی (قرن پنجم)؛
- شرح نهج البلاغه ابن ابي الحديد.

و ده‌ها منبع دست اول دیگر از اهل سنت که به فضائل، مناقب و مظلومیت حضرت زهرا ^{علیها السلام} پرداخته‌اند.

در میان این منابع، صحيح بخاری (متوفای ۲۵۶) و صحيح مسلم (متوفای ۲۶۱) از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند و تقریباً معاصر یکدیگر بودند؛ اما علمای اهل سنت بخاری

را بر مسلم مقدم می‌دانند و این برتری صحيح است.

بخاری روایتی را نقل می‌کند که واقعاً شگفت‌آور است. گاهی با خود می‌اندیشم که چه شد که بخاری این روایت را نقل کرد و واقعاً در شگفتم. تعجب از این است که بخاری روایت‌های شگفت‌انگیزی از جمله غصب فدک، خشم حضرت فاطمه ^{علیها السلام} بر خلیفه اول و نماز خواندن امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} بر پیکر حضرت زهرا ^{علیها السلام} را نقل کرده است.

این پاسخی است، به کسانی که هر ساله با پیشش کلیپ‌هایی ادعا می‌کنند که خلیفه اول بر پیکر حضرت فاطمه ^{علیها السلام} نماز خوانده است. نکات دقیق دیگری نیز توسط بخاری در قرن سوم نقل شده است.

باید تأکید کنم که خلیفه اول اجازه نیافت، بر جنازه حضرت فاطمه ^{علیها السلام} نماز بخواند و این مطلب ریشه در صحيح بخاری دارد.

به نظر بنده چند سؤال مهم وجود دارد که برادران

اهل سنت باید به دور از تعصب به آن‌ها پاسخ دهند:
نخست: علت دفن شبانه که ریشه در صحیح بخاری دارد؛

دوم: خشم و غضبیی که بخاری نقل می‌کند؛ سوم: روایت «قَلَمٌ تُكَلِّمُهُ حَتَّى تُؤْتِيَتْ».

خود بخاری نقل می‌کند که حضرت فاطمه ^{علیها السلام} شش‌ماه پس از رحلت پیامبر ^{صلی الله علیه و آله} زنده بودند؛ یعنی ایشان به‌مدت شش‌ماه حتی یک کلمه یا خلیفه اول سخن نگفتند. این موضوعی است که برادران اهل سنت باید درباره علت و چرایی آن تأمل و تفکر کنند.

« بعضی‌ها بحث هجوم به در خانه حضرت زهرا ^{علیها السلام} را افسانه می‌دانند؛ روایت هجوم به خانه حضرت علی ^{علیه السلام} در منابع اهل سنت چگونه ثبت شده و اعتبار تاریخی این اسناد تا چه حد است؟

• شیوه بنده این است که در ایام فاطمیه، میان دو گروه اهل سنت و وهابیت تفکیک قائل می‌شوم.

اهل سنت محال است که قضیه حمله به در خانه امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} را انکار کنند؛ اما وهابیت هیچ مسأله‌ای را نسبت به فاطمه زهرا ^{علیها السلام} قبول نمی‌کنند.

ما طرف حساب‌مان اهل سنت نیست؛ اینها عاشق، دوستدار و محب اهل‌بیت ^{علیهم السلام} هستند؛ لذا به اینها عرض می‌کنم که کاری نکنید که تکفیری‌ها از نام شما سوءاستفاده کنند.

بنده از کتاب «المصنّف ابن ابي شيبة» و مسند جناب بخاری، در مورد بحث هجوم به در خانه امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} و اتفاقات شهادت، نکاتی را نقل می‌کنم. سند این مطلب و روایان را تک‌تک بررسی کرده‌ام و تمام این روایان از لحاظ رجالی اهل سنت مورد اعتماد و تفه هستند.

قضیه هجوم به خانه اهل‌بیت ^{علیهم السلام} در این منابع معتبر اهل سنت نقل شده است:

ابن ابي شيبة در المصنّف، جلد ۸، صفحه ۵۷۲؛ ابن قتيبيه (متوفای ۲۷۶) در الامامة والسياسة، جلد ۱، صفحه ۱۹؛

بلاذری (قرن سوم) در کتاب انساب الاشراف، جلد ۱، صفحه ۵۶۸؛

طبري در تاريخ خود، جلد۱، صفحه ۴۴۳؛ ابن عبدالبر مالکی مذهب در الاستيعاب، جلد ۳، صفحه ۹۷۵.

نکته جالب اینجاست که این افراد نقل کرده‌اند و حاشیه هم زده‌اند که مثلاً این قضیه دروغ است یا مجعول است.

حال سؤال اینجاست که آیا سکوت‌شان درباره این قضیه، خود دلیل بر صحت این واقعه نیست؟

پس اهل سنت هجوم مسلحانه– تأکید می‌کنم مسلحانه و برای این تأکید دلیل دارم– را برای اخذ بیعت انکار نمی‌کنند؛ اما وهابیون تکفیری ریشه این قضیه را می‌زنند و قبول نمی‌کنند.

« علت این حجم از خیانت و تقابل جریان وهابیت با روایات مربوط به اهل‌بیت ^{علیهم السلام} چیست؟

• سخن بزرگان

امام خمینی ^{علیه السلام}

حضرت فاطمه ^{علیها السلام} موجود ملکوتی است که در عالم به‌صورت انسان ظاهر شده است؛ بلکه موجود الهی جبروتی در صورت یک زن ظاهر شده است… تمام هویت‌های کمالی که در انسان متصوّر است و در زن تصوّر دارد، تمام در این زن است…؛ زنی که تمام خاصه‌های انبیاء در اوست؛ زنی که اگر مرد بود، نبی بود؛ زنی که اگر مرد بود، به جای رسول‌الله…؛ انسانی است که به تمام معنا انسان؛ زنی است به تمام معنا زن.

 صحیفه امام ^{علیه السلام}، ج۷، ص ۳۲۷

حقیقت را از چه کسی پرسسیم؟

روایت شهادت فاطمه ^{علیها السلام} از زبان بزرگان اهل سنت

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین طیبسی / بخش اول

اسناد تاریخی و روایی معتبر اهل‌سنت، از نخستین منابع حدیثی تا کتب تحلیلی متأخر، همگی حاوی روایت‌های تکان‌دهنده‌ای از مظلومیت حضرت فاطمه ^{علیها السلام} هستند.

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدجعفر طیبسی، کارشناس تاریخ و کلام اسلامی و از اساتید حوزه علمیه قم در این گفت‌وگو با رویکردی علمی، به بازخوانی این اسناد می‌پردازد و پرده از حقایقی برمی‌دارد که در طول تاریخ، کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند.

• ناصبی بودن شاخ و دم ندارد. ما حساب وهابیت را از حساب تمام مسلمان‌ها جدا می‌دانیم.

وهابیون و ناصبی‌ها دشمن اهل‌بیت ^{علیهم السلام} هستند؛ این دو گروه با اهل‌بیت ^{علیهم السلام} زاویه داشته و تلاش می‌کنند، به یک شکلی این حوادث را دروغ جلوه دهند؛ پس لازمه ناصبی بودن این است که مظلومیت اهل‌بیت ^{علیهم السلام} را پنهان کنند.

« چرا حضرت فاطمه ^{علیها السلام} بر دفن شبانه و مخفیانه خود تأکید داشتند و دلایل این وصیت خاص چه بوده است؟

• مسأله دفن شبانه را جناب بخاری و مسلم نقل کرده‌اند. بعضی معتقدند که زیر آسمان کیود، کتابی صحیح‌تر از صحیح بخاری وجود ندارد. حالا این حرف درست است یا نه، بماند.

چگونه می‌توان روایت دفن شبانه را که جناب بخاری و جناب مسلم نقل کرده‌اند، نادیده گرفت؟ اگر اعتراضی هست، به آنها وارد است، نه به ما که نقل می‌کنیم.

برخی افراد در ایام فاطمیه می‌گویند: این مباحث چون تنش‌زاست، نباید مطرح شود. بنده به این آقایان عرض می‌کنم: اشکال قبل از آنکه به ما وارد باشد، به بخاری و مسلم وارد است؛ چون آنها این مباحث را در هزارسال قبل یا بیشتر در کتاب‌های‌شان مطرح کرده‌اند؛ پس اشکال را به آنها وارد کنید، نه به ما.

البته ما این شیوه را قبول نداریم. هرگز در بیان‌مان اصرار به اسانه ادب نمی‌کنیم. گرچه دیگران به بزرگان ما اسانه ادب کردند؛ ولی ما چنین کاری نمی‌کنیم.

قضیه دفن شبانه را آقایان اهل‌سنت از بخاری نقل کرده‌اند. آیا بنده حق دارم در ایام فاطمیه این سؤال را از جناب بخاری بکنم: شمایی که روایت دفن شبانه را آورده‌اید، چرا از خودتان سؤال نکردید که پیامبر اکرم ^{صلی الله علیه و آله} یک دختر بیشتر نداشت؟ قاعده اقتضا می‌کرد که مدینه در آن روز، زیر و رو شود؛ یعنی یک تشییع جنازه مفصلی برای فاطمه اطهر ^{علیها السلام} برگزار گردد.

جناب بخاری! شما از خودتان سؤال کردید که علت دفن شبانه چیست؟ حالا ایشان بیان نکرده که وصیت خود فاطمه اطهر ^{علیها السلام} به امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} بوده؛ اما چه کنم که بزرگان اهل سنت می‌گویند که دفن شبانه به این

خاطر بوده که «فَلَمَّا تُوَفِّيَتْ دَفَنَهَا زَوْجُهَا عَلِيُّ لَيْلًا وَلَمْ يُؤَيَّدْ بِهَا أَبًا بَكْرًا»؛ چرا علی ^{علیه السلام} به ابوبکر اطلاعی نداد؟

حالا چرا اطلاع ندادند؟ آیا واقعاً قضایا، قضایای شخصی میان خلیفه و فاطمه زهرا ^{علیها السلام} بوده؟ که نمی‌تواند باشد؛ آیا قضایای شخصی میان امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} و خلیفه اول بوده؟ این هم که اصلاً نمی‌تواند باشد. پس باید دید چه چیزهایی پشت پرده بوده که این قضایا رخ داده است.

جناب عبدالرزاق یمنی (متوفای ۲۱۱) که شخصیت برجسته‌ای نزد اهل سنت است، در کتاب «المصنّف»، جلد ۳، صفحه ۵۳۱، حدیث ۶۵۴ روایتی را نقل می‌کند که «إِنَّ الزُّهْرَاءَ ^{علیهم السلام} أَوْصَتْ عَلِيًّا أَنْ يَدْفِنَهَا لَيْلًا؛ لئلا يصلی علیها ابوبکر»؛ اینها مطالبی است که وهابیون پنهان می‌کنند.

اهمیت دستور حضرت فاطمه ^{علیها السلام} به امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} برای دفن شبانه را باید دقیق بررسی کرد.

چرا باید شبانه دفن می‌شدند؟ علت «لئلا يصلی علیها ابوبکر» است و این حرف بسیار مهمی است.

عبدالرزاق که در اوایل قرن سوم می‌زیست و به آن حوادث نزدیک بوده، این حدیث را نقل می‌کند که دفن شبانه انجام شود تا خلیفه مسلمین در تشییع جنازه ایشان حاضر نشوند.

ما واقعاً مطالبه‌گر هستیم و حق داریم، این سؤال‌ها را مطرح کنیم. نسل جدید از وقایع آن روز واقعاً بی‌خبر است. خداوند رحمت کند مرحوم استاد بنده، آیت‌الله‌العظمی فاضل لنکرانی را! ایشان در یکی از سال‌ها که ایام فاطمیه را احیا کرده بودند (این مسأله را خود ایشان برای من بدون واسطه نقل کردند)، فرمودند: شخصی قبل یا بعد از درس آمده و اعتراض کرده که «دیروز در منزل شما، منبری سخنان تحریک‌آمیز می‌گفت». ایشان می‌فرمودند: به‌قدری ناراحت شدم و گفتم: «اگر این مباحث اکنون روی منبر بیان نشود، نسل فعلی ما چه زمانی می‌خواهد باخبر شود؟».

از آن طرف، وهابیون به همه چیز ضربه می‌زنند. روایت دروغی از ابن‌سعد در «طبقات الكبرى» نقل می‌کنند –

که من این را در جایی مفصل بحث کرده‌ام– که خلیفه اول در خانه را زد، علی ^{علیه السلام} در را باز کرد و به حضرت زهرا ^{علیها السلام} گفت: خلیفه آمده و می‌خواهد، عذرخواهی کند. می‌گویند: خلیفه وارد شد و با فاطمه زهرا ^{علیها السلام} صحبت کرد «فترضاها فرضیت / خلیفه اول، حضرت زهرا ^{علیها السلام} را راضی کرد و ایشان راضی شدند». این یعنی باید بساط فاطمیه را جمع کنیم؟ می‌گویند: «فرضیت است؛ اگر «فرضیت» است، پس احیای فاطمیه برای چیست؟

این روایات دروغ‌را شبکه‌های منحنط وهابیت مرتب نقل می‌کنند. آن‌ها توجه ندارند که راوی این روایت اصلاً در زمان خلیفه اول نبوده است. ایشان متوفای ۱۰۶ یا ۱۰۶ بوده و به اعتراف اهل سنت، «شعبی» در زمان خلیفه دوم متولد شده است. پس چگونه می‌تواند این روایت را نقل کند؟

ادامه دارد…

افروزها

- سال بیست و سوم
- شماره ۸۲۴
- دوشنبه ۱۲ آذر ۱۴۳۰
- ۱۲ صفحه • ۵۰۰۰ تومان

Ofogh-e Hawzah Weekly
صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه   مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه: رضارستمی   سردبیر: رضانعلی عزیزی • با همکاری هیأت تحریریه   تلفن: ۰۵۳۸-۳۲۹۰ • نمابر: ۰۱۵۲۳-۳۲۹۰   صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱   نشانی: قم، بلوار جمهوری اسلامی، کوچه ۲، پلاک ۱۵   پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir   پست الکترونیک: info@ofoghhawzah.ir   کارشناس فنی چاپ: مصطفی اوپسی • چاپ: صمیم (۶۵۵۸۶۸۰۱) (۰۲)

• عطریار

ساحل قرار

قیصر امین‌پور

از نو شکفت نرگس چشم انتظاری‌ام

گل کرد خارخار شب بی‌قراری‌ام

تا شد هزار پاره دل از یک نگاه تو

دیدم هزار چشم در آئینه کاری‌ام

گر من به شوق دیدنت از خویش می‌روم

از خویش می‌روم که تو با خود بیاری‌ام

بود و نبود من همه از دست رفته است

باری مگر تو دست برآری به یاری‌ام

کاری به کار غیر ندارم که عاقبت

مرهم نهاد نام تو بر زخم کاری‌ام

تا ساحل قرار تو چون موج بی‌قرار

با رود رو به سوی تو دارم که جاری‌ام

با ناختم به سنگ نوشتم: بیا، بیا

زان پیشت‌ر که پاک شود یادگاری‌ام

• یادداشت

با اهل قلم (۲)
تولید یا مصرف

استاد جواد محدثی

خلاق بودن در ادبیات و قلم یک ارزش است.

در عالم ادبیات نیز همچون دنیای تجارت و کلا، گروهی تولیدکننده‌اند، گروهی هم مصرف‌کننده.

بسیاری از مولدین نیز دروهای به مصرف گذرانده‌اند و شاید چاره‌ای هم نبوده است. بالاخره از سفره ادب و اندیشه استادان و از خرمن ذوق و دانش پیش‌کسوتان باید لقمه برداشت و دانه چید.

هر استادی زمانی شاکردی کرده و تلمیذ اهل فضل بوده است… ولی… تا کی و تا چنند؟

باید روزی بال پرواز گشود و به استقلال و خودکفایی هم اندیشید، بی‌آنکه گرفتار غرور و خودبزرگ‌بینی و تورم شخصیت شد.

به کارگرفتن فکر و اندیشیدن، گامی در این مسیر و اقدامی در جهت بهره گرفتن از توان خداداد و موهبت فطری است. ذهن و اندیشه، مثل آب چاه و فناتی است که اگر از آن آب نکشند، جوشش آب و سیراب شدن زمین‌ها نخواهد بود. از ذوق و فکر هم اگر کار نکشند، می‌خشکد و به بار نمی‌نشیند.

اگر همیشه به نقل از این و آن بپردازیم و محو زیبایی‌های آثار دیگران شویم، به تولید در امر ادب و هنر و قلم نخواهیم رسید. وقتی می‌توان کارخانه تأسیس کرد و تولید نمود، چرا دست‌فروشی و مصرف؟

مطالعه آثار خوب متقدمان و معاصران، می‌تواند جرقه‌ای باشد که از ذهن شما شعله افکند. این شما باید که می‌توانید، شماره‌های ذوق را مشعل و غنچه‌های فکر را شکوفا کنید. اگر تولیدکننده غنی و پز توانی باشید، دیگران به مصرف فرآورده‌های علمی و قلمی شما روی می‌آورند و تغذیه فکری و روحی می‌شوند.

کافی است اعتماد به نفس داشته باشید و خود را باور و اندیشه خود را باور کنید.

این مضمون‌ها همان سخن است که گفته‌اند: راوی مباحث! چنان باش که از تو روایت کنند!

ادامه دارد…

۲- **تراجم و کتاب‌شناسی شامل:**

– شخصیت‌ها و دانشمندان اسلامی؛
– فهرست‌ها و تألیفات؛
– طبقات (فقه و اصول و …)؛
– رجال؛
– انساب؛
– تاریخ.

۳- **دایرة‌المعارف‌ها و موسوعه‌ها شامل:**

– معارف علوم (مفاتیح‌العلوم، قاموس الـعـلمـاء و …)؛
– تفسیر و علوم قرآن؛
– کلام و فرق و مذاهب و ادیان؛
– تاریخ؛
– فقه و اصول؛
– سایر علوم.
۴- **گاه‌شمارها.**
۵- **اطلس و کتاب‌های راهنما.**
۶- **کتاب‌های پیوند‌خورده.**

نسخه قبل چنین گفت: دلیل تغییر نام

نرم افزار فرهنگ اصطلاحات علوم، به نرم افزار کتابخانه کتب مرجع این است که نسخه جدید، چیزی فراتر از گردآوری اصطلاح‌نامه‌ها بوده و انواع و اقسام کتب مرجع را در خودش جای داده که شامل موارد زیر می‌باشد:

۱- **واژه‌نامه‌ها و فرهنگ‌ها شامل:**

– فرهنگ‌های لغات؛
– جامع علوم؛
– قرآن و تفسیر (تفسیر ادبی)؛
– علوم و حدیث؛
– تاریخ و جغرافیا؛
– فلسفه و منطق؛
– عرفان؛
– کلام و عقاید؛
– فقه و اصول؛
– طب سنتی؛
– سایر علوم.

نرم افزار کتابخانه کتب مرجع ۲ رونمایی شد

این نرم‌افزار برآورده سازد. کارشناس گروه علمی شناسایی و معرفی منابع گفت: ما در این کتابخانه ۱۳۲ عنوان کتاب به زبان عربی، ۸۱ عنوان به زبان فارسی، ۵ عنوان به زبان‌های عربی– فارسی، ۲ عنوان عربی– انگلیسی، ۱ عنوان عربی– انگلیسی– فرانسوی، ۱ عنوان عربی– انگلیسی– فرانسوی– آلمانی– ایتالیایی– روسی و همچنین ۱ عنوان عربی– انگلیسی– فرانسوی– آلمانی– ایتالیایی– روسی– لاتین– عبری– یونانی داریم. وی در مورد تغییر نام نرم‌افزار نسبت به کتب مرجع کمتر تولید شود، نشانه عقب‌افتادگی تحقیق و پژوهش در جامعه است؛ هرچه کتب مرجع، تدوین بیشتر و وسیع‌تری داشته باشد، نشانه پیشرفت فرهنگی، تحقیقی و پژوهشی جامعه می‌باشد. حجت‌الاسلام سبحانی ادامه داد: مرکز نور در نرم‌افزارهای قبل هم از کتب مرجع استفاده کرده است (فقه، اصول، قاموس لغت، تفسیر، فلسفی، منطقی، کلامی)؛ اما یکی از اهداف این نرم‌افزار، تجمعیت کتب مرجع است تا کاربر بتواند نیاز علمی خود را در هر علمی از طریق مرجع، پایه پژوهش بودن آن است؛ اگر

از سوی مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

حجت‌الاسلام سبحانی کارشناس گروه علمی شناسایی و معرفی منابع در سخنانی به معرفی نرم‌افزار کتابخانه کتب مرجع ۲ پرداخت و افزود: نسخه

۱ این نرم‌افزار در دهه ۹۰ با نام فرهنگ

با حضور فرهیختگان حوزه و دانشگاه از نرم‌افزار کتابخانه کتب مرجع ۲ توسط مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) رونمایی شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه،